

ΚΙΟΥ ΤΖΙΝ

Η κόντρα ΗΠΑ-Κίνας αυξάνει τις τιμές

Η **Κιου Τζιν**, καθηγήτρια Οικονομικών στο London School of Economics, συγγραφέας του βιβλίου «Το νέο βιβλίο στρατηγικής για την Κίνα: Πέρα από τον Σοσιαλισμό και τον Καπιταλισμό», θεωρεί ότι ΗΠΑ και Κίνα οφείλουν να συνυπάρξουν, στο πλαίσιο ενός «συνεργατικού ανταγωνισμού». Επισημαίνει ότι η κόντρα αυτή αυξάνει τις τιμές. **Σελ. 13**

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

Προτάσεις στήριξης ΜμΕ

Με **επιτόκιο** υψηλότερο κατά 1,5 ποσοστιαία μονάδα δανείζονται οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις σε σύγκριση με τις μεγαλύτερες στην Ελλάδα, σύμφωνα με τον Γιάννη Στουρνάρα, ο οποίος μίλησε σε συνέδριο της ΓΣΕΒΕΕ για τον ρόλο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην ελληνική οικονομία. Διατύπωσε επίσης έξι προτάσεις για πολιτικές στήριξης των ΜμΕ. **Σελ. 14**

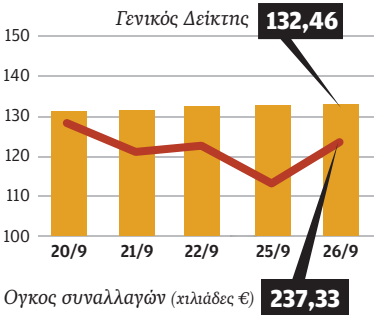

ΝΕΑ ΜΑΧΗ ΣΤΗΝ ΕΚΤ

Ζητούν τερματισμό αγοράς ομολόγων

Οι **«φωνές»** στο Δ.Σ. της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας πληθαίνουν για το τέλος των επανεπενδύσεων του έκτακτου προγράμματος PEPP, πολύ νωρίτερα από τα τέλη του 2024 που έχει προγραμματιστεί. Αυτό σημαίνει πως η ΕΚΤ θα σταματήσει να αντικαθιστά τα ομόλογα που λήγουν, δηλαδή να χρησιμοποιεί τα κεφάλαια από τις λήξεις για να αγοράσει νέα. **Σελ. 11**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Βρίσκει τα βήματά της η οικονομία

«Ktrends» – Η μεγάλη έρευνα της «Κ» με τη στήριξη της PwC – Ενδείξεις αισιοδοξίας στις επιχειρήσεις

Βελτιωμένη παρουσιάζεται η εικόνα της οικονομίας σύμφωνα με το τέταρτο κύμα της έρευνας «Ktrends» της εφημερίδας «Η Καθημερινή», σε συνεργασία με την PwC Κύπρου για το διάστημα Ιουνίου-Ιουλίου. Όπως φαίνεται από

τη γενική εικόνα, οι Κύπριοι απορροφούν τον πληθωρισμό και τα νοικοκυριά διατηρούν την πρόθεση κατανάλωσης, ενώ διαφαίνονται οι πρώτες ενδείξεις αισιοδοξίας στις επιχειρήσεις. Οι τράπεζες συνεχίζουν να δέχονται πιέσεις

στην εμπιστοσύνη, αλλά σχετικά λιγότερες, ενώ η κυβέρνηση αξιολογείται αρνητικά σε όλες τις επαρχίες. Στο τέταρτο κύμα της έρευνας κυριαρχεί η εικόνα σταθεροποίησης της οικονομίας. Παρά το γεγονός ότι οι πιέσεις συνε-

χίζουν να είναι αυξημένες, κυρίως για τα νοικοκυριά και σε λιγότερο βαθμό για τις επιχειρήσεις, καταγράφεται βελτίωση της εικόνας, με χαμηλότερα ποσοστά επιδείνωσης κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Δεύτερο σημαντικό

στοιχείο είναι η βελτίωση των προσδοκιών για την πορεία της οικονομίας. Σκοπός της έρευνας είναι να αναδείξει τις εκτιμήσεις και τις προσδοκίες για την οικονομία, μέσα από ένα δείγμα 800 ατόμων 18 ετών και άνω. **Σελ. 4**

ΚΙΝΕΖΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Πόλεμος γιγάντων για την τεχνητή νοημοσύνη

Ένα χρόνο μετά την κυκλοφορία του μοντέλου τεχνητής νοημοσύνης ChatGPT από την αμερικανική OpenAI, στην Κίνα δεν περνάει ημέρα χωρίς ανακοινώσεις νέων προϊόντων από τεχνολογικούς γίγαντες. Μαίνεται «πόλεμος» ανάμεσα σε 100 μοντέλα, με την ίδια την εταιρεία και τους ανταγωνιστές της να προωθούν τα προϊόντα τους, αναζητώντας επενδύσεις. **Σελ. 9**

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Από ατμομηχανή, μεγάλος ασθενής

Η **οικονομία** της Γερμανίας αντιμετωπίζει μια συνεχιζόμενη ενεργειακή κρίση. Η ατμομηχανή της Ευρώπης είναι η μεγαλύτερη ανεπτυγμένη οικονομία με τις χειρότερες επιδόσεις στον κόσμο. Το ΔΝΤ και η Ε.Ε. αναμένουν ότι θα συρρικνωθεί φέτος. Καταλύτης ήταν η απώλεια του φθηνού φυσικού αερίου που προκάλεσε σοκ στις βιομηχανίες της. **Σελ. 12**

Η ΑΚΡΙΒΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Λαϊκές αγορές με τιμές για... λίγους

Μια **απλή** βόλτα σε λαϊκή αγορά αρκεί για να διαπιστώσει κανείς την ένταση των ανατιμήσεων. Το καρπούζι πωλείται προς 1 ευρώ/κιλό, οι ντομάτες προς 2,50 ευρώ/κιλό, τα φασολάκια στα 5 ευρώ/κιλό. Τον Αύγουστο του 2023, οι τιμές των φρούτων στην Ελλάδα ήταν αυξημένες σε σύγκριση με ένα χρόνο πριν κατά 10,6% και των λαχανικών κατά 17,5%. **Σελ. 16**

5 1291296 000378

Τσουνάμι απεργιών προκαλεί η ακρίβεια

Μάλλον θα μείνει στη μνήμη των περισσότερων ως το καλοκαίρι των βιβλικών καταστροφών, των πρωτοφανούς κλίμακας πυρκαγιών και των κατακλυσμιαίων βροχών. Ήταν όμως –και παραμένει– το καλοκαίρι των απεργιών που εκδηλώνονταν ταυτόχρονα σε διαφορετικές γεωγραφικές ζώνες και διαφορετικούς κλάδους. Από τους σενARIOγράφους του Χόλιγουντ και τους 160.000 ηθοποιούς και εργαζόμενους σε ραδιόφωνο και τηλεόραση, μέχρι το προσωπικό στις εγκαταστάσεις υδρογονανθρακικού φυσικού αερίου της Chevron στην Αυστραλία. Από τους εργάτες των ηχηρότερων ονομάτων της αμερικανικής αυτοκινητοβιομηχανίας, General Motors και Ford, μέχρι το προσωπικό ευρωπαϊκών αεροπορικών εταιρειών και το προσωπικό εδάφους στα αεροδρόμια της Ιταλίας. Από τους 330.000 υπαλλήλους της αμερικανικής πολυεθνικής διαχείρισης ναυτιλιακών και εφοδιαστικών αλυσίδων UPS, μέχρι τους εργαζόμενους στο μετρό του Παρισιού. Αυτή η «πανδημία» των απεργιών έχει ιαλίζει τις περισσότερες οικονομίες ανά τον κόσμο, από τις ΗΠΑ και την Ε.Ε., μέχρι τον αναπτυσσόμενο κόσμο. **Σελ. 10**

Το NATO επενδύει σε startups

Κεφάλαια ύψους 1 δισ. δολαρίων ενεργοποιεί το NATO μέσω ενός ειδικού venture capital fund που έχει ιδρύσει για να χρηματοδοτήσει νεοφυείς επιχειρήσεις στον τομέα της άμυνας ανά τον πλανήτη και να αποκρούσει τον αυξανόμενο ανταγωνισμό από την Κίνα. Το ταμείο, που εδρεύει στην Ολλανδία, θα επικεντρωθεί σε τομείς όπως η τεχνητή νοημοσύνη, το διάστημα και η βιοτεχνολογία, αντιμετωπίζει όμως περιορισμούς στις επενδύσεις σε όπλα. **Σελ. 8**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Κινήσεις σε λεπτές ισορροπίες

Στο **ορατό** μέλλον και για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα η νομισματική πολιτική πρέπει να ασκείται με περιοριστικούς όρους. Αυτό είναι το μήνυμα που έστειλαν την προηγούμενη εβδομάδα οι κεντρικοί τραπεζίτες από τις τέσσερις γωνιές της Ευρώπης. Στις τελευταίες τους συνεδριάσεις η τράπεζα της Αγγλίας και η ελβετική εθνική τράπεζα διατήρησαν τα επιτόκια σταθερά παρά τις πιέσεις περί του αντιθέτου εκτιμήσεις. Στο ίδιο μήκος κύματος και η ΕΚΤ η οποία, αν και αύξησε τα επιτόκια κατά 25 μονάδες βάσης, έστειλε το μήνυμα της παύσης, ενώ οι κεντρικές τράπεζες στην Σουηδία και τη Νορβηγία άφησαν να νοηθεί ότι ίσως να επίκειται ακόμη μια αύξηση πριν να τεθεί και εκεί η νομισματική πολιτική σε στάση αναμονής.

Η ακρίβεια συνεχίζει να ταλανίζει τα νοικοκυριά παρά τις επιθετικές κινήσεις στα επιτόκια. Αυτό που αλλάζει σε αυτή την συγκυρία είναι η φρασολογία εκ μέρους των κεντρικών τραπεζιτών οι οποίοι για πρώτη φορά παραδέχονται ότι βρισκόμαστε στο τέλος του δρόμου όσον αφορά στις αυξήσεις των επιτοκίων. Πλέον η απορία βρίσκεται στη διάρκεια που θα απαιτηθεί από σήμερα μέχρι τη στιγμή που θα ξεκινήσει η αντιστροφή της πορείας των επιτοκίων προς τα κάτω. Σε αυτή την πορεία οι προκλήσεις είναι συγκεκριμένες και έχουν να κάνουν με τις αναπτυξιακές προοπτικές των οικονομιών, την πορεία του πληθωρισμού και την αποτελεσματικότητα της νομισματικής πολιτικής που ασκήθηκε κατά συντηρητικό, θα λέγαμε, τρόπο το προηγούμενο διάστημα.

Οι κεντρικές τράπεζες λοιπόν κρατούν την ανάσα τους και αναμένουν να δουν κάποια πρώτα σημάδια επικράτησης στην μάχη κατά του πληθωρισμού. Γιατί αν αυτό δεν συμβεί, τότε θα κληθούν να αντιμετωπίσουμε ένα πρωτόγνωρο περιβάλλον με άγνωστες πτυχές και μεγάλη πολυπλοκότητα στον χειρισμό της κατάστασης. Ευχή όλων, λοιπόν, σύντομα τα νομισματικά μέτρα να αποδώσουν και να αποτυπωθούν στη μηνιαία επιμέτρηση του πληθωρισμού.

Η έλευση του χειμώνα σε συνδυασμό με τις πρόσφατες ανατιμήσεις στην τιμή του πετρελαίου προκαλούν ανησυχία ότι όχι μόνο δεν θα απο-

κλιμακωθεί ο πληθωρισμός αλλά έπεται ένα νέο κύμα ακρίβειας ανατρέποντας όση πρόοδο έχει καταγραφεί τους τελευταίους μήνες. Σε μια τέτοια περίπτωση οι επιλογές θα είναι περιορισμένες επιβάλλοντας περαιτέρω αυξήσεις των επιτοκίων, οι οποίες κατά πάσα πιθανότητα θα οδηγήσουν σε αντιπαραθέσεις και σημαντικές αντιδράσεις από το πολιτικό προσωπικό. Προκειμένου να αποφευχθεί τέτοιο ανεπιθύμητο σενάριο, οι κεντρικές τράπεζες αποφάσισαν να προχωρήσουν με την εργαλειοποίηση της διάστασης του χρόνου (διάρκεια διατήρησης των επιτοκίων στα ψηλά) σε αντιδιαστολή με την διάσταση του ύψους (ανοδικές αναθεωρήσεις των βασικών επιτοκίων) που επικυρώθηκε το προηγούμενο διάστημα.

Τους επόμενους μήνες η οικονομία εκτιμάται πως θα κινηθεί σε λεπτές ισορροπίες, με τους υπεύθυνους της νομισματικής πολιτικής να παρακολουθούν με το δάχτυλο στη σκανδάλη έτοιμοι να αντιδράσουν εφόσον χρειαστεί. Η διαχείριση των προσδοκιών σε σχέση με την πορεία του πληθωρισμού αποτελεί για ακόμα μια φορά κλειδί για μια μικρή συνέχεια. Αν όμως η κατάσταση ξεφύγει, οι κεντρικές τράπεζες δεν θα διστάσουν να επανέλθουν εκδηλώνοντας την ίδια και ενδεχομένως μεγαλύτερη αποφασιστικότητα. Άλλωστε έχουν να διαφυλάξουν την αξιοπιστία και κυρίως την αποτελεσματικότητα των πολιτικών τους, σε μια εποχή που αποτελούν τους μόνους ορατούς θεσμούς στην επαναφορά της αγοραστικής δύναμης επιχειρήσεων και νοικοκυριών.

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΣΧΟΛΙΟ / Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Κάν' το όπως στον κινηματογράφο

Πολλές φορές από τις στήλες μου έχω σχολιάσει τα κατά τη γνώμη μου κακώς κείμενα στην πολιτιστική ζωή του τόπου, και έχω πει ότι ένα πράγμα που λείπει από την Πολιτεία όσον αφορά το πώς χαράσσουμε την πολιτιστική μας διαδρομή. Φυσικά, πολλές φορές έχω αναφέρει από τις στήλες μου και τα καλά μας, σε διάφορους τομείς. Ανατρέχοντας στο αρχείο μου, παρατηρώ ότι ο κινηματογράφος είναι ο τομέας στον οποίο διατρέπουμε πολύ συχνά, παρά το μικρό μας μέγεθος. Η χώρα συμμετέχει σε όλα ή σχεδόν όλα τα μεγάλα κινηματογραφικά φεστιβάλ του εξωτερικού και συχνά κυπριακές ταινίες βραβεύονται. Τελευταίες επιτυχίες τα βραβεία που έλαβαν οι Κύπριοι δημιουργοί Σάββας Σταύρου και Μαρία Τουμάζου στο 46ο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας, με το «Buffer Zone» του και το «The Tomado Outside» αντίστοιχα. Η ταινία του Σάββα Σταύρου απέσπασε δύο βραβεία στην κατηγορία «Εθνικού Διαγωνιστικού Προγράμματος», το Βραβείο Drama Queer και το Βραβείο Ανδρικής Ερμηνείας για την ερμηνεία του Ανδρέα Μάρκου και η Μαρία Τουμάζου έλαβε το Ειδικό Βραβείο της Επιτροπής στην κατηγορία «Διεθνούς Διαγωνιστικού Προγράμματος Animation». Στο Φεστιβάλ της Δράμας συμμετείχε και η Αργυρώ Νικολάου με την ταινία της «Αθαλάσσια». Η ταινία «IMAN» των Κόριννας Αβρααμίδου και Κυριάκου Τοφαρίδη κέρδισε τρία βραβεία στο Διεθνές Κινηματογραφικό Φεστιβάλ Επιδάουρου, Βραβείο Καλύτερης Ταινίας μεγάλου μήκους, Βραβείο Καλύτερης Σκηνοθεσίας και Βραβείο Καλύτερων Ηθοποιών για τη Stephanie Atala και Rita Hayek. Επίσης, στις 17 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε με επιτυχία στη Μαδρίτη η ημερίδα Σύγχρονου Κυπριακού Κινηματογράφου (Muestra de Cine Chipriota Contemporaneo) στη Cineteca de Matadero, ένα από τα σημαντικότερα πολιτιστικά κέντρα της Ισπανίας. Εκεί προβλήθηκαν οι ταινίες μικρού μήκους «Δε μου αρέσει ο αέρας, μου αρέσει ο ήλιος» της Τώνιας Μισιαλή, «Κυριακή» του Ντίνου Γρηγορίου και «Summer Place» της Αλεξάνδρας Ματθαίου και μια μεγάλου μήκους, με τη βραδιά να κλείνει με την προβολή της μεγάλου μήκους ταινίας «Παύση» της σκηνοθέτριας Τώνιας Μισιαλή. Φυσικά, όπως έχουμε πει πολλές φορές, στη χώρα δεν λείπουν και τα σπουδαία πολυποίκιλα κινηματογραφικά φεστιβάλ, που ανοίγουν δρόμους και εμπλουτίζουν την κινηματογραφική εμπειρία του τόπου. Τα παραπάνω είναι μερικά από τα πρόσφατα επιτεύγματα του κυπριακού κινηματογράφου, και όλα είναι αποτέλεσμα προσπάθειας ενός ευάριθμου προσωπικού, που έχει επιφορτιστεί με βάρος πολύ, διοικητικό και όχι μόνο. Και για όλα τα πιο πάνω επιτεύγματα υπεύθυνοι μόνο τρεις άνθρωποι, η Έλενα Χριστοδουλίδου, ο Διομήδης Νικίτα και ο Μάριος Ψαράς.

Το ευάριθμο χαρακτηρίζει και άλλους τομείς, όπου παράγεται έργο, το οποίο όμως σκοντάφτει στο πόσο λίγοι είναι λειτουργοί, παράδειγμα το θέατρο, όπου και εκεί γίνονται πράγματα, αλλά μέχρις ενός ορίου, λόγω και πάλι του ευάριθμου προσωπικού. Φυσικά, υπάρχουν και τομείς που χρήζουν αναδιοργάνωσης ριζικά, όπως τα εικαστικά ή το βιβλίο, αλλά και πάλι η στελέχωσή τους είναι ένα από τα βασικά στοιχεία που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη από την Πολιτεία.

Όπως και να 'χει το επίθετο, ευάριθμος, νομίζω ότι είναι η λέξη που χαρακτηρίζει το Τμήμα Νεότερου και Σύγχρονου Πολιτισμού του υπουργείου Πολιτισμού και σε αυτό θα πρέπει να εγκύψει και η νέα διευθύντρια του και Ιωάννα Χατζηκοστή. Άνθρωποι με μεράκι, γνώση και όρεξη υπάρχουν πολλοί στην Ίριγενείας, και αυτό είναι το Κεφάλαιο του Τμήματος και αυτό θα πρέπει πρωτίστως να υποστηρίζει η Πολιτεία.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Συμμετοχή στο Festival Eastern European Design για το Graphic Stories Cyprus

Το **Festival** Eastern European Design πρόσφερε στο Graphic Stories Cyprus ένα πλούσιο μείγμα από έμπνευση, δικτύωση και ευκαιρίες για ανταλλαγή γνώσεων, καθιστώντας το μια ανεκτίμητη εμπειρία για την ομάδα του Graphic Stories Cyprus.

ντιμετωπίστηκαν με ενδιαφέρον και εκτίμηση από το διεθνές κοινό. Όπως περιήφανα δηλώνει η ομάδα αυτή η ευκαιρία

σμού της Κύπρου. Ένα ακόμη σημαντικό στοιχείο της συμμετοχής του Graphic Stories Cyprus στο FEED ήταν η ευκαιρία να συνεργαστούν και να ανταλλάξουν εμπειρίες και απόψεις με τους δημιουργούς σημαντικών φεστιβάλ design απ' όλη την Ευρώπη.

Οι συζητήσεις αυτές όχι μόνο εμπλούτισαν τις προοπτικές της ομάδας, αλλά και διαμόρφωσαν και το έδαφος για μελλοντικές συνεργασίες και συμπτώσεις.

Η ομάδα του Graphic Stories Cyprus είναι ευγνώμονες προς τους διοργανωτές του FEED και του Network Eastern European Design (NEED) για τη δημιουργία μιας τόσο πολυδιάστατης και συμπεριληπτικής πλατφόρμας. Η ομάδα απευθύνει τις ευχαριστίες της και προς τους υποστηρικτές της, τους συνεργάτες και όλους όσοι ακολούθησαν το ταξίδι τους σε πραγματικό χρόνο στο Instagram, Facebook και LinkedIn.

Την ομάδα της αποστολής αποτέλεσαν η Αγγελική Αθανασιάδου, Creative Director και ο Μίλτος Καρράς, General Coordinator του Graphic Stories Cyprus.

Ηθική και Αισθητική της Οικολογικής Φροντίδας «Ακαμαντίς | Head & Hand»

Στο πλαίσιο του πρότζεκτ «Ακαμαντίς | Head & Hand» πραγματοποιούνται βιωματικές ξεναγήσεις, περιηγήσεις και πεζοπορίες στην περιοχή της Πόλης Χρυσόχους και του Ακάμα. Οι δράσεις αυτές στοχεύουν στο να αναδείξουν τις ποιότητες του έργου και την αξία του προσωπικού βιώματος, επιτρέποντας στον επισκέπτη να γίνει μέτοχος μιας συλλογικής και προσωπικής συναισθηματικής εμπειρίας.

Η επόμενη πεζοπορία και ξεναγήση θα διεξαχθεί το Σάββατο 30 Σεπτεμβρίου στις 4:00 μ.μ., σε συνεργασία με τη μη κυβερνητική οργάνωση Terra Cypria και με κύριο καθοδηγητή τον Κωνσταντίνο Περικλέους, βιολόγο/επιστήμονα διατήρησης και άγριας ζωής της Terra Cypria. Η ξεναγήση θα τελεί υπό την αιγίδα του υπουργού Γεωργίας και της επιτρόπου Περιβάλλοντος. Η πεζοπορία θα ξεκινήσει

από τον εκδρομικό χώρο «Σμιγιές» (Smigies Piknik Site) αριστερόδροφα, που σημαίνει πως το αρχικό κομμάτι της πεζοπορίας θα είναι μια σταδιακή ανηφόρα μέχρι οι περιπατητές να φτάσουν στην κορυφή του βουνού. Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδρομής θα εξερευνηθεί η φύση της Κύπρου και θα γίνει συζήτηση για τη βιοποικιλότητα της περιοχής, εντοπίζοντας βότανα, μαθαίνοντας σε τι χρησιμεύουν. Κατά τη διάρκεια της πορείας οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να δουν και τα παλιά ορυκεία μαγνησίου και από ηφαιστειογενή πετρώματα (βράχους λάβας), όπου θα τους δοθεί η ευκαιρία να μάθουν για τη γεωλογική ιστορία της Κύπρου και για το πώς οι άνθρωποι εκμεταλλεύονται όσα η Γη έχει να προσφέρει. Στην τελευταία στάση, οι συμμετέχοντες θα θαυμάσουν το πλοιοβασίλειμα από την

κορυφή του βουνού, συζητώντας επίσης για τη χειρόνωση του Ακάμα, τη Λάρα, για τους βιότοπους και τις απειλές που αντιμετωπίζουν.

Πληροφορίες
Ξεναγήση των εκθέσεων Akamantis Head & Hand:
12:00 Τοπικό Αρχαιολογικό Μουσείο Μαριού-Αρσινόης
13:00 Ξενοδοχείο Άνασσα
13:30 Όρα λήξης
Ευαγόρας Βανέλης, Κυριακή Κώστα, Χριστίνα Λάμπρου.
Μονοπάτι της Φύσης Σμιγιές:
Σημείο έναρξης/ Τελικό σημείο: Εκδρομικός χώρος «Σμιγιές» (Smigies picnic site), ώρα έναρξης: 4:00 μ.μ., ώρα λήξης: 6:30 μ.μ.
Τηλεφωνικές κρατήσεις: 26322955 ή μέσω email: costakyriaki@gmail.com

Κατά τη διάρκεια της πορείας οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να δουν και τα παλιά ορυκεία μαγνησίου και από ηφαιστειογενή πετρώματα (βράχους λάβας), όπου θα τους δοθεί η ευκαιρία να μάθουν για τη γεωλογική ιστορία της Κύπρου.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Corinne Fhima

Η **The O Gallery** στη Λάρνακα παρουσιάζει την πρώτη στην Κύπρο, ατομική έκθεση της Γαλλίδας καλλιτέχνιδας Corinne Fhima, με τίτλο «Eve Waiting For Love». Η Fhima έχει δημιουργήσει ένα καλλιτεχνικό «alter-ego» με το όνομα Eve, που εργάζεται σαν σωσίας της. Όπως εξηγεί η Fhima, με την Eve θέλει να μεταδώσει τις προσδοκίες και τις αντιφάσεις της καθημερινότητας, και τη διαρκή αμφισβήτηση του νοήματος της ζωής. Η Fhima έχει λάβει μέρος σε διάφορες ατομικές και ομαδικές εκθέσεις σε Γαλλία, Ισραήλ, Βουλγαρία, Γερμανία, Κίνα, Βρυξέλλες, Στρασβούργο και πολλές άλλες. Ήταν μια από τους καλλιτέχνες που βραβεύτηκαν στην Μπιενάλε Λάρνακας 2021.

The O Gallery, Ιωάννου Γλαδιστώνος 11, Νικολαΐδης ONE, κατάσταση 3, Λάρνακα. Διάρκεια από 29 Σεπτεμβρίου έως 15 Οκτωβρίου.

Το θέατρο Αντίλογος ξεκινάει το φθινόπωρο με τη νέα παιδική παραγωγή «Δον Κιχώτης», το κλασικό λογοτεχνικό αριστούργημα του Ισπανού συγγραφέα, Μιγκέλ ντε Θερβάντες, σε θεατρική διασκευή και σκηνοθεσία της Ειρήνης Ανδρονίκου.

Ο Ανδρέας Αραούζος και ο Πάνος Μακρής επιστρέφουν για τα 20χρονα της Alpha Square με το έργο του Τόνι Πιτσιρίλο «24h Μέρα».

«Δον Κιχώτης»

Το θέατρο Αντίλογος ξεκινάει το φθινόπωρο με τη νέα παιδική παραγωγή «Δον Κιχώτης», το κλασικό λογοτεχνικό αριστούργημα του Ισπανού συγγραφέα, Μιγκέλ ντε Θερβάντες, σε θεατρική διασκευή και σκηνοθεσία της Ειρήνης Ανδρονίκου. Ένας αλλόκοτος ονειροπαρμένος ιππότης κινείται ανάμεσά μας. Μαγεύει στην κουζίνα μας, κάθετα το στολόγι μας, ανοίγει την πόρτα του παιδικού μας δωματίου και παίζει με όλα μας τα παιχνίδια. Σαν παιδάκι, μόνο που είναι μεγάλος πια. Η όψη του είναι αστεία μες προκαλεί γέλιο. Αν όμως κοιτάξεις προσεκτικά θα δεις τα θλιμμένα του μάτια. Το είδωλό του στον καθρέφτη είναι ίδιο με το δικό σου. Ακόμα και η φωνή του μοιάζει με την δική σου. Παίζουν οι Κωνσταντίνος Ανδρονίκου, Ραφέλα Καβάζη, Χριστίνα Κωνσταντίνου, Αντονι Παπαμιχαήλ.

Πρεμιέρα Σάββατο, 30 Σεπτεμβρίου στις 4 το απόγευμα. Παραστάσεις: κάθε Σάββατο στις 4 το απόγευμα. Θέατρο Μασκαρίνι, Αθαλάσσης 4, Λασιό. Πληροφορίες και κρατήσεις: 99251331.

«Πριγκιπίσσης Ζεχρά»

Η **Λάρνακα 2030** παρουσιάζει το νέο έργο «Πριγκιπίσσης Ζεχρά» του θεατρικού συγγραφέα Κώστα Μαννούρη. Πρόκειται για έναν θεατρικό περίπατο με έξι στάσεις για να ακουστούν έξι ιστορίες ανθρώπων απλών μένους στον χώρο και τον χρόνο. Μία ομάδα ηθοποιών, μουσικών και κατοίκων προσκαλεί το κοινό να περπατήσει τους δρόμους του Τουρκομαχαλά και να συναντήσει τις ηρώιδες και τους ήρωες του Μαννούρη, λίγο αλλόκοτους και απόκομους, καθημερινούς ωστόσο και γνώριμους. Το έργο έχει τη μορφή μιας περιπατητικής site-specific παράστασης στον Τουρκομαχαλά της Σκάλας σε

Η **The O Gallery** στη Λάρνακα παρουσιάζει την πρώτη στην Κύπρο, ατομική έκθεση της Γαλλίδας καλλιτέχνιδας Corinne Fhima, με τίτλο «Eve Waiting For Love».

σκηνοθεσία της Νάγιας Τ. Καρακώστα. Οι θεατές-περιπατητές καλούνται να μπουν σ' ένα παιχνίδι ενσυναίσθησης των χαρακτήρων. Καλούνται να τους καταλάβουν, να εικάσουν τα βάσανα και τις ελπίδες τους, να δουν το φως που κρύβουν μέσα τους. Ο καθένας μας είναι φορέας ιστοριών, οι γειτονιές μας είναι κιβωτοί ιστοριών. Το «Πριγκιπίσσης Ζεχρά» διερευνά αυτές τις ιστορίες με όχημα την κοινή μας ανθρωπότητα, τη κοινή μας μοίρα μέσα στον χρόνο. Το έργο στον πυρήνα του προτείνει μια διαδρομή προς τον άγνωστο πλανήσιον, μια διαδρομή αλληλοκατανόησης και συμπόνιας.

Παραστάσεις: 27 και 29 Σεπτεμβρίου, 14 και 15 Οκτωβρίου, ώρα 7:00 μ.μ. Εισόδος δωρεάν. Πληροφορίες info@larnaka2030.eu

«24h Μέρα»

Ο Ανδρέας Αραούζος και ο Πάνος Μακρής επιστρέφουν για τα 20χρονα της Alpha

Square, με ένα επετειακό αναλόγιο, αφού για πολλά χρόνια οι θεατές που το θυμούνται ζητούσαν την επαναφορά του! Το έργο του Τόνι Πιτσιρίλο «24h Μέρα» σε μετάφραση Ανδρέα Αραούζου είχε παρουσιαστεί το 2011 σε σκηνοθεσία Νικόλα Κουρουμπλή και σκηνικά Έλενας Κατσούρη, με τους Ανδρέα Αραούζο και Πάνο Μακρή να δίνουν πάλι, κυριολεκτική και μεταφορική, επί σκηνής. Δώδεκα χρόνια μετά, ο Τομ θα συναντήσει ξανά τον Νταν! Το ψυχολογικό θρίλερ, που αγαπήθηκε ως η πρώτη ελληνόφωνη παράσταση της Alpha Square, επιστρέφει μόνο για έξι βράδια, ως ένα επετειακό σκηνοθετημένο αναλόγιο, στο σκηνικό του Γιώργου Γιάννου που θα φιλοξενούσε την παράσταση «Ιλαστήριον» που πρόσφατα ακυρώθηκε. Το αναλόγιο επενδύεται με ήχους του Δημήτρη Ζαχαρίου και φωτισμούς του Βασίλη Πετιενάρη.

Πρεμιέρα Σάββατο, 30 Σεπτεμβρίου, Λεβέντειος Πνακοθήκη, Λευκωσία. Παραστάσεις κάθε Τετάρτη και Σάββατο στις 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 7:00 μ.μ. Μέχρι 11 Οκτωβρίου. Η παράσταση είναι ακατάλληλη για άτομα κάτω των 15 ετών.

9 χρόνια Τεχνόπολις 20

Το Τεχνόπολις 20 γιορτάζει τα 9α γενέθλιά του την Κυριακή 1η Οκτωβρίου, η ώρα 7 μ.μ. στον κήπο του, μαζί με τους ταλαντούχους μουσικούς Κυριάκο Κώστα (πιάνο), Μαρία Βούλτοπουλου (φωνή) και Αλέξανδρο Κομοδρόμου (ηλεκτρική κιθάρα). Το τρίο έρχεται για μια ακουστική εμφάνιση και έχει σκοπό να παρουσιάσει ένα πλούσιο, πολυύψωστο πρόγραμμα από Ελληνικά, Αγγλικά τραγούδια, όπως και Ισπανικά, Ιταλικά κ.α. Κοινή τους αισθητική είναι ο έρωτας, ο τόπος και οι ρίζες, με τραγούδια που ταξιδεύουν από την παράδοση μέχρι σήμερα.

Πληροφορίες και κρατήσεις τηλεφώνω 70002420.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολογίας: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

digital
agenda
CYPRUS SUMMIT

STAGE ALPHA

Where ideas change
the world

22

submissions received

4

to be selected

1

to be awarded with
10K euros

MAIN SPONSORS

EVALUATION COMMITTEE

KYRIAKOS KOKKINOS
HEAD OF ORGANISING
COMMITTEE

ITAI GREEN
FOUNDER AND CEO
OF INNOVATE ISRAEL

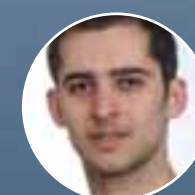
DEMETRIOS ZOPPOS
CO-FOUNDER &
PARTNER, 33East

KATERINA PRAMATARI
FOUNDING PARTNER
AT UNI.FUND

MELINA MAI
TECHNOLOGY INVESTMENT
ASSOCIATE AT
BIG PI VENTURES

YIANNIS EFTYCHIOU
CO-FOUNDER &
PARTNER, 33East

OCTOBER 17,
2023

BOOK TICKET NOW

digitalagency.com

Εικόνα σταθεροποίησης της οικονομίας

Οι οικονομικές τάσεις «Ktrends» για τον Ιούνιο - Ιούλιο 2023 – Η έρευνα της «Κ» με τη στήριξη της PwC – Ενδείξεις αισιοδοξίας στις επιχειρήσεις

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Σημαντικά τα ευρήματα του 4ου κύματος της έρευνας της εφημερίδας «Η Καθημερινή» για τις τάσεις σε οικονομία, νοικοκυριά και αγορά που αφορά την περίοδο Ιουνίου - Ιουλίου 2023. Σύμφωνα με την γενική εικόνα, οι Κύπριοι απορροφούν τον πληθωρισμό και διατηρούν την πρόθεση κατανάλωσης τα νοικοκυριά, ενώ διαφαίνονται οι πρώτες ενδείξεις αισιοδοξίας στις επιχειρήσεις. Οι τράπεζες συνεχίζουν να δέχονται πιέσεις στην εμπιστοσύνη, αλλά σχετικά λιγότερες από τα προηγούμενα τρίμηνα. Η εμπιστοσύνη στις τράπεζες συνεχίζει να μειώνεται αλλά με επιβράδυνση στην απώλεια εμπιστοσύνης, ενώ η κυβέρνηση αξιολογείται αρνητικά σε όλες τις επαρχίες.

Η Οικονομική Καθημερινή σε συνεργασία με την PwC Κύπρου (supported by PwC) έχουν ανακοινώσει την τακτική ανασκόπηση των τάσεων της κυπριακής οικονομίας μέσω έρευνας της εταιρείας IMR σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας.

Στο τέταρτο κύμα της έρευνας κυριαρχεί η εικόνα σταθεροποίησης της οικονομίας. Παρά το γεγονός ότι οι πιέσεις συνεχίζουν να είναι αυξημένες, κυρίως για τα νοικοκυριά και σε λιγότερο βαθμό για τις επιχειρήσεις, καταγράφεται βελτίωση της εικόνας, με χαμηλότερα ποσοστά επιδείνωσης κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Δεύτερο σημαντικό στοιχείο είναι η βελτίωση των

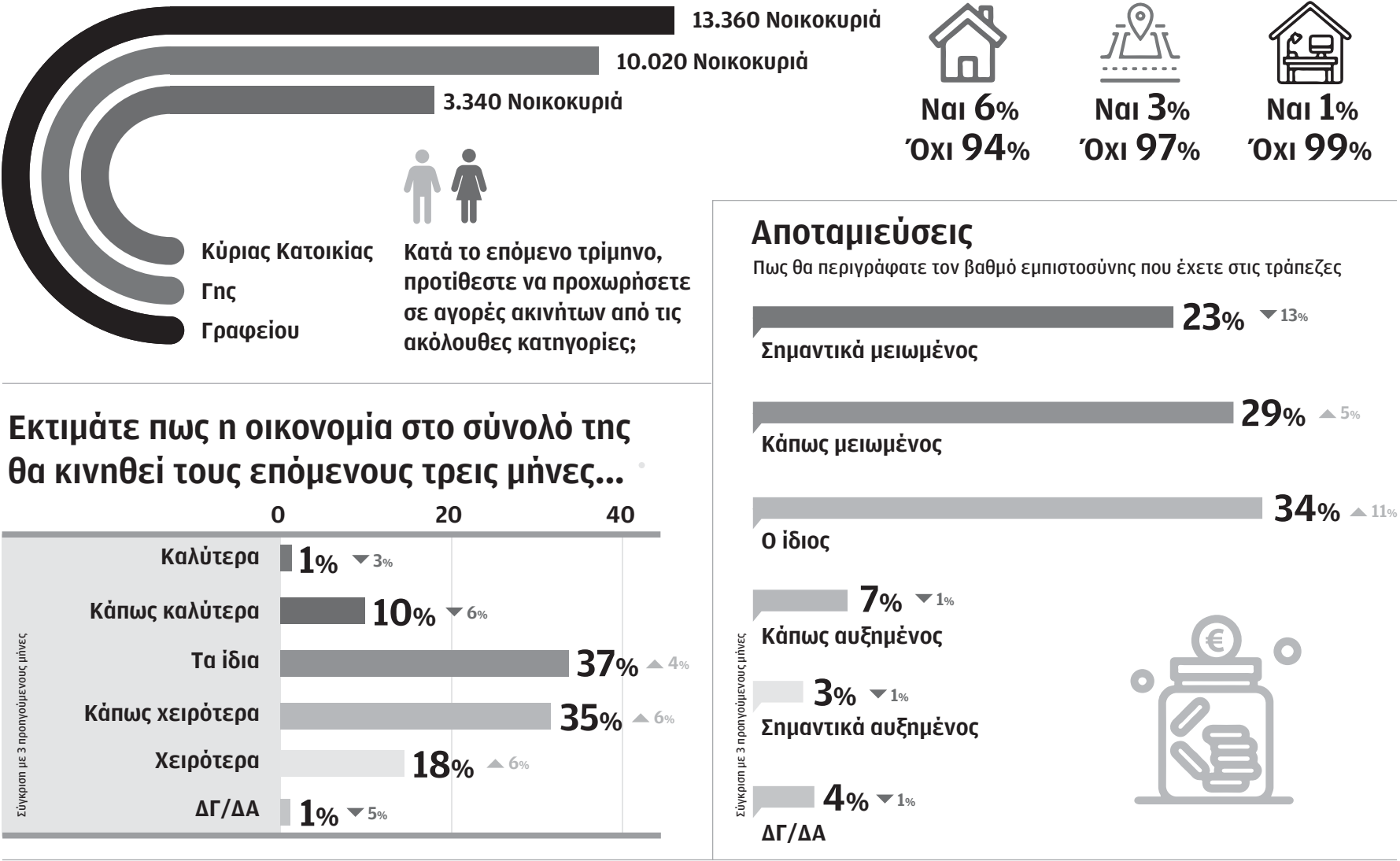
Η κάλυψη του δείγματος είναι σε παγκύπρια βάση, σε αστικές και αγροτικές περιοχές, ενώ η επιλογή του δείγματος γίνεται με τυχαία στρωματοποιημένη δειγματοληψία.

προσδοκιών για την πορεία της οικονομίας.

Αναφορικά με το πώς θα κινηθεί η οικονομία στο σύνολό της το επόμενο διάστημα, 4 στους 10 εκτιμά πώς θα παραμείνει ίδια, αλλά επίσης 4 στους 10 πιστεύει εκτιμά πώς θα γίνει «κάπως χειρότερα». Δύο στους 10 αναμένουν πώς το φθινόπωρο του 2023 η οικονομία θα χειροτερεύσει σε σύγκριση με την παρούσα της κατάσταση, ενώ το 10% του δείγματος θεωρεί πώς θα κινηθεί «κάπως καλύτερα». Οι Κύπριοι θεωρούν πώς η οικονομία στη βάση της θα είναι η ίδια, με τους αισιόδοξους για πλήρη καλύτερευσή της να περιορίζονται στο 1%. Στο 1% περιορίζονται και αυτοί που δεν απάντησαν για την καλύτερευση ή την χειροτέρευση της οικονομίας.

Φοβούνται να αγοράσουν ακίνητα

Αποδεικνύεται πως οι Κύπριοι κρατούν μία στάση αναμονής στον τομέα των ακινήτων και δύσκολα θα προχωρήσουν σε αγορές νέων στους επόμενους μήνες. Μόνο ένα 6% θα προχωρήσει σε αγορά κύριας κατοικίας στους επόμενους μήνες, με ένα συντριπτικό 94% να είναι επιφυλακτικό. Όσον αφορά στην πρόθεση για αγορά bị περιορίζεται ακόμα περισσότερα στους επόμενους μήνες, καθώς μόνο το 3% των ερωτηθέντων αναμένεται να προβεί σε τέτοια κίνηση. Το 97% δεν σκέφτεται καν για αγορά. Αντίστοιχα και τα ευρήματα για την αγορά γραφειακών χώρων, καθώς μόνο το 1% προτίθεται να αγοράσει στους επόμενους μήνες. Το 99% (σχεδόν όλοι δηλαδή) κρατούν σαφή επιφύλαξη.

Στο 2,4 ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ για το 2023

Ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ για το 2023 αναμένεται να ανέλθει στο 2,4%, σε σχέση με σημαντική μεγέθυνση κατά 5,6% το 2022. Τα έτη 2024-25 αναμένεται άνοδος του ΑΕΠ κατά 2,7% και 3,1%, αντίστοιχα. Σε σχέση με το 2022, ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ κατά την περίοδο 2023-25 είναι αποτέλεσμα διαφόρων παραγόντων, όπως της επίδρασης βάσης (base effect) - γρηγορότερο από το αναμενόμενο άνοιγμα της οικονομίας - μετά και τους αποκλεισμούς (lockdowns) του 2021, του εύθραυστου εξωτερικού περιβάλλοντος και της επίδρασης των κυρώσεων λόγω του συνεχιζόμενου πολέμου στον κύκλο εργασιών των επαγγελματιών υπηρεσιών. Παράλληλα, σημειώνεται ότι ο ρυθμός ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας σε ετήσια βάση παραμένει υψηλότερος το πρώτο εξάμηνο του 2023 (2,7%) από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης (0,9%).

Η Οικονομική Καθημερινή σε συνεργασία με την PwC Κύπρου (supported by PwC) έχουν ανακοινώσει την τακτική ανασκόπηση των τάσεων της κυπριακής οικονομίας μέσω έρευνας της εταιρείας IMR σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας.

Τράπεζες και εμπιστοσύνη

Στη μεγάλη έρευνα του 4ου κύματος της «Κ», «Ktrends», με την στήριξη της PwC, υπάρχουν σημαντικά ευρήματα για την εμπιστοσύνη που υπάρχει στις τράπεζες σε σχέση με τις αποταμιεύσεις των ερωτηθέντων. Ο βαθμός της εμπιστοσύνης που διατηρούν για τις αποταμιεύσεις τους στις τράπεζες είναι «σημαντικά μειωμένος». Το 23% σημειώνει πως, είναι «σημαντικά μειωμένος» ο βαθμός εμπιστοσύνης, ενώ «κάπως μειωμένο» το βλέπει το 29% του δείγματος. «Ο ίδιος βαθμός εμπιστοσύνης» για τις αποταμιεύσεις τους στις τράπεζες βλέπει το 34% του δείγματος, ενώ οι «αισιόδοξοι» περιορίζονται σε μονοψήφια ποσοστά.

440 ευρώ σε τρόφιμα

Η ζωή έχει ακριβύνει, με τον πληθωρισμό να έχει συμπαράσσει τις τιμές των τροφίμων επικίνδυνα. Όσον αφορά το ύψος των δαπανών για τις ανάγκες

Στο 3,9% ο πληθωρισμός το 2023 στην Κύπρο

Σύμφωνα με στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ο πληθωρισμός (Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή, ΕνΔΤΚ) προβλέπεται να επιβραδυνθεί σημαντικά στο 3,9% το 2023, από 8,1% το 2022, ως αποτέλεσμα της πορείας των τιμών του πετρελαίου σε σχέση με το υψηλό επίπεδο που καταγράφηκε κατά το 2022, την επιβράδυνση στις τιμές των τροφίμων, της πλήρους ομαλοποίησης των διαταραχών στην εφοδιαστική αλυσίδα κατά το τρέχον έτος και του αναμενόμενου αντικτύπου της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στη Ζώνη του Ευρώ.

Σημειώνεται επίσης, η συνεισφορά στην προσδοκώμενη επιβράδυνση του πληθωρισμού κατά το τρέχον έτος από την αναμενόμενη ομαλοποίηση στα περιθώρια κέρδους των εταιρειών σε σχέση με το 2022.

Περαιτέρω εκτόνωση των πληθωριστικών πιέσεων αναμένεται τα έτη 2024 και 2025, στο 2,7% και 2%, αντίστοιχα, ως αποτέλεσμα της αναμενόμενης πορείας των τιμών της ενέργειας και των τροφίμων καθώς και λόγω του αντικτύπου της ενιαίας νομισματικής πολιτικής, μεσοπρόθεσμα. Σε σχέση με τις προβλέψεις Ιουνίου 2023, η προς τα πάνω αναθεώρηση κατά 0,6 και 0,4 ποσοστιαίες μονάδες το 2023 και το 2024, αντίστοιχα, οφείλεται σε προβλεπόμενες υψηλότερες τιμές ενέργειας και τροφίμων.

του νοικοκυριού σε τρόφιμα, μόνο το 8% ξοδεύει μηνιαίως έως 200 ευρώ. Το 17% των ερωτηθέντων ξοδεύει από 201 έως 300 ευρώ, ενώ οι πλείστοι ξοδεύουν για τρόφιμα σε μηνιαία βάση 301 – 400 ευρώ (23%). Το 22% του δείγματος σπαταλά σε τρόφιμα το υψηλό των 401 – 500 ευρώ σε μηνιαία βάση, ενώ το πόσο έχει ακριβύνει η ζωή καταδεικνύεται από σχεδόν 3 στους 10 που λένε ότι σπαταλούν περισσότερα από 500 ευρώ για τρόφιμα μηνιαίως. Ο μέσος όρος που προκύπτει, φτάνει τα 440 ευρώ, έναντι των 434 ευρώ του προηγούμενου κύματος της έρευνας.

Ο σκοπός

Σκοπός της έρευνας είναι να αναδείξει τις εκτιμήσεις και τις προσδοκίες σε σχέση με την κυπριακή οικονομία, μέσα από ένα δείγμα 800 ατόμων σε γυναίκες και άνδρες 18 ετών και άνω. Η κάλυψη του δείγματος είναι σε παγκύπρια βάση, σε αστικές και αγροτικές περιοχές, ενώ η επιλογή του δείγματος γίνεται με τυχαία στρωματοποιημένη δειγματοληψία. Η τέταρτη έρευνα για λογαριασμό της εφημερίδας «Η Καθημερινή» (η πρώτη είχε γίνει τον Ιούνιο του 2022) περιλαμβάνει ερωτήσεις με σκοπό τα πορίσματά της να αποτελέσουν χρήσιμο οικονομικό εργαλείο για επιχειρήσεις, αλλά και για ενεργούς πολίτες. Η έρευνα συγκρίνει κατά κύριο λόγο δύο περιόδους, αυτήν του τρίτου κύματος που αφορά την περίοδο Απριλίου - Μαΐου του 2023, υπάρχει ωστόσο και σύγκριση με τα υπόλοιπα τρία κύματα, από τον Ιούνιο του 2022. Συγχρόνως, απαντά και για τις τάσεις που θα υπάρξουν στο επόμενο διάστημα.

Τετ-α-τετ Τράπεζας Κύπρου με ξένους επενδυτές

Προσβλέπει από χαμηλότερες τιμολογήσεις για έκδοση ομολόγων, έως και νέες εισχωρήσεις στο μετοχικό κεφάλαιο

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Σε κύκλο επαφών με επενδυτικό κοινό, και δη νέο, άνοιξε η Τράπεζα Κύπρου την περασμένη εβδομάδα στο Λονδίνο. Στο συνέδριο της BofA Merrill Lynch και συγκεκριμένα στο Annual Financials CEO Conference που έλαβε χώρα από την προηγούμενη Τρίτη μέχρι και την Πέμπτη στο Λονδίνο οι τραπεζίτες της Τράπεζας Κύπρου είχαν κατ' ιδίαν συναντήσεις με το επενδυτικό κοινό που τους παρουσίασαν το «στορί» (equity story) της Τράπεζας.

Στις συναντήσεις, το ενδιαφέρον της επενδυτικής κοινότητας επικεντρώθηκε όχι μόνο στην πορεία που έχει διαγράψει η Τράπεζα Κύπρου τα τελευταία χρόνια, τους πυλώνες που έχει πετύχει και τις προοπτικές της, αλλά και στην πορεία της κυπριακής

Τα μηνύματα που έλαβαν από τη διεθνή κοινότητα οι εκπρόσωποι της BOC ήταν θετικά τόσο για την Τράπεζα, όσο και για την κυπριακή οικονομία.

οικονομίας γενικότερα.

Τα μηνύματα που έλαβαν από τη διεθνή κοινότητα οι εκπρόσωποι της Τράπεζας Κύπρου ήταν θετικά τόσο για την Τράπεζα, όσο και για την κυπριακή οικονομία. Η Τράπεζα Κύπρου αναμένει στις επόμενες κινήσεις της να έχει απήχηση στη διεθνή επενδυτική κοινότητα, και σε επίπεδο μετοχών, αλλά και σε επίπεδο συμμετοχών

Όπως πληροφορείται η «Κ», ήταν η πρώτη ίσως φορά μετά από χρόνια που οι ερωτήσεις των επενδυτών δεν αφορούσαν το επίπεδο των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

τους σε μία νέα έκδοση ομολόγων για παράδειγμα. Μπορεί η Τράπεζα Κύπρου να μην έχει ανάγκες τέτοιου τύπου με έκδοση ομολόγων για το 2023, όμως μετά το 2024 –όπως όλες οι τράπεζες– θα δούμε κινήσεις.

Όπως πληροφορείται η «Κ», ήταν η πρώτη ίσως φορά μετά από χρόνια που οι ερωτήσεις των επενδυτών δεν αφορούσαν το επίπεδο των μη εξυπηρετούμενων δανείων και πώς θα καταφέρει η Τράπεζα να τα μειώσει. «Ήταν ερωτήσεις κανονικότητας», σημείωσε πηγή της Τράπεζας Κύπρου που γνωρίζει εκ των έσω τι διαμείφθηκε στο Λονδίνο, καθώς τα επίπεδα των προβληματικών δανείων πλέον είναι περιορισμένα και τα κεφάλαια είναι υψηλά. Εκείνο που ερωτήθηκε από την επενδυτική κοινότητα και αφορούσε τα προβληματικά δάνεια ήταν πώς διαχειρίζεται η Τράπεζα τις

δύσκολες καταστάσεις σε δανειολήπτες που έχουν δημιουργηθεί, ώστε να μην μετεξελιχθούν σε νέα κόκκινα δάνεια. Συγχρόνως, ερωτήσεις έγιναν στην Τράπεζα και για τον ανταγωνισμό μεταξύ των τραπεζών στην Κύπρο και ποια είναι τα μελλοντικά της πλάνα.

Η Τράπεζα Κύπρου εν ολίγοις «βολιδοσκόπησε» το διεθνές επενδυτικό ενδιαφέρον στο συνέδριο. Στο συνέδριο συμμετείχαν ασφαλιστικά ταμεία, επενδυτικά ταμεία, ενώ την Τράπεζα την εκπροσώπησαν οι CEO Πανίκος Νικολάου, η εκτελεστική διευθύντρια Οικονομικής Διεύθυνσης κα Ελίζα Λειβαδιώτου και η διευθύντρια Επενδυτικών Σχέσεων κα Αννίτα Παύλου. Η Τράπεζα Κύπρου είχε 45 λεπτά με τον κάθε επενδυτή για να παρουσιάσει την «ιστορία» της και να απαντήσει στην κάθε ερώτηση.

Μια ανάσα πριν από νέο ρεκόρ ο τουρισμός

Μόλις 87 χιλιάδες περισσότερες οι τουριστικές αφίξεις μέχρι τον Αύγουστο του 2019 σε σύγκριση με φέτος

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Ο καλύτερος μήνας όλων των εποχών από πλευράς αεροπορικής κίνησης ήταν ο Αύγουστος σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Hermes Airports, κλείνοντας στα 1.516 εκατομμύρια επιβάτες. Ξεκαθαρίζοντας αυτόν τον αριθμό σε αφικνούμενους επιβάτες και σε τουριστικές αφίξεις, πρόκειται για 511.387.

Επιπλέον, 200 χιλιάδες ήταν οι κάτοικοι Κύπρου που ταξίδεψαν κατά τον μήνα Αύγουστο. Συγκριτικά με το 2019 τώρα, τα στοιχεία δείχνουν μείωση 7,7% στις αφίξεις Αυγούστου φέτος, και μόλις 3,2% πιο κάτω σε επίπεδο Ιανουαρίου-Αυγούστου σε σύγκριση με το 2019. Πρόκειται για μια διαφορά 87.044 αφίξεων, η οποία είναι σαφές ότι μπορεί εύκολα να υπερκαλυφθεί, με μικρές αυξήσεις από τις τουριστικές αγορές.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Hermes Airports και ο Σεπτέμβριος κινείται σε πολύ ικανοποιητικά επίπεδα, με την επιβατική κίνηση να υπολογίζεται ότι θα κλείσει γύρω στα 1,4 εκατ. Αυτό σε τουριστικές αφίξεις υπολογίζεται ότι θα κυμανθεί γύρω στις 490 χιλιάδες.

Οι μειώσεις

Μόλις τρεις αγορές κατέγραψαν μείωση σε σχέση με το 2019 (χωρίς να υπολογίζεται η απώλεια της Ρωσίας και της Πολωνίας) σύμφωνα

Κατά 3,2% πιο κάτω από το 2019 είναι οι αφίξεις τουριστών για την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου και 7,7% για τον Αύγουστο.

με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας τα οποία επεξεργάστηκε ο Σύνδεσμος Τουριστικών Επιχειρήσεων Κύπρου-ΣΤΕΚ. Το Ηνωμένο Βασίλειο κατέγραψε μείωση 2,5% (23.157 τουρίστες), αν και παραμένει η αγορά με τις περισσότερες αφίξεις που ανέρχονται μέχρι τον Αύγουστο του έτους λίγο πιο πάνω από 910 χιλιάδες. Κατά 1,8% ή 1.911 τουρίστες ήταν η μείωση από την αγορά της Σουηδίας και κατά 5,9% ή 2.646 τουρίστες ήταν η μείωση από την αγορά της Νορβηγίας.

Πολωνία και Ισραήλ

Την μεγαλύτερη διαφορά στους αριθμούς των τουριστών έκαναν οι αγορές της Πολωνίας και του Ισραήλ.

Η Πολωνία η οποία ανέβασε στροφές με επιπλέον 127.462 χιλιάδες αφίξεις για την περίοδο Ιανουαρίου-Αυγούστου 2023 σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2023. Συνολικά 311,7 χιλιάδες τουρίστες από το Ισραήλ έφτασαν το πρώτο οκτάμηνο του έτους φέτος, καταγράφοντας αύξηση 53,6% και σε πραγματικούς αριθμούς 108.755 περισσότερους επιβάτες από το 2019. Πολύ καλά τα πήγε και η γαλλική αγορά, αν και το αποτύπωμά της είναι πολύ μικρότερο σε σχέση με τις δύο προαναφερθείσες αγορές.

Εντούτοις, πρόκειται για αγορά η οποία από το 2019 σημείωσε αύξηση 153,6% –56.560 χι-

λιάδες Γάλλοι τουρίστες έφτασαν φέτος, κατά 34.258 περισσότεροι από τη χρονιά ρεκόρ για τον τουρισμό.

Σημαντικές αυξήσεις καταγράφηκαν επίσης από Ουγγαρία (+120%), από Αυστρία (+85,2%), από Δανία (+54%), Τσεχία (+71,5%) και Γερμανία (+33,8%). Σίγουρα δεν αναμένονταν αφίξεις από τις αγορές της Ρωσίας και της Ουκρανίας, ωστόσο καταγράφηκαν μέχρι τέλος Αυγούστου συνολικά 56.818 χιλιάδες που έφτασαν μέσω ενδιάμεσων σταθμών, κυρίως από το αεροδρόμιο του Γερεβάν της Αρμενίας

Γύρω στους 1,4 εκατ. επιβάτες αναμένεται να περάσουν από τα κυπριακά αεροδρόμια τον Σεπτέμβριο, ενώ συνολικά η συχνότητα των πτήσεων υπολογίζεται γύρω στις 930 πτήσεις/εβδομάδα και στα δύο κυπριακά αεροδρόμια.

pros το αεροδρόμιο Λάρνακας, με 20 πτήσεις/εβδομάδα να προσφέρονται για τον μήνα Αύγουστο. Η Ρωσία είναι επίσης στις πέντε βασικές αγορές στις οποίες ταξίδεψαν τον Αύγουστο οι κάτοικοι Κύπρου. Συνολικά πρόκειται για περίπου 6,5 χιλιάδες κατοίκους Κύπρου.

Φθινοπωρινός τουρισμός

Ενδεικτικό του πόσο δυνατός τουριστικά είναι ένας μήνας είναι ο αριθμός των προσφερόμενων πτήσεων. Έτσι, σύμφωνα με το πρόγραμμα πτήσεων της διαχειρίστριας εταιρείας των αεροδρομίων Hermes Airports, τον Αύγουστο έγιναν στο αεροδρόμιο Λάρνακας 697 πτήσεις την εβδομάδα, ενώ δυνατός μήνας αναμένεται και ο Σεπτέμβριος με 662 πτήσεις την εβδομάδα, αλλά και ο Οκτώβριος με 629. Αντίστοιχα, στο αεροδρόμιο Πάφου, τον Αύ-

Και ο Σεπτέμβριος κινείται σε πολύ ικανοποιητικά επίπεδα, με την επιβατική κίνηση να υπολογίζεται ότι θα κλείσει γύρω στα 1,4 εκατ.

γουστο έγιναν βάσει του πτητικού προγράμματος, 269 πτήσεις/εβδομάδα, ενώ μικρή απόκλιση έχει ο Σεπτέμβριος με 266 πτήσεις/εβδομάδα και ο Οκτώβριος με 254 πτήσεις/εβδομάδα.

Με τον Σεπτέμβριο να αναμένεται ότι θα είναι καλός τουριστικά μήνας, το πώς θα κλείσει η χρονιά στον τουρισμό, εξαρτάται από τους μήνες που έπονται. Μένει λοιπόν να δούμε κατά πόσο θα είναι πιο ενισχυμένοι τουριστικά σε σχέση με προηγούμενες χρονιές οι μήνες Οκτώβριος, Νοέμβριος και Δεκέμβριος. Πάντως, το γεγονός ότι φέτος την περίοδο Νοεμβρίου-Μαρτίου αναμένεται ότι θα προσφερθούν 400 χιλιάδες αεροπορικές θέσεις επιπλέον από πέρσι είναι ενθαρρυντικό και ανεβάζει το μερίδιο της χειμερινής επιβατικής κίνησης και κατ' επέκταση και του χειμερινού τουρισμού. Βάσει του πτητικού προγράμματος για τα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου η συχνότητα των πτήσεων διμορφώνεται ως εξής: 379 πτήσεις/εβδομάδα προγραμματίζονται για τον Νοέμβριο και 349 για τον Δεκέμβριο στο αεροδρόμιο Λάρνακας. Για το αεροδρόμιο Πάφου προγραμματίζονται 147 πτήσεις/εβδομάδα για τον Νοέμβριο και 134 για τον μήνα Δεκέμβριο. Πρόκειται συνολικά για 526 πτήσεις/εβδομάδα τον Νοέμβριο και 483/εβδομάδα για τον Δεκέμβριο.

Ηλεκτρονικός Λογαριασμός Quick Account

Ο μηδέν έξοδα διαχείρισης!

Εύκολα και γρήγορα

- Ανοίξε εύκολα ηλεκτρονικό λογαριασμό, απ' όπου κι αν βρίσκεσαι μέσω Internet Banking και BoC MobileApp.
- Για καταθέσεις ανεξαρτήτου ύψους.
- Δωρεάν εξερχόμενες πληρωμές μέσω SEPA για ποσά μέχρι €1000.
- Δωρεάν συνδρομή για χρεωστική κάρτα για τον 1ο χρόνο.

Περισσότερα για το προϊόν:

Περισσότερα για το Σύστημα Εγγύησης Καταθέσεων:

Σε κάθε επόμενη κίνηση

Τράπεζα Κύπρου

1. Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση κατά την κρίση της και να αποσύρει οποιοδήποτε σχέδιο ανά πάσα στιγμή.
2. Οι καταθέσεις σας στην Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ προστατεύονται από το Σύστημα Εγγύησης των Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων (ΣΕΚ). Όριο Προστασίας καταθέσεων συνολικού ποσού εκ EUR 100.000 ανά καταθέτη ανά πιστωτικό ίδρυμα.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του **ΟΥΓΚΟ ΝΤΙΕΟΝ** / REUTERS BREAKINGVIEWS

Η Δύση απαντά στην Κίνα με τον ινδικό «δρόμο του μεταξιού»

Σήμερα οι δυτικές χώρες έχουν μια ευκαιρία να συγκροτήσουν ένα αξιόπιστο σχέδιο υποδομών για τον αναπτυσσόμενο κόσμο. Η Πρωτοβουλία του «Δρόμου του Μεταξιού» της Κίνας, ύψους 1 τρις. δολ., έχει γονατίσει από επισφαλείς πιστώσεις και ενδέχεται να απολέσει τη συμμετοχή της Ιταλίας, της μοναδικής μεγάλης και πλούσιας δημοκρατικής χώρας που συμμετέχει σε αυτήν. Από την άλλη πλευρά, η ίδια η Κίνα έχει επίσης τα δικά της οικονομικά προβλήματα, όπερ σημαίνει πως δυσκολεύεται να διαθέσει επιπρόσθετα κονδύλια σε επενδύσεις στο εξωτερικό.

Από την άλλη πλευρά, η «Ομάδα των Επτά» προωθεί έναν οικονομικό «διάδρομο» που συνδέει την Ινδία με την Ευρώπη μέσω της αραβικής χερσονήσου, έναν υπεραφρικανικό «διάδρομο» που συνδέει τη Ζάμπια με την Ανγκόλα μέσω της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό, καθώς και συνεργασίες για να βοηθηθούν η Ινδονησία, το Βιετνάμ, η Νότια Αφρική και η Σενεγάλη, ώστε από τα ορυκτά καύσιμα να μεταβούν στην ανανεώσιμη ενέργεια. Αυτά τα έργα έχουν κοινή γεωπολιτική λογική. Οι προηγμένες δημοκρατικές χώρες υπό την ηγεσία των

Στόχος, η αναβάθμιση της συνεργασίας με αναπτυσσόμενες χώρες για να μην περάσουν στην κινεζική σφαίρα επιρροής.

ΗΠΑ επιδιώκουν βελτίωση των σχέσεων με τις αναπτυσσόμενες, ώστε να τις αποτρέψουν από το να περιέλθουν στην αγκάλη της Κίνας. Εν τω μεταξύ, τα έργα πράσινης ενέργειας –γνωστά ως Συνεργασίες Ενεργειακής Μετάβασης– θα μπορούσαν να βοηθήσουν στη μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής. Η πρωτοβουλία των «Επτά» έχει επίσης μια οικονομική λογική. Οι «διάδρομοι» θα συνδέουν τις φτωχότερες χώρες με νέους πελάτες, επιτρέποντάς τους να εκμεταλλεύονται τους πόρους τους πιο αποτελεσματικά. Και οι επενδύσεις σε υποδομές θα πρέπει να συμβάλλουν στη στήριξη της ανάπτυξης. Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν έχει μιλήσει για τη λεγόμενη Σύμπραξη της Δύσης για Υποδομές

και Επενδύσεις, αναφερόμενος στον προτεινόμενο «διάδρομο» που συνδέει την Ινδία, τη Μέση Ανατολή και την Ευρώπη. Ωστόσο, η Σύμπραξη έχει ακόμη πολλά να αποδείξει. Υποσχέθηκε να συγκεντρώσει 600 δισ. δολάρια μέχρι το τέλος του 2027, αλλά οι κυβερνήσεις έχουν παράσχει μέχρι στιγμής λίγα μετρητά. Υπάρχει ένας καλός λόγος που τα χρήματα άρνησαν να ρεύσουν. Η Σύμπραξη της Δύσης υποτίθεται πως είναι καλύτερη από τον «Δρόμο του Μεταξιού», επιμένοντας σε υψηλά περιβαλλοντικά και κοινωνικά πρότυπα καθώς και πρότυπα διακυβέρνησης. Χρειάστηκε επομένως χρόνος για να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο-αγωγός ποιοτικών έργων. Τώρα που έχουν δομηολογηθεί ορισμένα μεγάλα έργα, οι επενδύσεις θα μπορούσαν να αυξηθούν γρήγορα. Όμως, οι προηγμένες χώρες δεν βάζουν εύκολα το χέρι στην τσέπη, αντιθέτως ελπίζουν να δώσουν κίνητρα στον ιδιωτικό τομέα να παρέχει πολλά μετρητά. Εάν αυτός αναλάβει τον ηγετικό ρόλο στην υλοποίηση των έργων, δεν θα μειώσει απλώς την ανάγκη για δημόσιο χρήμα, αλλά και οι ίδιοι οι επενδυτές θα λάβουν πρόθυμα τη διαβεβαίωση ότι τα έργα θα αποδώσουν.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **ΜΠΕΝ ΚΑΣΕΛΜΑΝ** και **ΤΖΙΝΑ ΣΜΙΛΕΚ** / THE NEW YORK TIMES

Υψηλά επιτόκια για πολύ καιρό στις ΗΠΑ

Η εποχή των εξαιρετικά χαμηλών επιτοκίων μπορεί να έχει οριστικά τελειώσει. Η Fed αποφάσισε αυτή την εβδομάδα να διατηρήσει αμετάβλητα τα επιτόκια στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 20 ετών και άφησε ανοικτό το ενδεχόμενο να τα αυξήσει ξανά πριν από την εκπονή του 2023. Αλλά μια ακόμη πιο σημαντική, αν και ανεπαίσθητη, αλλαγή υποκρύπτεται στις πρόσφατα δημοσιευμένες οικονομικές προβλέψεις της τράπεζας. Οι αξιωματούχοι της δεν αναμένουν ότι τα επιτόκια θα ανέλθουν πολύ υψηλότερα, ενώ η επόμενη αύξηση πιθανώς να αποβεί η τελευταία, χωρίς να θεωρείται και βεβαία. Εντούτοις εκτιμούν ότι το κόστος δανεισμού θα παραμείνει υψηλό τα επόμενα χρόνια, με το βραχυπρόθεσμο επιτόκιο αναφοράς πάνω από το 5% το 2024 και σχεδόν στο 4% στα τέλη του 2025. Αυτό θα ήταν περίπου διπλάσιο από ό,τι στα τέλη του 2019.

Το 2026, όπως ελπίζει η Fed, ο πληθωρισμός θα έχει εξελιχθεί πλήρως και η οικονομική ανάπτυξη θα έχει επανέλθει στη μακροπρόθεσμη τάση της. Παρά ταύτα, οι αξιωματούχοι της διαβλέπουν ότι τα επιτόκια θα παραμείνουν πολύ πάνω από τα επι-

Οι αντοχές της αμερικανικής οικονομίας επιτρέπουν στη Fed να διατηρήσει επί μακρόν σε υψηλά επίπεδα το κόστος δανεισμού.

πεδα που επικρατούσαν πριν από την πανδημία. Αυτό το συμπέρασμα εξάγεται εν μέρει από μια απλή παρατήρηση: Η Fed αύξησε επιθετικά τα επιτόκια τον τελευταίο ενάμιση χρόνο, ωστόσο η οικονομία μετά βίας αντέδρασε. Αυτό υποδηλώνει ότι έπειτα από χρόνια, κατά τα οποία ακόμη και η παραμικρή αύξηση των επιτοκίων απειλούσε να σταματήσει την ανάπτυξη, η οικονομία μπορεί επιτέλους να αντέξει το υψηλότερο κόστος δανεισμού. «Έχουν εκπλαγεί με το πόσο ισχυρή ήταν η οικονομία φέτος παρά τη μεγάλη νομισματική σύσφιξη από την ομοσπονδιακή τράπεζα», επισημαίνει ο Γκάμπριελ Τσοντόροφ-Ράικ, καθηγητής Οικονομικών στο Χάρβαρντ, αναφερόμενος σε στελέχη της

Fed. Στη Γουόλ Στρίτ οι αναλυτές άρchiσαν να συνοψίζουν τη νέα κοσμοθεωρία της Fed σε μια απλή φράση: «Υψηλότερα για περισσότερο». Μια νέα εποχή υψηλότερων επιτοκίων θα ήταν σημαντική εξέλιξη για πολλά νοικοκυριά, ειδικά για τους επιδόξους αγοραστές κατοικιών, που ονειρεύονται την επιστροφή του επιτοκίου στο στεγαστικό τους δάνειο στα επίπεδα του 3%.

Οι κινήσεις της ομοσπονδιακής τράπεζας στα επιτόκια διατρέχουν τον οικονομικό ιστό, καθιστώντας ακριβότερο τον δανεισμό για απόκτηση οχήματος, κατοικίας ή επέκταση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Εν κατακλείδι, τα υψηλά επιτόκια είναι άσχημα νέα για μεγάλους επενδυτές, που αποκόμισαν παχυλά κέρδη βάζοντας στοιχήματα με τη χρήση δανεισμένων μετρητών, όταν δινόταν αφειδώς «δωρεάν χρήμα» προ πανδημίας. Και ίσως τα επιτόκια να προκαλέσουν προβλήματα στους δανειολήπτες με ογκώδη εκκρεμή κρέπ – ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζουν τόσο οι εταιρείες εμπορικών ακινήτων όσο και η κυβέρνηση των ΗΠΑ, η οποία ξεδύει σταθερά περισσότερα μόνο για τους τόκους του χρέους της.

Αγορά δύο ταχυτήτων το κυπριακό Real Estate

Μειοψηφία οι εγχώριοι αγοραστές στην επαρχία Πάφου – Μόλις 1 στους 10 είναι ξένος αγοραστής στην πρωτεύουσα

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Τα τελευταία στοιχεία στα οποία καταγράφονται οι πωλήσεις ακινήτων στην Κύπρο, καταδεικνύουν το εξής: ότι το κυπριακό real estate εξελίσσεται με διαφορετικά χαρακτηριστικά σε κάθε επαρχία. Για παράδειγμα, είναι ξεκάθαρο ότι η πίτα της αγοράς στη Λευκωσία βασιζέται σχεδόν εξ ολοκλήρου στην εγχώρια αγορά, σε αντίθεση με τις παραθαλάσσιες επαρχίες, όπου τα στατιστικά δείχνουν ότι η εκεί αγορά ακινήτων ανεβαίνει ωθούμενη σε μεγάλο βαθμό από ξένους αγοραστές. Πρόκειται κυρίως για αγοραστές από χώρες εκτός της Ε.Ε., οι οποίοι έχουν επιλέξει την Κύπρο για μεταφορά έδρας, προσωπικού, εταιρείας και για αναζήτηση στέγης, μετά την ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και την καταστροφική έκρηξη στο λιμάνι του Λιβάνου.

Όσον αφορά τα παγκύπρια στοιχεία διαμορφώνονται ως εξής: Από τις 22,5 χιλιάδες πωλήσεις και μεταβιβάσεις ακινήτων στην Κύπρο, για τις 7.408 αγοραστές ήταν ξένος. Σε ποσοστό, αυτό ανέρχεται στο 33%. Σαφώς, όπως ήδη έχει αναφερθεί, το ποσοστό αυτό διαφοροποιείται ανά επαρχία. Για παράδειγμα, η Λεμεσό, καταγράφει 7.262 πράξεις, εκ των οποίων το 31% αφορά ξένους αγοραστές. Αλλά δεν είναι η Λεμεσός που έχει την πρωτιά στην προτίμηση των ξένων αγοραστών όπως θα πίστευε κανείς, λόγω του μεγάλου αριθμού ξένων εταιρειών που έχουν την έδρα τους στην επαρχία. Σύμφωνα με τα στοιχεία, οι περισσότεροι ξένοι αγοραστές έχουν προτιμήσει την επαρχία Πάφου, αφού από το σύνολο των 4.573 μεταβιβάσεων και συμφωνητικών αγοράς, οι 2.616 είναι ξένοι. Πρόκειται για ποσοστό 57% επί του συνόλου των πράξεων στην επαρχία και είναι το μεγαλύτερο ποσοστό μεταξύ των ελεύθερων πόλεων. Επίσης, βάσει των ιδίων στοιχείων, προκύπτει ότι το 19% είναι Ευρωπαίοι αγοραστές, ενώ το 38% είναι αγοραστές εκτός Ε.Ε.

Παραθαλάσσια και Λευκωσία

Η Πάφος, λοιπόν, είναι –τουλάχιστον μέχρι στιγμής– πρώτη στις προτιμήσεις των ξένων αγοραστών. Αυτό δεν συμβαίνει με τη Λευκωσία. Η αγορά της πρωτεύουσας εξακολουθεί να κινείται με την εγχώρια αγορά, με μόλις το 11% των αγοραστών της να προέρχονται είτε από άλλες χώρες εντός της Ε.Ε., είτε εκτός. Οι πωλήσεις και οι μεταβιβάσεις ακινήτων στη Λευκωσία ανήλθαν, μέχρι τον Αύγουστο του έτους, σε 5.447.

Στη Λεμεσό, από τις 7.262 πωλήσεις, το 69% είναι αγοραστές από την εγχώρια αγορά και γύρω στους 3 στους 10 ήταν ξένοι. Ψηλότερο το ποσοστό στη Λάρνακα με 4.661 πράξεις, όπου το 34% των αγοραστών ακινήτων στην επαρχία είναι ξένοι (10% Ευρωπαίοι και 24% αγοραστές εκτός Ε.Ε.). Στην επαρχία Αμμοχώστου οι ξένοι αγοραστές είναι μεν περισσότεροι των Κυπρίων, με 56%, ωστόσο ο συνολικός αριθμός των ακινήτων που πωλήθηκαν το οκτάμηνο του έτους είναι μόλις 617. Όπως εξηγεί ο CEO της

Ask Wire Παύλος Λοΐζου, οι πιο πάνω αριθμοί δίνουν εύλογα την εντύπωση ότι η κυπριακή αγορά ακινήτων χωρίζεται στα δύο –οι παραθαλάσσιες περιοχές που κινούνται σε σημαντικό βαθμό με ξένους αγοραστές, και η Λευκωσία, η οποία απευθύνεται σχεδόν εξ ολοκλήρου σε κατοίκους Κύπρου. Αυτό σημαίνει ότι η αγορά ακινήτων στην πρωτεύουσα είναι πιο ευάλωτη σε συνθήκες όπως η αύξηση του κόστους ζωής και του κόστους των επιτοκίων. Πρόκειται για παράγοντες οι οποίοι σίγουρα δεν ευνοούν ανοίγματα για αγορές ακινήτων, είτε για ιδιοκατοίκηση, και σίγουρα όχι για σκοπούς επένδυσης. Μικρότερο είναι το αποτύπωμα αυτών των εξελίξεων στις άλλες τρεις επαρχίες οι οποίες έχουν επωφεληθεί σημαντικά από την κάθοδο των ξένων εταιρειών και εργαζομένων στην Κύπρο. Από την άλλη, αυτή η κάθοδος δεν αναμένεται ότι θα συνεχίσει με τον ίδιο ρυθμό και τους επόμενους μήνες, αλλά μάλλον θα μειωθεί.

Πέφτουν οι ρυθμοί

Ήδη, σύμφωνα με τον κ. Λοΐζου, οι ρυθμοί αγοράς ακινήτων παρουσιάζουν μείωση. Αυτό μπορεί να μεταφραστεί σε εξομάλυνση των τιμών μέχρι 10% σταδιακά και μεσοπρόθεσμα. Σε κάθε περίπτωση, η προσφορά οικιστικών προϊόντων και ακινήτων που θα απευ-

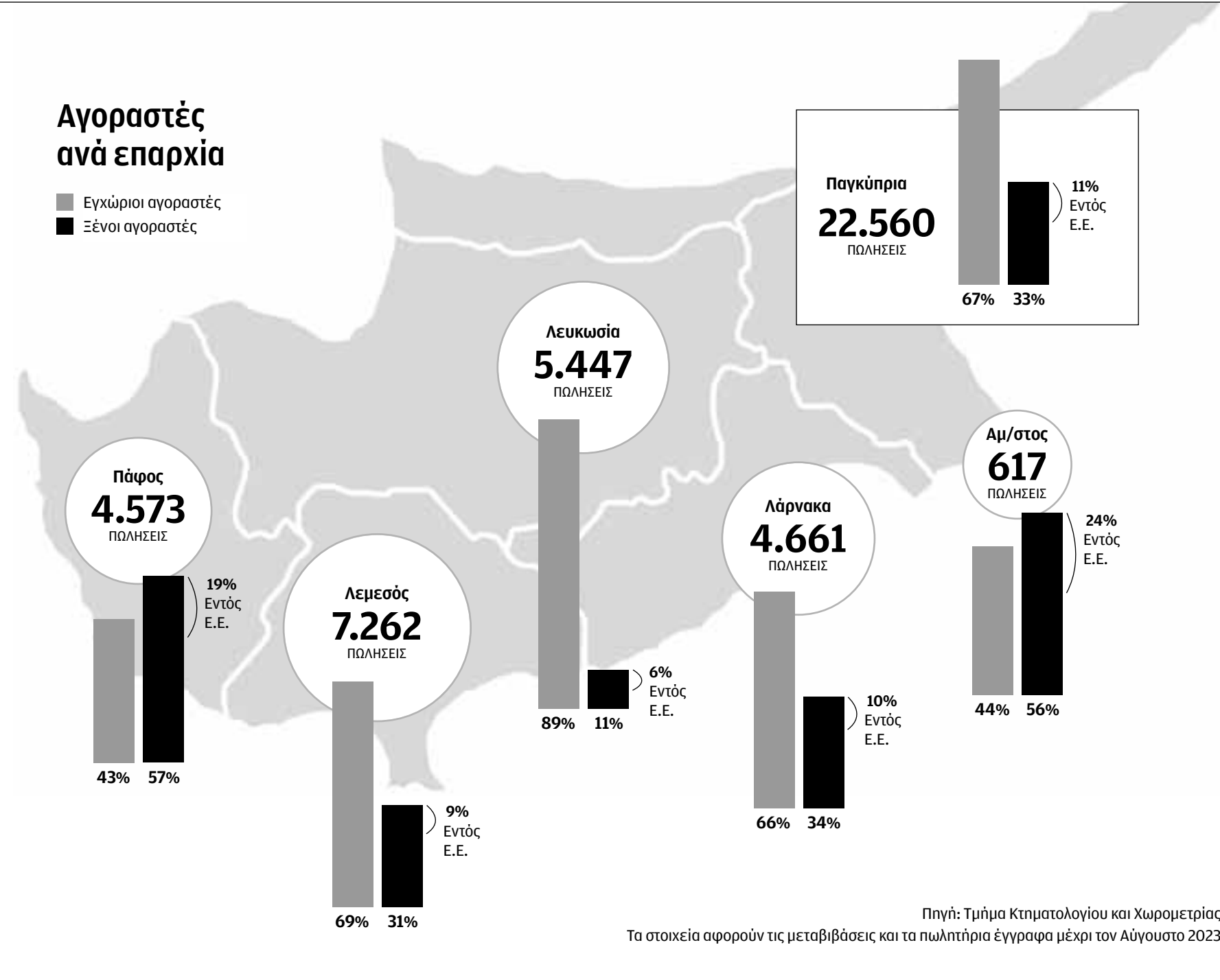
Από τις 22,5 χιλιάδες πωλήσεις και μεταβιβάσεις ακινήτων στην Κύπρο, 7.408 αφορούσαν ξένους αγοραστές.

Η αγορά ακινήτων στην πρωτεύουσα είναι πιο ευάλωτη σε συνθήκες όπως η αύξηση του κόστους ζωής και του κόστους των επιτοκίων.

Αγοραστές ανά επαρχία

■ Εγχώριοι αγοραστές
■ Ξένοι αγοραστές

Πηγή: Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας
Τα στοιχεία αφορούν τις μεταβιβάσεις και τα πωλητήρια έγγραφα μέχρι τον Αύγουστο 2023

Δυάρι, το δημοφιλέστερο οικιστικό προϊόν

Το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού της Κύπρου διαμένει σε διαμέρισμα, σύμφωνα με τον κ. Λοΐζου. Δεν προκαλεί λοιπόν έκπληξη η διαπιστώση ότι, στην κατηγορία νεαρών αγοραστών –γύρω στα 30– το δημοφιλέστερο οικιστικό προϊόν είναι διαμέρισμα, και μάλιστα δυάρι. Τόσο για αγορά,

λιάνες μέχρι 200 χιλιάδες ευρώ, στη Λάρνακα κάπως ακριβότερες οι επιλογές (180-240 χιλιάδες ευρώ). Το κόστος αγοράς αυξάνεται σε Λευκωσία (220-280 χιλιάδες ευρώ) και εκτοξεύεται στη Λεμεσό με τις τιμές να ξεκινούν από 260 χιλιάδες και να φτάνουν τις 280 χιλιάδες ευρώ.

Φθηνότερη η Αμμόχωστος

Τα πιο πάνω στοιχεία αφορούν την αγορά διαμερίσματος. Όσον αφορά το κόστος της ενοικίασης για διαμέρισμα δύο υπνοδωματίων, φθηνότερη επαρχία είναι και πάλι η Αμμόχωστος με τις τιμές ενοικίασης να κυμαίνονται στα 500-600 ευρώ. Ακολουθεί η Πάφος με κόστος ενοικίασης από 550-650 ευρώ. Είναι κάτι που ίσως καταγράφεται για πρώτη φορά, το γεγονός ότι οι τιμές ενοικίασης διαμερίσματος στην επαρχία Λάρνακας έφτασαν τα επίπεδα της Λευκωσίας.

Έτσι, και για τις δύο επαρχίες το κόστος ενοικίασης καινούργιου διαμερίσματος δύο υπνοδωματίων κυμαίνεται από 750-950 ευρώ. Την πρώτη στο κόστος ενοικίασης διατηρεί σταθερά η Λεμεσός, αφού η ελάχιστη τιμή ξεκινά από 900 ευρώ και φτάνει τα 1.300 ευρώ.

όσο και για ενοίκιαση. Πώς όμως διαμορφώνονται οι τιμές ανά επαρχία; Σύμφωνα με την ανάλυση δεδομένων από την εταιρεία Ask Wire, ένα καινούργιο διαμέρισμα δύο υπνοδωματίων (standard materials, no sea view), είναι φθηνότερο στην επαρχία Αμμοχώστου και ακριβότερο στη Λεμεσό. Συγκεκριμένα, στην επαρχία Αμμοχώστου η τιμή αγοράς του ξεκινά από 160-180 χιλιάδες ευρώ. Ακολουθεί η Πάφος με τιμές πώλησης από 180 χι-

Πόσο πάει το δυάρι

	ΑΓΟΡΑ (€)	ΕΝΟΙΚΙΟ (€)
Αμμόχωστος	160.000-180.000	500-600
Πάφος	180.000-200.000	550-650
Λάρνακα	180.000-240.000	750-950
Λευκωσία	220.000-280.000	750-950
Λεμεσός	260.000-340.000	900-1.300

Πηγή: Ask Wire

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ

Η ψηφιακή μετάβαση της παιδείας

Ένας από τους βασικούς τομείς που πρέπει να ψηφιοποιηθεί, είναι ο αυτός της παιδείας. Τα σχολεία μας πρέπει να περάσουν στη νέα εποχή, αφού τα παιδιά μας είναι οι πολίτες του μέλλοντος. Θα πρέπει να τους δώσουμε όλα τα εργαλεία από τώρα για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν ευκολότερα στις τεχνολογικές εξελίξεις που είναι ήδη εδώ. Για να γίνει επιτυχής η ψηφιακή μετάβαση στην παιδεία όμως, θα πρέπει να είμαστε έτοιμοι να επενδύσουμε σημαντικά ποσά, αλλά και να προωθήσουμε τη συνεργασία πολλών φορέων όπως είναι οι γονείς, οι καθηγητές, αλλά και οργανισμοί που εμπλέκονται στην εκπαίδευση των παιδιών. Το πρώτο και πιο σημαντικό βήμα που πρέπει να κάνουμε

Η διδασκαλία πρέπει κάποια στιγμή να μπορεί να γίνεται μέσω ειδικών εφαρμογών που θα βοηθάει στη διαχείριση του μαθησιακού περιεχομένου αλλά και στην επικοινωνία με τους μαθητές.

είναι να δώσουμε πρόσβαση σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές και γρήγορη σύνδεση στο διαδίκτυο σε όλους τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς. Την ίδια ώρα, όμως, θα πρέπει να εκπαι-

Το πρώτο βήμα που πρέπει να γίνει είναι η πρόσβαση σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές και γρήγορη σύνδεση στο διαδίκτυο σε όλους τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς.

δευτούν οι δάσκαλοι και οι καθηγητές στις νέες τεχνολογίες και τη χρήση ψηφιακών εργαλείων που αφορούν τη διδασκαλία. Αυτό βέβαια καλό θα ήταν να γίνει σε συνεργασία με τους γονείς, για να μπορούν να παρακολουθούν πιο εύκολα την πορεία των παιδιών τους. Η διδασκαλία πρέπει κάποια στιγμή να μπορεί να γίνεται μέσω ειδικών εφαρμογών που θα βοηθάει στη διαχείριση του μαθησιακού περιεχομένου αλλά και στην επικοινωνία με τους μαθητές. Είναι κάτι που είδαμε να εφαρμόζεται σε κάποιο βαθμό κατά τη διάρκεια των περιορισμών του κορωνοϊού όπου χρησιμοποιήθηκε η εξ αποστάσεως διδασκαλία. Για να υπάρχει επιτυχία όμως, θα πρέπει να δοθεί μεγάλη σημασία

στην ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία των παιδιών από τυχόν κινδύνους του διαδικτύου, όπως επίσης θα πρέπει η τεχνική υποστήριξη να λειτουργεί υποδειγματικά. Σημαντικό ρόλο θα παίξει και η συνεχόμενη αξιολόγηση της ψηφιακής διδασκαλίας αφού θα βοηθήσει ώστε να βελτιώνεται διαρκώς η ψηφιακή μάθηση. Η τεχνολογία και οι ψηφιακές δεξιότητες να γίνουν προτεραιότητα για το υπουργείο παιδείας. Είναι το μέλλον, και αν θέλουμε τα παιδιά μας να είναι αναπόσπαστο κομμάτι της παγκόσμιας κοινότητας δεν μπορούμε να το παραβλέψουμε.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

ελληνική φλόγα

ΤΟΜΟΣ Β'
Κυριακή
1/10

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΛΛΑΣ
& ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΩΝΑΣΗ

Μια δίτομη έκδοση με την καθηλωτική αφήγηση
του Νίκου Γκατζογιάννη

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Με 120 δωμάτια και σουίτες που ξεκινούν από 1.300 ευρώ και φθάνουν μέχρι και 29.000 ευρώ τη βραδιά, 85 διαμερίσματα και μια αίθουσα χορού 600 ατόμων, το Raffles London θα ανοίξει για το κοινό στις 29 Σεπτεμβρίου.

Το θρυλικό Old War Office έγινε ξενοδοχείο

Παλάτι κάποτε για τις δυναστείες των Τιδόρ και των Σπούαρτ, έδρα επιχειρήσεων στρατιωτικών ηγετών όπως ο Ουίνστον Τσώρτσιλ και κτίριο-σύμβολο που έγινε σιωπηλός μάρτυρας γεγονότων που διαμόρφωσαν τον εικοστό αιώνα, το εμβληματικό Old War Office του Λονδίνου ανοίγει τις πύλες του ως ξενοδοχείο έπειτα από μεταμόρφωση πολλών εκατομμυρίων δολαρίων. Το Raffles London θα ανοίξει για το κοινό στις 29 Σεπτεμβρίου ως το νεότερο πολυτελές «πουκαστήριο» της βρετανικής πρωτεύουσας, ορόσημο στη

ουσα θα ανοίξει στο Mayfair. Το Emory, ένα νέο αδελφό ξενοδοχείο του Claridge's, θα κάνει εγκαίρως απέναντι από το Hyde Park στις αρχές του 2024. Οι τιμές των δωματίων είναι πρωτοφανείς. «Είναι εντυπωσιακό. Οι τιμές των δωματίων ξεκινούν από τετραψήφια νούμερα, κάτι που δεν θα ονειρευόμασταν πριν από μερικά χρόνια», λέει ο Ρόμπιν Χάτσον, βετεράνος ξενοδόχος που ξεκίνησε να εργάζεται στο Savoy και συνεχίζει να ιδρύει τις αλυσίδες Hotel du Vin και Pig, καθώς και το Lime Wood Group. Πίσω από τη μεταμόρφωση του War Office βρίσκεται ο όμιλος Hinduja, μια εταιρεία που ιδρύθηκε στην αποικιακή Ινδία και έχει εξαχθεί σε παγκόσμιο όμιλο ετερογενών δραστηριοτήτων που απασχολεί περίπου 200.000 άτομα. Όπως οι εφημερίδες και οι ποδοσφαιρικοί σύλλογοι, τα μεγάλα ξενοδοχεία του Λονδίνου ήταν πάντα τρόπαια. Το 2020, το Ritz πέρασε από τους Barclay Brothers στον Καταριανό επιχειρηματία Αμπντούλκατζί Μάνα Αλ Χάτζρι, το 1985 ο σουλτάνος του Μπρουαίνι αγόρασε το Dorchester, ενώ το Savoy ανήκει στον πρίγκιπα της Σαουδικής Αραβίας, Αλουαλίντ μπιν Ταλάλ και στην Επενδυτική Αρχή του Κατάρ. Τα νέα υπερπολυτελή ξενοδοχεία πάλι, τονίζουν την ασιατική κληρονομιά τους. Τα Peninsula, Rosewood και Mandarin Oriental εδρεύουν στο Χονγκ Κονγκ. Το Six Senses έχει την έδρα του στην Μπανγκόκ. Και το Raffles έχει τις ρίζες του στη Σιγκαπούρη, ακόμα κι αν είναι πλέον μέρος του γαλλικού κολοσσού Accor.

Μπορεί όμως το Λονδίνο να αντέξει τόσο πολλά super luxe δωμάτια ξενοδοχείων και τέτοιες τιμές; Παρά την οικονομική αβεβαιότητα, ο κλάδος φαίνεται ανοδικός. «Η αγορά διχάζει, με τους πραγματικά εύπορους να είναι διαρκώς πρόθυμοι να πληρώσουν περισσότερα, ενώ η ανώτερη μέση, η μέση και η κατώτερη μέση τάξη συμπίεζονται», λέει ο Κλέιτον Ρένιτ, εκτελεστικός πρόεδρος της εταιρείας μάρκετινγκ φιλοξενίας, MMGY Global.

Το NATO επενδύει 1 δισ. δολάρια σε startups στον τομέα της άμυνας

Ιδρυσε fund για να αποκρούσει τον αυξανόμενο ανταγωνισμό από την Κίνα

Κεφάλαια ύψους 1 δισ. δολαρίων ενεργοποιεί το NATO μέσω ενός ειδικού venture capital fund που έχει ιδρύσει για να χρηματοδοτήσει νεοφυείς επιχειρήσεις στον τομέα της άμυνας ανά τον πλανήτη και να αποκρούσει τον αυξανόμενο ανταγωνισμό από την Κίνα. Το πρόγραμμα καινοτομίας, το οποίο ξεκίνησε πέρυσι, στοχεύει να καλύψει ένα κενό στη χρηματοδότηση εταιρειών που αναπτύσσουν τεχνολογίες με στρατιωτικούς σκοπούς, εν μέσω φόβων πως οι δυτικές νεοφυείς επιχειρήσεις δεν διαθέτουν την οικονομική δύναμη που παρέχει το Πεκίνο στις δικές του εταιρείες.

«Υπάρχει έλλειψη επιχειρηματικού

Στο ταμείο, που εδρεύει στην Ολλανδία, έχουν προσχωρήσει είκοσι τρία μέλη της Συμμαχίας.

κεφαλαίου για τη βαθιά τεχνολογία, ειδικά στην Ευρώπη», δήλωσε στους Financial Times ο βοηθός γενικός γραμματέας του NATO, Ντέιβιντ βαν Γουέλ. «Θέλαμε να προσφέρουμε περισσότερα κεφάλαια από την πλευρά μας για να επενδύσουμε σε αυτές τις εταιρείες και να τις εμποδίσουμε να στραφούν σε Κινέζους επενδυτές». «Το Ταμείο Καινοτομίας του NATO (NIF) δημιουργήθηκε για να ενισχύσει τα μοναδικά οικοσυστήματα καινοτομίας της Συμμαχίας. Τα ταλέντα και η έρευνα στους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών της Συμμαχίας είναι κορυφαία παγκοσμίως, αλλά η αγορά για την υποστή-

Το fund θα επικεντρωθεί σε τομείς όπως η τεχνητή νοημοσύνη, το διάστημα και η βιοτεχνολογία, αντιμετωπίζει περιορισμούς, όμως, στις επενδύσεις σε όπλα.

ριξη της βαθιάς τεχνολογίας καινοτομίας στην Ευρώπη», δήλωσε στους Financial Times ο βοηθός γενικός γραμματέας του NATO, Ντέιβιντ βαν Γουέλ. «Θέλαμε να προσφέρουμε περισσότερα κεφάλαια από την πλευρά μας για να επενδύσουμε σε αυτές τις εταιρείες και να τις εμποδίσουμε να στραφούν σε Κινέζους επενδυτές». «Το Ταμείο Καινοτομίας του NATO (NIF) δημιουργήθηκε για να ενισχύσει τα μοναδικά οικοσυστήματα καινοτομίας της Συμμαχίας. Τα ταλέντα και η έρευνα στους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών της Συμμαχίας είναι κορυφαία παγκοσμίως, αλλά η αγορά για την υποστή-

ριξη της βαθιάς τεχνολογίας καινοτομίας στην Ευρώπη», δήλωσε στους Financial Times ο βοηθός γενικός γραμματέας του NATO, Ντέιβιντ βαν Γουέλ. «Θέλαμε να προσφέρουμε περισσότερα κεφάλαια από την πλευρά μας για να επενδύσουμε σε αυτές τις εταιρείες και να τις εμποδίσουμε να στραφούν σε Κινέζους επενδυτές». «Το Ταμείο Καινοτομίας του NATO (NIF) δημιουργήθηκε για να ενισχύσει τα μοναδικά οικοσυστήματα καινοτομίας της Συμμαχίας. Τα ταλέντα και η έρευνα στους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών της Συμμαχίας είναι κορυφαία παγκοσμίως, αλλά η αγορά για την υποστή-

πρόεδρος του Ταμείου Καινοτομίας του NATO και βετεράνος επιχειρηματίας που ίδρυσε την ευρωπαϊκή εταιρεία Lakestar. Είκοσι τρία μέλη έχουν προσχωρήσει στο fund, το οποίο σύμφωνα με το NATO είναι το πρώτο «πολυκρατικό ταμείο επιχειρηματικών κεφαλαίων» και σκοπεύει να επενδύσει άμεσα σε νεοφυείς επιχειρήσεις που βρίσκονται σε όλα τα συμμετέχοντα κράτη της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας, καθώς και να επενδύσει σε κεφάλαια βαθιάς τεχνολογίας (Deep Tech) με σημαντικό αντίκτυπο στην περιοχή, σε μια περίοδο 15 ετών.

Η Σουηδία, η οποία βρίσκεται στη διαδικασία ένταξης στο NATO, σχεδιάζει να

εγγραφεί. Ωστόσο, οι ΗΠΑ, που έχουν τον μεγαλύτερο αμυντικό προϋπολογισμό από οποιαδήποτε άλλη χώρα, όπως επίσης και ο Καναδάς, έχουν αποφασίσει να μην επενδύσουν στο ταμείο προς το παρόν. Το Πεντάγωνο παρακολουθεί το εγχείρημα και θα μπορούσε να το στηρίξει σε δεύτερο χρόνο με κεφάλαια, εξηγεί η Φόνια Μάρεϊ, αντιπρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου του NATO Innovation Fund και καθηγήτρια στο Ινστιτούτο Τεχνολογίας της Μασαχουσέτης.

Το NATO εγκαινίασε την πρωτοβουλία σε μια εποχή που οι επενδυτές επιχειρηματικών κεφαλαίων στρέφονται εκ νέου στον τομέα της αμυντικής τεχνολογίας, τον οποίο προηγουμένως απέφυγαν. Ο πόλεμος στην Ουκρανία, ωστόσο, άλλαξε τις αντιλήψεις και τις ισορροπίες, καθιστώντας ευκολότερη τη συγκέντρωση κεφαλαίων. Η ευρωπαϊκή εταιρεία αμυντικής τεχνολογίας Helsing συγκέντρωσε αυτόν τον μήνα 209 εκατομμύρια ευρώ για να αναπτύξει το λογισμικό της για την υποστήριξη στρατιωτικών στόχων, στο πιο πρόσφατο παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο ο κλάδος απηφά μια ευρύτερη ύφεση. Το fund έχει αποκλείσει το ενδεχόμενο να επενδύσει σε νεοφυείς επιχειρήσεις που παράγουν επιθετικά όπλα ή άλλες επιχειρηματικού κινδύνου που κατέχουν τέτοιες εταιρείες. Αυτή η «πθική κόκκινη γραμμή» για τους επενδυτές έχει αλλάξει σταδιακά στις ΗΠΑ μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, με τα μεγαλύτερα venture funds, όπως η Sequoia Capital και η Andreessen Horowitz, να αρχίζουν να καταναλώνουν κεφάλαια σε νεοφυείς επιχειρήσεις που κατασκευάζουν όπλα και αμυντικά συστήματα.

Εκτινάχθηκαν 225% σε τρία χρόνια οι τιμές ακινήτων στο Ντουμπάι

Διψήφιες αυξήσεις τιμών καταγράφονται και σε μεγάλες μητροπόλεις της Ασίας

Κυριολεκτικά ιλιγγιώδεις αυξήσεις καταγράφουν οι τιμές των ακινήτων σε ασιατικές μητροπόλεις, με τη μεγαλύτερη φούσκα να έχει δημιουργηθεί στο Ντουμπάι, την ώρα που στις δυτικές οικονομίες καταγράφονται, αντιθέτως, πτωτικές τάσεις. Ενώ ο μέσος όρος ετήσιων αυξήσεων των τιμών σε 46 αγορές δεν υπερβαίνει το 1,5%, οι τιμές των κατοικιών στο πλούσιο αραβικό εμιράτο έχουν αυξηθεί κατά 225% από τα χαμηλά επίπεδα στα οποία είχαν υποχωρήσει πριν από τρία χρόνια, το γ' τρίμηνο του 2020, εν τω μέσω της

Υποχώρηση παρουσιάζουν οι αξίες των ακινήτων σε μητροπόλεις των ΗΠΑ, με τις τιμές στη Νέα Υόρκη να έχουν μειωθεί κατά 3,9% και στο Σαν Φρανσίσκο κατά 11,1%.

πανδημίας. Σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα η συμβουλευτική Knight Frank, το Ντουμπάι καταγράφει τις μεγαλύτερες παγκοσμίως αυξήσεις στις τιμές των ακινήτων για όγδοο συνεχισμένο τρίμηνο.

Παράλληλα, οι τιμές των κατοικιών πολυτελείας έχουν αυξηθεί στο εμιράτο κατά σχεδόν 50% μέσα σε 12 μήνες έως τον περασμένο Ιούνιο και είναι και πάλι η μεγαλύτερη αύξηση που καταγράφεται παγκοσμίως. Την ίδια στιγμή, πάντως, διψήφιες αυξήσεις τιμών καταγράφονται και σε μεγάλες μητροπόλεις της Ασίας, με το Τόκιο να καταλαμβάνει τη δεύτερη

Οι τιμές των κατοικιών πολυτελείας έχουν αυξηθεί στο εμιράτο του Ντουμπάι κατά σχεδόν 50% μέσα σε 12 μήνες έως τον περασμένο Ιούνιο και είναι η μεγαλύτερη αύξηση που καταγράφεται παγκοσμίως.

θέση στην παγκόσμια κατάταξη, καθώς οι τιμές των ακινήτων έχουν παρουσιάσει αύξηση 26,2%. Ακολουθεί η Μανίλα, όπου οι αυξήσεις των τιμών έχουν φτάσει στο 19,9%, ενώ η Σαγκάη και η Σιγκαπούρη καταγράφουν αυξήσεις 6,7% και 4,2% αντιστοίχως. Όπως εξηγεί στη σχετική έκθεσή της η εν λόγω εταιρεία, καθοριστικός παράγοντας έχει σταθεί η φορολογία των ακινήτων σε ορισμένες ασιατικές μητροπόλεις, με κυριότερη την υφιστάμενη πολιτική στη Σιγκαπούρη.

«Οι εκτεταμένες εισροές ξένων στη Σιγκαπούρη που τους έχει προσελκύσει με τον ταχέως αναπτυσσόμενο τομέα

των υπηρεσιών έχει επηρεάσει το ύψος των ενοικίων, κυρίως, και όχι τόσο την αγορά ακινήτων», τονίζει η Knight Frank. Προσθέτει πως η εκτόξευση των τιμών σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με την ιλιγγιώδη φορολογία που συνοδεύει την αγορά ενός ακινήτου όταν ο αγοραστής είναι ξένος. Όπως αναφέρει, στη Σιγκαπούρη ειδικότερα από τα τέλη Απριλίου η αγορά ακινήτου από ξένο αγοραστή συνοδεύεται από πρόσθετο φόρο ύψους 60%, διπλάσιο δηλαδή από το 30% που απαιτείτο μέχρι πριν από πέντε μήνες. Στον αντίποδα βρίσκεται η αγορά ακινήτων του Χονγκ Κονγκ, όπου οι τιμές

έχουν υποχωρήσει κατά 1,5% στη διάρκεια του περασμένου έτους, αφού αυξήθηκε το απόθεμα κατοικιών από νεόδημητα οικοδομικά συγκροτήματα και δεν υπήρξε αντίστοιχη ζήτηση. Στην προσπάθειά της να τονώσει τη ζήτηση, η κυβέρνηση του Χονγκ Κονγκ έχει αυξήσει στο 70% το ποσοστό του τιμήματος που μπορεί να λάβει ως στεγαστικό δάνειο ο επιδοξος αγοραστής όταν πρόκειται για ακίνητα αξίας κάτω του 1,9 εκατ. δολαρίων.

Σύμφωνα με την Knight Frank, βέβαια, οι μεταβολές αυτές στο ύψος των στεγαστικών δανείων μπορεί να ικανοποιούν τους υποψήφιους αγοραστές, αλλά είναι πολύ αμφίβολο αν θα δώσουν «ουσιαστική ώθηση» στην αγορά ακινήτων. Την ίδια στιγμή, σημαντική υποχώρηση παρουσιάζουν οι τιμές των ακινήτων σε μητροπόλεις της υπερδύναμης, με τις τιμές στη Νέα Υόρκη να έχουν μειωθεί κατά 3,9% και στο Σαν Φρανσίσκο να έχουν καταγράψει πτώση 11,1%. Ομοίως και στο χρηματοπιστωτικό κέντρο της Γερμανίας, Φρανκφούρτη, οι τιμές των ακινήτων σημειώνουν υποχώρηση 15,1%, που είναι και η μεγαλύτερη στον κατάλογο της Knight Frank. Όπως επισημαίνει ο Λιάμ Μπέλι, επικεφαλής της Knight Frank, «οι αγορές κατοικίας υφίστανται πιέσεις παγκοσμίως εξαιτίας της πολιτικής αυξήσεων των επιτοκίων από τις μεγάλες κεντρικές τράπεζες». Ο ίδιος υπογραμμίζει, ωστόσο, πως συνολικά οι τιμές των ακινήτων παραμένουν σε υψηλά επίπεδα επειδή η ζήτηση εξακολουθεί να βρίσκεται στα ύψη και η προσφορά είναι περιορισμένη, μετά τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν στον κλάδο των κατασκευαστικών λόγω της πανδημίας.

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ

Η εταιρεία: I.C.A. SUSHITIME LTD με αριθμό μητρώου εργοδότη (ΑΜΕ): 2530159/1/5610 ζητά να προσλάβει

• Βοηθός κουζίνας

με αρκετά καλούς όρους εργοδότησης, όχι χαμηλότερους από τη σχετική συλλογική σύμβαση.

Οι ενδιαφερόμενοι να αποστέινονται στο Επαρχιακό Γραφείο Εργασίας - Λευκωσίας - στο τηλέφωνο - 22403000.

Ricoh RansomCare:
Προστατευτείτε
από τις Κυβερνοεπιθέσεις

Επικοινωνήστε μαζί μας στο 22862700 ή στο info@tsiakkastel.com.cy

ΑΝΑΛΥΣΗ

Το έλλειμμα πληροφόρησης αυξάνει τον πληθωρισμό

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Γιατί αυξάνονται με εντυπωσιακούς ρυθμούς οι τιμές πολλών τροφίμων και άλλων καταναλωτικών προϊόντων; Γιατί πολλά προϊόντα είναι πιο ακριβά στην Ελλάδα; Υπάρχουν ελλείψεις που κάνουν αναγκαστική την άνοδο τιμών; Όχι. Η άνοδος του πληθωρισμού και ιδιαίτερα των τιμών τροφίμων προκαλεί «πονοκέφαλο» όχι μόνον στην ελληνική κυβέρνηση που έσπευσε να ανακοινώσει μέτρα ελέγχου των τιμών. Θα αποδειχθούν όμως αποτελεσματικά; Σύμφωνα με την αντιπολίτευση, είναι επανάλληψη παλιότερων μέτρων που απέτυχαν. Η κυβέρνηση θεωρεί (ελπίζει) ότι οι παράγοντες της αγοράς θα «αναγκαστούν» να μειώσουν κάποιες, τουλάχιστον, τιμές. Όπως συνήθως, υπάρχει η εντύπωση ότι μόνον στην Ελλάδα γίνονται αυτά. Συμβαίνουν παντού. Η Ισπανία και η Πορτογαλία έχουν θεσπίσει ανώτατα όρια τιμών για βασικά αγαθά, όπως το ψωμί, το γάλα και το ρύζι. Η Γαλλία έχει πλέον νέα νομοθεσία που απαιτεί από τα σούπερ μάρκετ να δημοσιεύουν τις τιμές τους σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων. Στην Ελλάδα βέβαια τα πράγματα ακολουθούν την παραδοσιακή, συνηθισμένη τροχιά. Η κυβέρνηση κάνει πομπώδεις ανακοινώσεις και οι παράγοντες της αγοράς μαζί με την αντιπολίτευση σπεύδουν να τα θεωρήσουν ανέφικτα ή αναποτελεσματικά. Δηλώνουν απελπισμένοι!

Ωστόσο υπάρχουν μέτρα που αξίζει τον κόπο να δοκιμαστούν. Όπως η ειδική σήμανση στο ράφι με πινακίκι, στο οποίο επισημαίνονται όσα προϊόντα μειώσουν την τιμή τους τουλάχιστον κατά 5%, για διάστημα 6 μηνών.

Επίσης, σημαντικό είναι το μέτρο που αφορά τη γνωστοποίηση των τιμοκαταλόγων των προμηθευτών με καθαρή τιμή αγοράς ύστερα από εκπτώσεις, ποσωτικά και άλλα κόλπα. Τα σούπερ μάρκετ με ετήσιο τζίρο άνω των 90 εκατ. ευρώ θα υποχρεούνται να κοινοποιούν στο υπουργείο Ανάπτυξης τους τιμοκαταλόγους προμηθευτών τους και τις μεταβολές τιμών, προκειμένου να εντοπίζονται τα προϊόντα στα οποία προωθούνται αυξήσεις. Ακόμα,

τα σούπερ μάρκετ υποχρεούνται να κοινοποιούν τιμές λιανικής στα βασικότερα φρούτα και λαχανικά. Οι τιμές θα αναρτώνται στον ιστότοπο e-katanolitis και θα δημοσιοποιούνται από το υπουργείο για την ενημέρωση των καταναλωτών και με ειδική εφαρμογή για καταγγελίες μέσω κινητών τηλεφώνων, που θα λειτουργήσει έως τα Χριστούγεννα. Τίποτα από όλα αυτά δεν αρέσει και δεν πρόκειται να γίνει αποδεκτό με χαρά από όσους τους αφορούν. Έχουν μάλιστα την πείρα και την ευχέρεια να τα καταγγείλουν και να υπονομεύσουν την εφαρμογή τους με διάφορους τρόπους. Η ρητορική για τον «πληθωρισμό της απλότητας» ακούγεται γενικά εύλογη, αλλά έχει ένα μειονέκτημα. Δεν μπορεί να προσδιοριστεί ποιο τμήμα των ανατιμήσεων οφείλεται σε αναγκαστική άνοδο τιμών λόγω συνθηκών και ποιο στην εύκολη αύξηση κερδοφορίας.

Το μόνο αποτελεσματικό αντίδοτο στην κατάσταση είναι η ενίσχυση της διαφάνειας στην αγορά. Οι σχέσεις των προμηθευτών με τα σούπερ μάρκετ δεν είναι εθνικό μυστικό. Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των σούπερ μάρκετ και των προμηθευτών δεν μπορεί να είναι μυστήριο όπως η Ατλαντίδα ή το Ιερό Δισκοπότηρο. Αυτά άλλωστε προτείνονται κι από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μαζί με την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στην αγορά τροφίμων. Προτάσεις που είναι υπό εξέταση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αλλά στην Ελλάδα «έπεσαν» από τα σύννεφα. Η αισχροκέρδεια σήμερα δεν οφείλεται στη σπανιότητα των προϊόντων αλλά στην έλλειψη ουσιαστικών πληροφοριών στην αγορά. Όταν ενισχυθεί η διαφάνεια στην αγορά και αποκαλυφθεί το πραγματικό κόστος των προϊόντων, όλα θα είναι διαφορετικά. Οι σχέσεις των παραγόντων της αγοράς, τα ουσιαστικά οικονομικά πλεονεκτήματα θα προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα. Θα έχει εξαλειφθεί το σύννεφο υπερπληροφόρησης που βολεύει κάποιους αλλά συσκοτίζει την εικόνα της αγοράς.

Μάχη μεταξύ κινεζικών εταιρειών για την τεχνητή νοημοσύνη

Δεκάδες νέες εφαρμογές από startups και τεχνολογικούς κολοσσούς

Η παγκόσμια φρενιτίδα γύρω από την τεχνητή νοημοσύνη (AI) κατακτάει και την Κίνα, με τους αναλυτές να προειδοποιούν ωστόσο ότι το αβέβαιο ρυθμιστικό περιβάλλον, οι ελλείψεις τσιπ και η επιβράδυνση της οικονομίας ενδέχεται να οδηγήσουν σε «φούσκα», αν αποδειχθεί ότι το κόστος παραγωγής δεν ανταποκρίνεται στη δυνητική κερδοφορία του κλάδου.

Ένα χρόνο μετά την κυκλοφορία του γλωσσικού μοντέλου τεχνητής νοημοσύνης ChatGPT από την αμερικανική OpenAI, στην Κίνα δεν περ-

Οι μεγαλύτερες εταιρείες τεχνολογίας της Κίνας, όπως οι Alibaba, Tencent και Baidu, και όχι οι startups έχουν, σύμφωνα με αναλυτές, περισσότερες πιθανότητες να επικρατήσουν στην κούρσα για εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης.

Η αγορά AI της Κίνας αξίζει επί του παρόντος 20 δις. δολ., αλλά αυτό το ποσό θα μπορούσε να υπερδιπλασιαστεί μέσα σε δύο χρόνια.

νάει ημέρα χωρίς ανακοινώσεις νέων προϊόντων από τεχνολογικούς γίγαντες αλλά και νεοφυείς επιχειρήσεις.

Ανώτερο στέλεχος του τεχνολογικού κολοσσού Tencent είπε χαρακτηριστικά ότι μάλιστα «πόλεμος ανάμεσα σε εκατό μοντέλα», με την ίδια την εταιρεία και τους ανταγωνιστές της από την Baidu και την Alibaba μέχρι τη Huawei να προωθούν τα προϊόντα τους, αναζητώντας επενδυτές.

Η Κίνα διαθέτει τουλάχιστον 130 μεγάλα γλωσσικά μοντέλα (LLM), που αντιπροσωπεύουν το 40% του συνόλου παγκοσμίως, την ώρα που οι ΗΠΑ εκπροσωπούν το 50%, σύμφωνα με τη χρηματιστηριακή CLSA. Επενδυτές και αναλυτές επισημαίνουν, ωστόσο, ότι τα περισσότερα από αυτά δεν έχουν βρει ακόμη βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα, είναι πολύ παρόμοια μεταξύ τους και πλέον αντιμετωπίζουν αυξανόμενα κόστη.

Οι εντάσεις μεταξύ Πεκίνου και Ουάσιγκτον ρίχνουν επίσης βαριά τη

σκιά τους στον κλάδο, αφενός επειδή τα funds σε δολάρια επενδύουν λιγότερα σε έργα πρώιμου σταδίου και αφετέρου γιατί εντείνονται οι δυσκολίες απόκτησης τσιπ τεχνητής νοημοσύνης που κατασκευάζονται από εταιρείες όπως η αμερικανική πολυεθνική Nvidia. «Μόνο οι ισχυρότεροι θα επιβιώσουν», προεξοφλεί η Εσμε Πάου, επικεφαλής της έρευνας για το Διαδίκτυο και τα ψηφιακά περιουσιακά στοιχεία της Κίνας στο Macquarie Group, η οποία αναμένει συγχωνεύσεις και πόλεμο τιμών, καθώς οι μεγάλοι «παικτες» στον κλάδο της AI θα ανταγωνίζονται για χρήστες.

Μέσα στους επόμενους 6 με 12 μήνες προβλέπει ότι τα πιο ανισχυρα γλωσσικά μοντέλα θα εξαλειφθούν σταδιακά λόγω των περιορισμών σε τσιπ, του υψηλού κόστους και του εντεινόμενου ανταγωνισμού. Οι απόψεις, ωστόσο, σχετικά με το ποιες εταιρείες θα επικρατήσουν ποικίλουν.

Η Γουάν Χονγκτέι, πρόεδρος του

επιχειρηματικού κεφαλαίου Z&Y Capital με έδρα τη Σενζέν, πιστεύει ότι μόνο δύο έως τρία γλωσσικά μοντέλα θα καταλήξουν να κυριαρχούν στην αγορά.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η εταιρεία της αναζητάει έμπειρους «παικτες» όταν αποφασίζει σε ποιες νεοφυείς επιχειρήσεις θα επενδύσει. Η Z&Y, που έχει επενδύσει προηγουμένως στον κατασκευαστή drone DJI και στη startup αυτόνομης οδήγησης Pony.ai, αποφάσισε τελικά να στηρίξει την Baichuan Intelligence, μια εταιρεία που ιδρύθηκε προ πέντε μηνών και φιλοδοξεί να δημιουργήσει ένα μοντέλο AI ανοικτού κώδικα, για να ανταγωνιστεί το Llama 2 της Meta Platform.

Η Baichuan ιδρύθηκε από τον Ουάνγκ Σιαοσουάν, ιδρυτή της No 2 μηχανής αναζήτησης στο κινεζικό Διαδίκτυο Sogou Inc, έγινε μία από τις πέντε πρώτες εταιρείες που έλαβαν την έγκριση του Πεκίνου να κυκλοφορήσει ένα δημόσιο chatbot στο

τέλος Αυγούστου και αποτιμάται πλέον γύρω στο 1 δις. δολάρια.

Η Z&Y Capital βλέπει μια ευκαιρία στο έργο. «Ο ίδιος ο Ουάνγκ ηγείται της πρωτοβουλίας. Δεδομένης της κατανόησής του για τις ψηφιακές υπηρεσίες, της επιτυχίας του Sogou και του τρόπου με τον οποίο τραβάει την προσοχή σε ολόκληρη τη βιομηχανία, πιστεύουμε ότι είναι το πιο φιλόδοξο στοίχημά μας». Αρκετοί άλλοι επώνυμοι επιχειρηματίες και στελέχη τεχνολογίας βρίσκονται πίσω από νέες κινεζικές νεοφυείς επιχειρήσεις τεχνητής νοημοσύνης, όπως ο πρώην επικεφαλής της Google China, Κάι Φου Λι και ο Γιαν Ζουεζιέ, πρώην αντιπρόεδρος της SenseTime. Πολλοί, ωστόσο, θεωρούν ότι οι μεγαλύτερες εταιρείες τεχνολογίας της Κίνας, όπως οι Alibaba, Tencent και Baidu, και όχι οι startups έχουν τελικά περισσότερες πιθανότητες και πιο βαθιές τσέπες για να πετύχουν, στηρίζόμενες επίσης στις μεγάλες βάσεις χρηστών και στο ευρύ φάσμα υπηρεσιών τους. «Οι κατεστημένοι τεχνολογικοί γίγαντες έχουν κληρονομήσει ένα αθέμιτο πλεονέκτημα από τα καθιερωμένα οικοσυστήματά τους», λέει ο Τόνι Τανγκ, διευθύνων σύμβουλος της Gobi Partners GBA. Ορισμένοι επενδυτές, προσέθεσε, επένδυσαν πρόωρα σε νεοφυείς επιχειρήσεις, που πλέον αναζητούν συνεργασία ή ακόμη και πιθανότητες εξαγοράς από τεχνολογικούς γίγαντες. Η αγορά τεχνητής νοημοσύνης (AI) της Κίνας αξίζει επί του παρόντος 20 δις. δολ., αλλά αυτό το ποσό θα μπορούσε να υπερδιπλασιαστεί μέσα σε δύο χρόνια, εκτιμούν αναλυτές. Το Πεκίνο φιλοδοξεί να ξεπεράσει τις ΗΠΑ και να γίνει ο παγκόσμιος ηγέτης στον τομέα μέχρι το 2030.

Η τεχνολογία AI μεταμορφώνει ήδη βαθιά τόσο την προσωπική όσο και την εργασιακή ζωή, και επιτρέπει στις μηχανές να μιμούνται την ανθρώπινη νοημοσύνη για να δημιουργούν κείμενα, εικόνες και βίντεο ή ακόμα και πρωτότυπα έργα τέχνης.

ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΟΡΙΑΝΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
12:00 - 13:30

ΣΠΟΡ FM 95.0

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

ΧΟΡΗΓΟΣ
PORSCHE

ΤΖΕΜΑ ΑΡΤΕΡΤΟΝ ΕΛΙΖΑΜΠΕΘ ΝΤΕΜΠΙΚΙ ΙΖΑΜΠΕΛΑ ΡΟΣΕΛΙΝΙ

με την ΤΖΑΝΙΑ ΜΕΛΑΤΟΝ

Ο ΕΡΩΤΑΣ ΤΗΣ ΒΙΡΤΖΙΝΙΑ ΓΟΥΛΦ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΒΙΤΑ & ΒΙΡΓΙΝΙΑ

Η ιστορία που ενέπνευσε το μυθιστόρημα Ορίαν

ΚΥΡΙΑΚΗ 1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 21:00

VITA & VIRGINIA / Ο ΕΡΩΤΑΣ ΤΗΣ ΒΙΡΤΖΙΝΙΑ ΓΟΥΛΦ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

Όταν η αριστοκράτισσα Βίτα Σάκβιλ-Γουέστ γνωρίζει τη λαμπρή αλλά προβληματική συγγραφέα Βιρτζίνια Γουλφ, την ερωτεύεται. Μεταξύ τους αρχίζει μια παθιασμένη σχέση που μεταμορφώνει βαθιά και τις δυο, και γίνεται έμπνευση για ένα από τα σπουδαιότερα έργα της Γουλφ.

Το Κενόλι Διστίχεται:

cable.net cyta vision MOVIES MESIMVRIA

Θέση: 101 Θέση: 49

www.mesimvria.com

Η ακρίβεια έφερε το καλοκαίρι των απεργιών

Κινητοποιήσεις για αυξήσεις αποδοχών, από τους σεναριογράφους του Χόλιγουντ μέχρι τους εργάτες της Chevron στην Αυστραλία

Της ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΣΗ

Μάλλον θα μείνει στη μνήμη των περισσότερων ως το καλοκαίρι των βιβλικών καταστροφών, των πρωτοφανούς κλίμακας πυρκαγιών και κατακλυσμιαίων βροχών που έσβησαν και το τελευταίο ίχνος αμφιβολίας γύρω από την κλιματική αλλαγή και την επιτακτική ανάγκη αντιμετώπισής της. Ήταν όμως και παραμένει έως και τώρα στην εκπνοή του, το καλοκαίρι των απεργιών που εκδηλώνονταν ταυτοχρόνως σε διαφορετικές γεωγραφικές ζώνες και διαφορετικούς κλάδους, δίνοντας ένα μήνυμα εξίσου ισχυρό με εκείνο της κλιματικής αλλαγής: ότι βρισκόμαστε εν τω μέσω μιας νέας φάσης στις εργασιακές σχέσεις, συνεπακόλουθο του πληθωρισμού και της ακρίβειας, αλλά ενδεχομένως και παρεπόμενο της πανδημίας και όσων ελλείψεων προσωπικού ή άλλων κραδασμών προκάλεσε στις αγορές εργασίας.

Από τους σεναριογράφους του Χόλιγουντ και τα 11.000 μέλη της Ένωσης Συγγραφέων της Αμερικής που από τις αρχές Μαΐου έχουν «παγώσει» τη μεγαλύτερη κινηματογραφική βιομηχανία στον κόσμο και τους 160.000 πλοηγούς και εργαζόμενους σε ραδιοφωνο και τη-

Η νέα φάση στις εργασιακές σχέσεις είναι ενδεχομένως και παρεπόμενο της πανδημίας και όσων ελλείψεων προσωπικού ή άλλων κραδασμών προκάλεσε στις αγορές.

Το ποσοστό των εργαζομένων που ανήκουν σε κάποιο συνδικάτο στις ΗΠΑ υποχώρησε περίπου στο 10% το 2022 από το άνω του 20% στο οποίο βρισκόταν το 1983.

λεόραση που έχουν προσχωρήσει στην απεργία από τον Ιούλιο, μέχρι το προσωπικό στις εγκαταστάσεις υδροπληθωμένου φυσικού αερίου (LNG) της Chevron στην Αυστραλία που διακόπτοντας την παραγωγή προκάλεσαν μέσα στο καλοκαίρι επανειλημμένες νέα άνοδο στις τιμές του αερίου. Από τους εργάτες των ηχηρότερων ονομάτων της αμερικανικής αυτοκινητοβιομηχανίας, General Motors και Ford, μέχρι το προσωπικό ευρωπαϊκών αεροπορικών εταιρειών και το προσωπικό εδάφους στα αεροδρόμια της Ιταλίας που απειλεί να τορπιλίσει τη διαχείριση των αποσκευών την επόμενη εβδομάδα. Από τους 330.000 υπαλλήλους της αμερικανικής πολυεθνικής διαχείρισης ναυτιλιακών και εφοδιαστικών αλυσίδων UPS που στα τέλη Αυγούστου πέτυχαν σε μεγάλο βαθμό ικανοποίηση των αιτημάτων τους, μέχρι τους εργαζομένους στο μετρό του Παρισιού που απειλούν να προκαλέσουν χάος στις συγκοινωνίες τον επόμενο μήνα όταν θα είναι σε εξέλιξη το παγκόσμιο πρωτάθλημα ράγκμπι. Εκκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενοι απεργούν. Κυρίαρχο και επιτακτικό αίτημα κοινό όπως πάντα σε κάθε απεργία, οι

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

αυξήσεις στις αποδοχές των εργαζομένων που με την ορολογία της ορθόδοξης οικονομικής και νομισματικής πολιτικής έχουν γίνει ανάθεμα για τις κεντρικές τράπεζες καθώς τις χαρακτηρίζουν «δευτερογενείς πληθωριστικές πιέσεις», ενοχοποιώντας τις εν ολίγοις ως υπεύθυνες για τον φαύλο κύκλο του πληθωρισμού. Το συνοδεύουν, όμως, και αιτήματα για μείωση της εβδομαδάς εργασίας και αναλόγως με τις εκάστοτε δυσκολίες κάθε βιομηχανίας συχνά προβάλλονται και αιτήματα για βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Αυτή η «πανδημία» των απεργιών οφείλεται αναμφίβολα ως ένα βαθμό στον επιθετικό πληθωρισμό που μετά την πανδημία έχει πληθεί τις περισσότερες οικονομίες ανά τον κόσμο, από τις ΗΠΑ και την Ε.Ε. μέχρι τον αναπτυσσόμενο κόσμο, συρρικνώνοντας δραματικά το πραγματικό εισόδημα των εργαζομένων, προκαλώντας αυτό που στη Βρετανία αποκαλείται «η μεγαλύτερη κρίση κόστους διαβίωσης των τελευταίων δεκαετιών». Παράλληλα, όμως, φαίνεται να αποτελεί μετεξέλιξη και της Μεγάλης Παράπτωσης, όπως χαρακτηρίστηκε το φαινόμενο της μαζικής αποχώρησης ερ-

γαζομένων από την εργασία τους κατά την πανδημία που προκάλεσε ελλείψεις προσωπικού και έδωσε ξανά διαπραγματευτικό πλεονέκτημα στα εργατικά συνδικάτα. Για την υπερδύναμη ειδικότερα αντανακλά ως ένα βαθμό και τα χαμηλά επίπεδα της ανεργίας.

Η υποχώρηση των συνδικάτων

Οχι μόνον το καλοκαίρι αλλά και συνολικά το 2023 ήταν μεν μια χρονιά απεργιών αλλά και πάλι σχεδόν χωρίς μπροστά στις κινητοποιήσεις παλαιότερων εποχών όταν τα εργατικά συνδικάτα είχαν μεγαλύτερη διαπραγματευτική δύναμη και η πολιτική συγκυρία ευνοούσε τα αιτήματά τους. Ο λόγος για τις δεκαετίες του 1970 και του 1980, όταν ο αριθμός των απεργιών υπερβαίνει κάθε χρόνο τα 400.000 άτομα στις ΗΠΑ.

Από τη δεκαετία του 1980 άρχισε να υποχωρεί η υποστήριξη των εργαζομένων στα εργατικά συνδικάτα με το ποσοστό όσων επικροτούσαν τις επιλογές τους να περιορίζεται λίγο πάνω από το 50%, σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας δημοσκοπήσεων Gallup. Το ποσοστό αυτό είναι εξαιρετικά μικρό αν συγκριθεί με

τα μεταπολεμικά επίπεδα υποστήριξης στα συνδικάτα που έφταναν στο 75% των εργαζομένων. Μια πρώτη μεγάλη κόμψη του εργατικού κινήματος και των συνδικάτων σημειώθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1980, το 1981, όταν απήργησαν ορισμένα μέλη του συνδικάτου ελεγκτών εναέριας κυκλοφορίας. Η απεργία τους ήταν παράνομη καθώς παραβίαζε νόμο που απαγόρευε την απεργία στους υπαλλήλους της κυβέρνησης. Ο τότε πρόεδρος των ΗΠΑ, Ρόναλντ Ρέιγκαν, προειδοποίησε ότι θα απολύσει τους απεργούς αν δεν επιστρέψουν στις θέσεις τους μέσα σε 48 ώρες και το έκανε. Απέλυσε τους πάνω από 11.000 απεργούς που δεν επέστρεψαν στις θέσεις τους και τους αντικατέστησε. Και βέβαια το εργατικό συνδικάτο του κλάδου τους απαξιώθηκε. Η συμμετοχή στα εργατικά συνδικάτα υποχώρηε σταθερά στις ΗΠΑ και η πτώση της άρχισε να επιταχύνεται από τη δεκαετία του 1980. Το ποσοστό των εργαζομένων που ανήκουν σε κάποιο συνδικάτο υποχώρησε περίπου στο 10% το 2022 από το άνω του 20% στο οποίο βρισκόταν το 1983. Στους κλάδους που φημιζόνταν για τα ισχυρά συνδικάτα

τους, όπως η μεταποίηση και οι μεταφορές, πολλές επιχειρήσεις στράφηκαν σε συμφωνίες που περιόριζαν την ισχύ των συνδικάτων τους. Ακολούθησε εκρηκτική αύξηση των θέσεων εργασίας σε κλάδους χωρίς συνδικάτα. Οι τελευταίες δημοσκοπήσεις φέρουν, πάντως, το ποσοστό των εργαζομένων που εγκρίνει τις επιλογές των συνδικάτων να σημειώνει και πάλι άλμα φτάνοντας στο 67% όταν πριν από μια δεκαετία βρισκόταν στο 54%. Επιπλέον, πάνω από το 1/3 των ερωτηθέντων προβλέπουν πως το συνδικάτο τους θα ενισχυθεί στο μέλλον όταν το αντίστοιχο ποσοστό πριν από 5 χρόνια ήταν μόλις 19%.

Εξάλλου, έρευνα του Πανεπιστημίου Cornell καταλήγει στο συμπέρασμα πως ο αριθμός των απεργιών και των απεργιών είναι στην πραγματικότητα σαφώς μεγαλύτερος από εκείνον που αναφέρουν τα επίσημα στοιχεία. Στη διάρκεια του έτους εκτιμά ότι σημειώθηκαν 270 απεργιακές κινητοποιήσεις, οι περισσότερες από τις οποίες είναι μικρές απεργίες. Το ερώτημα είναι κατά πόσον θα συνεχιστεί αυτή η δυναμική ή θα αποδειχθεί παροδική.

Η μείωση της ανεργίας αύξησε την ισχύ των εργαζομένων

Οι απεργιακές κινητοποιήσεις στις ΗΠΑ άρχισαν να αυξάνονται από το 2021 και το 2022. Μιλώντας στους New York Times, η Ρουθ Μίλκμαν, καθηγήτρια στο City University of New York's Graduate Center, αποδίδει την αύξηση των απεργιών στη στιβαρή ανάκαμψη που σημείωσε η οικονομία των ΗΠΑ μετά την πανδημία μειώνοντας την ανεργία και αυξάνοντας τη διαπραγματευτική δύναμη των εργαζομένων. Όπως χαρακτηριστικά τόνισε, «ο μοναδικός καθοριστικός παράγων είναι η κατάσταση στην αγορά εργασίας» με τις ελλείψεις προσωπικού και τη χαμηλή ανεργία. Ο Πολ Κλαρκ, καθηγητής Εργατικού Δικαίου και Εργασιακών Σχέ-

Ο ρόλος της πανδημίας και της οικονομικής ανάκαμψης στις διεκδικήσεις των απασχολούμενων.

σεων στο Penn State University, αποδίδει το κύμα απεργιών σε μια «τέλεια καταιγίδα από τον συνδυασμό σειράς παραγόντων». Όπως τονίζει, η κατάσταση της οικονομίας είναι ο πρώτος και κυριότερος παράγων με την ανεργία στην υπερδύναμη να έχει περιοριστεί στο 3,7% και να βρίσκεται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Υπογραμι-

μίζει το αυτονόητο ότι όταν η ανεργία βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα είναι πολύ πιο δύσκολο για τους εργοδότες να απολύσουν τους υπαλλήλους τους και να τους αντικαταστήσουν με άλλους προθυμότερους καθώς λίγοι ψάχνουν για δουλειά. Για τη Σούζαν Σάρμαν, καθηγήτρια Εργασιακών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Rutgers, τα αίτια αυτού του κύματος απεργιών ανάγονται σαφώς στην πανδημία και στη συνειδητοποίηση που προκάλεσε σε πολλούς εργαζομένους και ειδικότερα σε αυτούς νεότερων ηλικιών. Όπως υπογραμμίζει, τα εκτεταμένα lockdowns έδειξαν στους νέους και κακοπληρωμένους εργαζομένους, αυτούς

που εργάζονται σε καταστήματα τροφίμων, σε καφετέριες και σε οικους ναύλων και φορτωσις προϊόντων, ότι μόνον αυξήσεις αποδοχών αλλά μείωση των ωρών εργασίας στις 32 ώρες την εβδομάδα και προπαντός επαγγελματική ασφάλεια, δεδομένου ότι ο κλάδος στρέφεται στην ηλεκτροκίνηση και οι ανάγκες αλλάζουν. Κάτι ανάλογο συμβαίνει, άλλωστε, και με τους σεναριογράφους του Χόλιγουντ και τους συγγραφείς που μεταξύ άλλων κινδυνεύουν από την εισβολή της τεχνητής νοημοσύνης στο δημιουργικό τους έργο με τις εφαρμογές τύπου ChatGPT που απειλούν να τους εξαφανίσουν.

Και στο μεταξύ, για ορισμένους κλάδους είναι επιτακτικό το αίτημα για καλύτερες

συνθήκες εργασίας και επαγγελματική ασφάλεια. Οι εργαζόμενοι στις αμερικανικές αυτοκινητοβιομηχανίες ζητούν όχι μόνον αυξήσεις αποδοχών αλλά μείωση των ωρών εργασίας στις 32 ώρες την εβδομάδα και προπαντός επαγγελματική ασφάλεια, δεδομένου ότι ο κλάδος στρέφεται στην ηλεκτροκίνηση και οι ανάγκες αλλάζουν. Κάτι ανάλογο συμβαίνει, άλλωστε, και με τους σεναριογράφους του Χόλιγουντ και τους συγγραφείς που μεταξύ άλλων κινδυνεύουν από την εισβολή της τεχνητής νοημοσύνης στο δημιουργικό τους έργο με τις εφαρμογές τύπου ChatGPT που απειλούν να τους εξαφανίσουν.

Τα αίτια

Επιχειρώντας να ερμηνεύσει το καλοκαίρι των απεργιών ο Τζον Πένκαβελ, καθηγητής Οικονομικών στο Stanford, επισημάνει πως «πολλοί εργαζόμενοι εξαγριώνονται όταν πληροφορούνται το ύψος των κερδών που συγκεντρώνουν τα διευθυντικά στελέχη και οι ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων, καθώς είναι γεγονός πως έχει αυξηθεί το μερίδιο του εθνικού εισοδήματος που καταχωρίζεται στα κέρδη, ενώ το μερίδιο των μισθών έχει μειωθεί».

270

απεργίες και κινητοποιήσεις κατέγραψε μέσα στο έτος η Σχολή Εργατικών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Cornell.

Αντεπίθεση

Σκιαγραφώντας την έκρηξη απεργιών στις ΗΠΑ, ο Πολ Κλαρκ, καθηγητής Εργατικού Δικαίου και Εργασιακών Σχέσεων στο Penn State University, επισημάνει πως «σε αυτή τη χώρα το εργατικό κίνημα πιέζεται επί δεκαετίες, η συμμετοχή στα συνδικάτα μειώνεται, η διαπραγματευτική δύναμη των εργαζομένων υποχωρεί και οι απεργίες μειώνονται. Τώρα, όμως, βρισκόμαστε σε μια μοναδική συγκυρία που βρίσκει το εργατικό κίνημα να αναγεννιέται και να περνάει στην αντεπίθεση».

67%

των Αμερικανών δηλώνουν ότι υποστηρίζουν τα εργατικά συνδικάτα, ενώ πριν από 10 χρόνια το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 54%.

Η πανδημία

Διακεκριμένη καθηγήτρια Εργασιακών και Απασχόλησης στο Rutgers University, η Σούζαν Σάρμαν εκτιμά πως το καλοκαίρι των απεργιών έχει τη ρίζα του στην πανδημία καθώς «τα lockdowns έδειξαν στους νεαρούς και κακοπληρωμένους εργαζομένους σε καταστήματα τροφίμων, καφετέριες και οικους ναύλων και εξογαγίων ότι ενώ θεωρούνται ανειδίκευτοι εργάτες, στην πραγματικότητα είναι πολίτες».

PwC Κύπρου

Annual Review 2023

Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα μας

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η ανάπτυξη του πράσινου υδρογόνου στην Ευρώπη

Του **ΙΓΝΑΣΙΟ ΟΥΡΜΠΑΣΟΣ***

Βάσει της στρατηγικής για το υδρογόνο, που κατήρτισε το 2020, η Ε.Ε. επιδιώκει να αναδειχθεί ηγετική δύναμη στη ρύθμιση και στην ανάπτυξη της κατάλληλης τεχνολογίας για το καύσιμο, καθώς και ως παραγωγός και εισαγωγέας του. Με τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και τη δημοσιοποίηση των στόχων ανανεώσιμων πηγών υδρογόνου, η ανάπτυξη του έχει αναγνωριστεί ως κομβικό στοιχείο του νόμου περί μηδενικών εκπομπών ρύπων. Η εξωτερική διάσταση αυτής της στρατηγικής –εισαγωγές, τεχνολογική τοποθέτηση και επενδύσεις– έχει δημιουργήσει μια ολόκληρη ευρωπαϊκή διπλωματία υδρογόνου, η οποία εστιάζεται σε τρεις πτυχές. Πρώτον, στην προώθηση της παγκόσμιας απαλλαγής από τον γαιάνθρακα, δεύτερον, στην αύξηση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και, τρίτον, στην ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας της ηπείρου σε περιόδους κρίσης. Η ανάπτυξη υδρογόνου της Λατινικής Αμερικής, από την άλλη πλευρά, ήταν πιο αργή και πιο ανομοιόμορφη. Οι εκεί χώρες συνεχίζουν να επικεντρώνονται στην αρχική ανάπτυξη ηλιακής και αιολικής ενέργειας, καθώς και σε οικονομικά προσιτή πρόσβαση σε ενέργεια όταν ανακύψει μια περιπλοκή οικονομική κατάσταση. Με τη δημοσίευση της φιλόδοξης εθνικής στρατηγικής της το 2020, η Χιλή έχει τοποθετηθεί στην πρώτη γραμμή ανάπτυξης αυτού του ενεργειακού φορέα, ακολουθούμενη από τον Νότιο Κόνο και την Κολομβία. Όπως και στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, οι προσδοκίες που δημιουργήθηκαν ήταν τεράστιες, απολαμβάνοντας μεγάλη πολιτική και επιχειρηματική προσοχή τα τελευταία δύο χρόνια. Μέχρι σήμερα, εντούτοις, ο κλάδος του υδρογόνου ανανεώσιμης προέλευσης δεν κατόρθωσε να θέσει σε κίνηση μεγάλα έργα, κυρίως λόγω έλλειψης τοπικών φορέων ανάληψης δράσης.

Τόσο στην Ευρώπη όσο και στη Λατινική Αμερική, το ανανεώσιμο υδρογόνο βρίσκεται σε πολύ πρώιμο στάδιο ανάπτυξης, αν και υπάρχουν θετικές συνέργειες μεταξύ των δυνατοτήτων και των αναγκών και των δύο περιοχών. Η Ε.Ε. μπορεί να υποστηρίξει τις χώρες της Λατινικής Αμερικής στην ανάπτυξη μιας βιομη-

χανίας ανανεώσιμων πηγών υδρογόνου ως επενδύτρια για την παραγωγή και την τοπική κατανάλωση, καθώς και στον σχεδιασμό των δημόσιων πολιτικών και του ρυθμιστικού πλαισίου και, τέλος, ως δυνητική καταναλώτρια προϊόντων που προέρχονται από ανανεώσιμες πηγές υδρογόνου. Ωστόσο, υπάρχει ανάγκη να διατυπωθεί ένα αφήγημα σχετικά με το πράσινο υδρογόνο, το οποίο να αποτρέπει την αναπαραγωγή σχέσεων εξάρτησης και να δίνει κίνητρα για την πραγματική οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη στη Λατινική Αμερική. Για τον σκοπό αυτό, στις εν λόγω χώρες οι Βρυξέλλες θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στη βιομηχανική ανάπτυξη, που συνδέεται με το υδρογόνο –όπως λιπάσματα, χάλυβας, διύλιση και πετροχημικά– αντί της προώθησης των εξαγωγών για την κάλυψη του ελλείμματος ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ορισμένων κρατών-μελών της Ε.Ε.

Ο θεσμικός χώρος συνεργασίας για το πράσινο υδρογόνο μεταξύ Ε.Ε. και νοτιοαμερικανικών κρατών εμφανίζεται οικονομικά υγιής, ενδιάμεσων και δυναμικός τα τελευταία δύο χρόνια, ενώ συμμετέχουν πολυμερείς οργανισμοί, φορείς συνεργασίας και ιδιώτες. Η Ε.Ε. έχει αναπτύξει δύο πρωτοβουλίες, την Παγκόσμια Διάφοδο και εκείνη των Πράσινων Ομολόγων. Από την επίσημη έναρξη της, το 2021, όμως, η ανάπτυξη της πρώτης είναι απογοητευτική. Οφείλει, δε, να αποφύγει τη χρηματοδότηση έργων παραγωγής υδρογόνου με γνώμονα τις εξαγωγές της Λ. Αμερικής, που μπορεί να αποτρέψουν την πρόσβαση, την ανάπτυξη ή τον κανιβαλισμό της μη ρυπογόνους ενέργειας για τοπική χρήση, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας. Τέλος, τα Πράσινα Ομόλογα στη Λατινική Αμερική και στην Καραϊβική συνιστούν καίριο εργαλείο για ενεργοποίηση κεφαλαίων με στόχο τη χρηματοδότηση μιας αρχόμενης οικονομίας υδρογόνου στην περιοχή και τη διευκόλυνση ευρωπαϊκών επενδύσεων.

* Ο κ. Ιγνάσιο Ουρμπάσος είναι ερευνητής του Προγράμματος Ενέργειας και Κλίματος του Ινστιτούτου Ελκάνο Ρόγιαλ. Το άρθρο δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου Φρίντριχ Εμπερτ.

Σύγκρουση Γαλλίας - Γερμανίας για την πυρηνική ενέργεια

Στο επίκεντρο ενεργειακό κόστος, στήριξη της βιομηχανίας και νέες επενδύσεις

Βαθύνει η αντιπαράθεση ανάμεσα στο Παρίσι και το Βερολίνο με αιχμή το αίτημα της Γαλλίας να γίνει αποδεκτή η πυρηνική ενέργεια ως καθαρή ενέργεια και την αντίδραση της Γερμανίας που επιμένει να το μπλοκάρει, ενώ διεκδικεί εξαιρέσεις από την απαγόρευση κατά των πωλήσεων συμβατικών αυτοκινήτων από το 2035. Η ρήξη ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες της Ε.Ε. έχει εκδηλωθεί ανοικτά από την άνοιξη, όταν το Βερολίνο μπλόκαρε την τελευταία στιγμή τη συμφωνία για την απαγόρευση των πωλήσεων οχημάτων με ορυκτά καύσιμα, τον ακρογωνιαίο λίθο του σχεδίου των Βρυξελλών για οικονομία με μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα

Το Βερολίνο μπλοκάρει τις γαλλικές προσπάθειες να γίνουν αποδεκτά τα πυρηνικά ως καθαρή ενέργεια και τα σχέδια ανανέωσης των αντιδραστήρων.

από το 2050. Εξόργισε, έτσι, το Παρίσι, το οποίο βλέπει το Βερολίνο να εμποδίζει το αίτημά του να γίνει δεκτό η πυρηνική ενέργεια ανάμεσα στις καθαρές μορφές ενέργειας. Ζητούμενο για το Παρίσι είναι να ανανεώσει τους πυρηνικούς αντιδραστήρες της Γαλλίας και να παράγει φθηνή ηλεκτρική ενέργεια. Οι δύο χώρες, που συνήθως συμπεριφέρονται και συνεργάζονται ιδιαιτέρως σε ό,τι αφορά τη μετάβαση στην πράσινη οικονομία, συγκρούονται τώρα σε ένα θέμα που άπτεται της ενεργειακής κρίσης και του ευρωπαϊκού στόχου για μια οικονομία με μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα.

Όπως, πάντως, επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ του Bloomberg, τελικά το διακύβευμα της διαμάχης είναι πού θα βρίσκεται η βιομηχανική καρδιά της Ευρώπης. Μολονότι οι τιμές της ενέργειας έχουν υποχωρήσει σαφώς από τα επίπεδα-ρεκόρ στα οποία είχαν εκτοξευθεί το περασμένο έτος, οι δύο χώρες έχουν σκληρύνει τις θέσεις τους καθώς Γαλλία και Γερμανία αγωνίζονται να μη μείνουν πίσω στην κούρσα προς την πράσινη οικονομία. «Οι κυβερνή-

Το Παρίσι προσπαθεί να επιτύχει μια αναθεώρηση των κανόνων που διέπουν την αγορά ενέργειας στην Ε.Ε., ώστε να στηρίξει τον ενεργειακό κολοσσό της Electricite de France που έχει χρέος ύψους 65 δισ. ευρώ. Παράλληλα πρέπει να διασφαλίσει τους απαιτούμενους πόρους για την ανακαίνιση των απαρχαιωμένων πυρηνικών αντιδραστήρων της, που έχουν κατασκευαστεί άλλοι τη δεκαετία του 1990 και άλλοι τη δεκαετία του 1980.

σεις σε Παρίσι και Βερολίνο αναζητούν τρόπο για να παρέχουν στις βιομηχανίες τους ηλεκτρική ενέργεια στο χαμηλότερο κόστος», σχολιάζει σχετικά ο Κρίστιαν Εγκενχόφερ, ερευνητής στη δεξαμενή σκέψης CEPS στις Βρυξέλλες, και προσθέτει πως «είναι κυρίως θέμα πολιτικής επιβίωσης». Στη Γαλλία η κυβέρνηση Μακρόν ήρθε προ ολίγων ετών αντιμέτωπη με το κίνημα των «Κίτρινων Γιλέκων», γι' αυτό και οι τιμές της ενέργειας αποτελούν πάντα εκρηκτικό ζήτημα. Την ίδια στιγμή, όμως, ο Γερμανός καγκελάριος Ολαφ Σολτς υφίσταται εντεινόμενες πιέσεις καθώς δεν έχει επαρκή στήριξη στο εγχείρημά του να απομακρύνει τα γερμανικά νοικοκυριά από τα ορυκτά καύσιμα και να τα στρέψει σε άλλες πηγές ενέργειας. Και παράλληλα για την Ε.Ε. είναι η χειρότερη συγκυρία για μια σύγκρουση ανάμεσα στις δύο βιομηχανικές δυνάμεις της, όταν η Ουάσιγκτον προωθεί το πακέτο Μπάιντεν με τις επιδοτήσεις στις πράσινες επενδύσεις που προσελκύουν βιομηχανίες στις ΗΠΑ και απειλούν με αποβιομηκάνιση την Ευρώπη.

Για τη Γαλλία το ζητούμενο είναι να επιτύχει μια αναθεώρηση των κανόνων που διέπουν την αγορά ενέργειας στην Ε.Ε., ώστε να στηρίξει τον ενεργειακό κολοσσό της Electricite de France που έχει χρέος ύψους 65 δισ. ευρώ. Παράλληλα πρέπει να διασφαλίσει τους απαιτούμενους πόρους για την ανακαίνιση των απαρχαιωμένων πυρηνικών αντιδραστήρων της που έχουν κατασκευαστεί άλλοι τη δεκαετία του 1990 και άλλοι τη δεκαετία του 1980. Προκειμένου, όμως, να ανακινήσει τους πυρηνικούς αντιδραστήρες της, να κατασκευάσει νέους, να αυξήσει την παραγωγική δυνατότητα της σε αιολική και ηλιακή ενέργεια, και να αναβαθμίσει τα δίκτυά της, η EdF χρειάζεται επενδύσεις ύψους 25 δισ. ευρώ ετησίως. Το Βερολίνο μπλοκάρει, όμως, το αίτημα της Γαλλίας, καθώς η Γερμανία προσπαθεί να αναμορφώσει το δικό της ενεργειακό σύστημα εφόσον δεν έχει πλέον το ρωσικό φυσικό αέριο, ενώ στις αρχές του έτους έκλεισε τους πυρηνικούς αντιδραστήρες της. Η μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης ανσυχεί πως η Γαλλία θα μπορεί να

διασφαλίσει χαμηλότερες τιμές ενέργειας, την ώρα που η ακριβή ενέργεια θα πλήττει τις βιομηχανίες της.

Όπως τόνισε προσφάτως ο Γερμανός υπουργός Οικονομίας Ρόμπερτ Χάμπκε, αν η Γερμανία δεν διασφαλίσει προσιτή ενέργεια κινδυνεύει να εγκαταλειφθεί από τις βιομηχανίες εντάσεως ενέργειας που θα επενδύσουν αλλού, με αποτέλεσμα «να χάσει τη βιομηχανική βάση της». Και όπως διευκρίνισε ο ίδιος, η EdF είναι κρατική εταιρεία, γι' αυτό και «το ζήτημα δεν είναι πως η Γαλλία έχει μονάδες παραγωγής πυρηνικής ενέργειας, αλλά ότι με τη βοήθεια του κράτους αυτές οι μονάδες μπορούν να προσφέρουν φθηνές τιμές ενέργειας, κάτω από τα επίπεδα της αγοράς». Μέχρι στιγμής οι εξελίξεις δικαιώνουν τους φόβους του Βερολίνου. Η Γερμανία καταβάλλει υψηλό κόστος για την ενέργεια και δεν έχει ακόμη διασφαλίσει πλήρως την απαιτούμενη προσφορά ενέργειας. Ως εκ τούτου, η Γαλλία έχει προσελκύσει 50% περισσότερες άμεσες ξένες επενδύσεις από τη Γερμανία μέσα στα τελευταία δύο χρόνια.

BLOOMBERG, EURACTIV

Μάχη στην ΕΚΤ για το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων μέσω του PEPP

Τα «γεράκια» του Δ.Σ. της τράπεζας πιέζουν για διακοπή των επανεπενδύσεων

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Οι «**φωνές**» στο διοικητικό συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας πληθαίνουν για το τέλος των επανεπενδύσεων του έκτακτου προγράμματος PEPP που εφαρμόστηκε λόγω της πανδημίας, πολύ νωρίτερα από τα τέλη του 2024 που έχει προγραμματιστεί, έπειτα και από την κορύφωση των επιτοκίων. Αυτό σημαίνει πως η ΕΚΤ θα σταματήσει να αντικαθιστά τα ομόλογα που λήγουν, δηλαδή να χρησιμοποιεί τα κεφάλαια από τις λήξεις για να αγοράσει νέα ομόλογα, μια διαδικασία που έχει ξεκινήσει από το καλοκαίρι του 2022. Οι λόγοι πίσω από αυτό έχουν να κάνουν αφενός με τη μείωση του ισολογισμού της ΕΚΤ η οποία «προωθείται» εδώ και μήνες (από 9 τρις. ευρώ περίπου το 2022 έχει μειωθεί στα 7,2 τρις. ευρώ πλέον) καθώς και με την ανάγκη να υπάρξει ένας συμβιβασμός με τα «γεράκια» που ζητούν περαιτέρω αυξήσεις επιτοκίων. Η πρόεδρος της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ δήλωσε πάντως κατά τη συνεδρίαση του Σεπτεμβρίου ότι τα προγράμματα αγοράς ομολόγων δεν συζητήθηκαν και περιγράψε το PEPP ως την «πρώτη γραμμή άμυνας» της Τράπεζας για τη διατήρηση της μετάδοσης της πολιτικής.

Ωστόσο τα «γεράκια» άρχισαν αμέσως να «σπρώχνουν» για το τέλος των επανεπενδύσεων σύντομα. Ο διοικητής της κεντρικής τράπεζας της Εσθονίας είπε σε διάφορες συνεντεύξεις του ότι βλέπει

Τα ελληνικά ομόλογα δεν «κέρδισαν» από το πρόγραμμα των επανεπενδύσεων, αντίθετα έχασαν, και αυτό σημαίνει πως στην πράξη, η επίπτωση δεν θα είναι μεγάλη.

«ένα ισχυρό επιχειρήμα υπέρ της διακοπής των επανεπενδύσεων PEPP νωρίτερα από το τέλος του επόμενου έτους» και κάλεσε για συζήτηση σύντομα. Τη θέση αυτή του Μάντις Μίλερ μοιράστηκαν και ο Σλοβένος κεντρικός τραπεζίτης Μπόστγιαν Βάολε, καθώς και ο Αυστριακός Ρόμπερτ Χόλτσμαν.

Σύμφωνα με αναλυτές, το τέλος των επανεπενδύσεων του PEPP νωρίτερα θα αποτελέσει ένα αρνητικό σήμα για τα ομόλογα της Ευρωζώνης, καθώς θα τα κάνει πιο ευάλωτα σε περιόδους έντονων αστάθειας ή κρίσεων, λόγω και της έλλειψης υποστήριξης της πιο «ευαίσθητης» ευροπεριφέρειας. Παράλληλα, θα αυξήσει τις ανάγκες δανεισμού σε χώρες που έλαβαν στήριξη και «πόντα-ραν» στη συνέχιση της έως τα τέλη του επόμενου έτους. Η Citigroup εκτιμά πως το πρόγραμμα επανεπενδύσεων του PEPP θα σταματήσει τον Ιανουάριο του 2024, περίπου ένα χρόνο νωρίτερα από ό,τι είχε αρχικά οριστεί. Οσον αφορά

Η πρόεδρος της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ κατά τη συνεδρίαση του Σεπτεμβρίου δήλωσε ότι τα προγράμματα αγοράς ομολόγων δεν συζητήθηκαν και περιέγραψε το PEPP ως την «πρώτη γραμμή άμυνας» της Τράπεζας για τη διατήρηση της μετάδοσης της πολιτικής.

τα ελληνικά ομόλογα ειδικότερα, αναμένεται σίγουρα να επηρεαστούν από το γενικότερο κλίμα. Ωστόσο στην ουσία δεν «κέρδισαν» από το πρόγραμμα των επανεπενδύσεων, αντίθετα έχασαν, και αυτό σημαίνει πως στην πράξη, η επίπτωση δεν θα είναι μεγάλη. Όπως έχει επισημάνει η «Κ» πρόσφατα, στην πραγματικότητα, η στήριξη της ΕΚΤ στα ελληνικά ομόλογα δεν ήταν αυτή που αναμενόταν, άρα ο πρόωρος τερματισμός των επανεπενδύσεων δεν αναμένεται να επηρεάσει τα spreads.

Η Ελλάδα δεν επωφελέθηκε ούτε στο πλαίσιο του απλού προγράμματος των επανεπενδύσεων, ούτε και στο πλαίσιο των ευέλικτων επενδύσεων που έχει ενεργοποιήσει η ΕΚΤ. Σε ό,τι

αφορά το «απλό» πρόγραμμα των επανεπενδύσεων ωστόσο, η στήριξη εξαρτάται και από το ποσό των ομολόγων που λήγουν και οι λήξεις των ελληνικών ομολόγων ήταν μικρές, οπότε και η στήριξη δεν θα ήταν ουσιαστική έτσι και αλλιώς. Οι ευέλικτες επανεπενδύσεις όμως θεωρούνταν ότι θα στηρίξουν σημαντικά τα ομόλογα του Νότου, αφού ανεξαρτήτως των λήξεων θα μπορούσε η ΕΚΤ να προσφέρει πρόσθετη στήριξη στους κρατικούς τίτλους μιας χώρας, χρησιμοποιώντας τα κεφάλαια από τις λήξεις των ομολόγων μιας άλλης.

Μέσω του PEPP η ΕΚΤ αγόρασε ελληνικά ομόλογα αξίας έως και 39,8 δισ. ευρώ. Σύμφωνα και με τα επίσημα στοιχεία, από τη λήξη PEPP τον Μάρτιο του

2022 και κατά την περίοδο των επανεπενδύσεων που ακολούθησε, η ΕΚΤ όχι μόνο δεν έχει στηρίξει τις τιμές των ελληνικών ομολόγων, αλλά έχει αποχωρήσει από αυτά. Με λίγα λόγια, συνολικά, δεν χρησιμοποίησε τις δικές τους λήξεις ή τις λήξεις άλλων ομολόγων για να «αυξήσει» τις θέσεις της στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία της ΕΚΤ, οι θέσεις της στα ελληνικά ομόλογα έχουν μειωθεί στα 37,979 δισ. ευρώ, δηλαδή διαμορφώνονται κατά 1,82 δισ. ευρώ χαμηλότερα από την κορύφωσή τους την άνοιξη του 2022.

Αυτό βέβαια δείχνει ότι, κατά την ΕΚΤ, τα ελληνικά ομόλογα δεν χρειάστηκαν «σωσίβιο». Είχε εμμέσως καταγοριοποιήσει την Ελλάδα –πολύ πριν

ανακτηθεί και επίσημα η επενδυτική βαθμίδα από την DBRS– στην ομάδα των χωρών όπου το κόστος δανεισμού έχει καταφέρει να βρει στήριξη στα θεμελιώδη μεγέθη της οικονομίας, με τις αγορές να της δανείζουν με επιτόκια που δεν δημιουργούν πρόβλημα αναχρηματοδότησης του χρέους. Αυτό έρχεται σε ισχυρή αντίθεση με την περίπτωση της Ιταλίας. Η ΕΚΤ έχει αυξήσει τις θέσεις της στα ιταλικά ομόλογα κατά 14,5 δισ. ευρώ μέσω των επανεπενδύσεων του PEPP συνολικά έως σήμερα, που είναι και η μεγαλύτερη αύξηση μεταξύ όλων των ομολόγων της Ευρωζώνης, στο σύνολο των ιταλικών ομολόγων που κατέχει αγγίζει τα 294 δισ. ευρώ.

Από ατμομηχανή, μεγάλος ασθενής η γερμανική οικονομία

Η ενεργειακή κρίση έφερε στο φως παθογένειες δεκαετιών

Σημείο αναφοράς μέχρι πρότινος, η οικονομία της Γερμανίας αντιμετωπίζει πλέον μια συνεχιζόμενη ενεργειακή κρίση, που έφερε στο φως παθογένειες δεκαετιών. Το μεγαλύτερο μέρος αυτού του αιώνα, η λεγόμενη «ατμομηχανή της Ευρώπης» σημείωνε τη μια οικονομική επιτυχία μετά την άλλη, κυριαρχώντας στις παγκόσμιες αγορές με προϊόντα υψηλής ποιότητας, όπως αυτοκίνητα πολυτελείας και βιομηχανικά μηχανήματα, πουλώντας τόσα πολλά στον υπόλοιπο κόσμο που η μισή σχεδόν οικονομία της λειτουργούσε με εξαγωγές. Οι θέσεις εργασίας ήταν άφθονες και τα ταμεία γέμιζαν, την ώρα που άλλες ευρωπαϊκές χώρες πνίγονταν στα χρέη. Οχι πια. Η Γερμανία είναι πλέον η μεγαλύτερη ανεπτυγμένη οικονομία με τις χειρότερες επιδόσεις στον κόσμο, με το ΔΝΤ και την Ε.Ε. να αναμένουν ότι θα συρρικνωθεί φέτος.

Καταλύτης ήταν η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και η απώλεια του φθηνού φυσικού αερίου από τη Μόσχα, ένα άνευ προηγουμένου σοκ για τις ενεργοβόρες βιομηχανίες της Γερμανίας, που υπήρξε η παραγωγική δύναμη της Ευρώπης. Η κρίση της μεγαλύτερης ευ-

Ο κίνδυνος αποβιομηχάνισης, η μεγάλη καθυστέρηση στην ψηφιοποίηση κυβέρνησης και η εκτεταμένη γραφειοκρατία.

ρωπαϊκής οικονομίας πυροδότησε κύμα επικρίσεων, αλλά και συζητήσεις για το μέλλον.

Η Γερμανία κινδυνεύει με «αποβιομηχάνιση», καθώς το υψηλό ενεργειακό κόστος και η κυβερνητική αδράνεια σε πολλά χρόνια προβλήματα απειλούν να οδηγήσουν νέα εργοστάσια και υψηλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας εκτός νόρων, εξηγεί ο Κρίστιαν Κάλμαν, διευθύνων σύμβουλος της μεγάλης γερμανικής χημικής εταιρείας Evonik Industries AG. Από το γραφείο του στον 21ο όροφο στην Εση της δυτικής Γερμανίας, βλέπει τα σύμβολα της προηγούμενης επιτυχίας στη βιομηχανική περιοχή της κοιλάδας του Ρουρ: φουγάρα από εργοστάσια, σωροί απορριμμάτων από κλειστά πλέον ανθρακωρυχεία, ένα

Η Γερμανία είναι πλέον η μεγαλύτερη ανεπτυγμένη οικονομία με τις χειρότερες επιδόσεις στον κόσμο, με το ΔΝΤ και την Ε.Ε. να αναμένουν ότι θα συρρικνωθεί φέτος. Το υψηλό ενεργειακό κόστος και η κυβερνητική αδράνεια σε πολλά χρόνια προβλήματα απειλούν να οδηγήσουν νέα εργοστάσια και υψηλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας εκτός συνόρων.

τεράστιο διυλιστήριο της BP και η εγκατάσταση του χημικού κολοσσού Evonik. Γεμάτη πλέον από ανεμογεννήτριες και χώρους πρασίνου, η περιοχή είναι σήμερα σύμβολο της ενεργειακής μετάβασης. Η απώλεια φθηνού ρωσικού φυσικού αερίου που απαιτείται για την τροφοδοσία των εργοστασίων «έβλαψε οδυνήρα το επιχειρηματικό μοντέλο της γερμανικής οικονομίας», προσθέτει ο Κάλμαν. Μια από τις λύσεις που συζητούνται έντονα είναι η επιβολή ανώτατου ορίου στις τιμές βιομηχανικής ηλεκτρικής ενέργειας, για να μεταβεί η γερμανική οικονομία στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Η πρόταση από τον αντικαγκελάριο Ρόμπερτ Χάμπεκ του Κόμματος των Πρασίνων συνάντησε

αντίσταση από τον Σοσιαλδημοκράτη καγκελάριο Ολαφ Σολτς και τους Ελεύθερους Δημοκράτες, εταίρους στον κυβερνητικό συνασπισμό. Οι περιβαλλοντολόγοι λένε ότι θα παρατείνει την εξάρτηση του Βερολίνου από τα ορυκτά καύσιμα. Η τιμή του φυσικού αερίου είναι περίπου διπλάσια από ό,τι ήταν το 2021, βλάπτοντας τις εταιρείες που το χρειάζονται, ενώ σε ένα δεύτερο πλήγμα η Κίνα, ο βασικός εμπορικός εταίρος της Γερμανίας, βιώνει επιβράδυνση έπειτα από αρκετές δεκαετίες ισχυρής οικονομικής ανάπτυξης. Αυτά τα εξωτερικά «σοκ» αποκάλυψαν ρωγμές στο οικοδόμημα της Γερμανίας, που αγνοήθηκαν τα χρόνια της επιτυχίας, όπως η καθυστέρηση στην ψηφιοποίηση

της κυβέρνησης και των επιχειρήσεων, η εκτεταμένη γραφειοκρατία που καθυστέρησε την πράσινη μετάβαση, αλλά και η σοβαρή έλλειψη ειδικευμένου εργατικού δυναμικού.

Η Γερμανία πληρώνει το τίμημα για τον εφροσυχασμό της κατά τη «χρυσή δεκαετία» οικονομικής ανάπτυξης (2010-2020) μετά τις μεταρρυθμίσεις του πρώην καγκελάριου Γκέρχαρντ Σρέντερ το 2003-2005, που μείωσαν το κόστος εργασίας και αύξησαν την ανταγωνιστικότητα, συμφωνούν οι αναλυτές. Ο Χόλγκερ Σμίντινγκε, αναλυτής της γερμανικής τράπεζας Berenberg, ο οποίος αποκάλυψε πρώτος τη Γερμανία «ασθενή της Ευρώπης» το 1998, είναι σχετικά αισιόδοξος. Θεωρεί ότι αυτός ο χαρ-

κτηρισμός θα ήταν υπερβολικός σήμερα, λαμβάνοντας υπόψη τη χαμηλή ανεργία και τα ισχυρά δημοσιονομικά.

Αυτό δίνει στη Γερμανία περιθώριο δράσης, αλλά μειώνει παράλληλα την πίεση για αλλαγές. Το πιο σημαντικό άμεσο βήμα, συνοψίζει, θα ήταν να τερματιστεί η αβεβαιότητα σχετικά με τις τιμές της ενέργειας, μέσω ενός ανώτατου ορίου τιμών για να βοηθηθούν, όχι μόνον οι μεγάλες εταιρείες, αλλά και οι μικρότερες. Οποιες πολιτικές κι αν επιλέξουν οι ιθύνοντες, η κυβέρνηση θα πρέπει να συμφωνήσει γρήγορα «ώστε οι εταιρείες να γνωρίζουν τι κάνουν και να μπορούν να σχεδιάσουν ανάλογα τις επενδυτικές τους αποφάσεις», καταλήγει.

Επιβράδυνση παγκόσμιας ανάπτυξης λόγω επιτοκίων και Κίνας βλέπει ο ΟΟΣΑ

Επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας προβλέπει ο ΟΟΣΑ, καθώς οι αυξήσεις των επιτοκίων επιβαρύνουν την οικονομική δραστηριότητα και η ανάκαμψη της Κίνας μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων του κορωνοϊού απογοητεύει.

Σύμφωνα με τις νέες εκτιμήσεις του ΟΟΣΑ, η ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας θα πέσει το 2024 στο 2,7%, έπειτα από το ήδη χαμηλό 3% που αναμένεται για φέτος. Θα είναι οι χαμηλότεροι ρυθμοί ανάπτυξης από την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση, εάν εξαιρεθεί το 2020, η χρονιά της πανδημίας. Μάλιστα, ο ΟΟΣΑ προειδοποιεί ότι ακόμη και αυτές οι προβλέψεις μπορεί να διαψευσθούν εάν οι αυξήσεις των επιτοκίων έχουν σοβαρότερες των αναμενόμενων επιπτώσεις ή στην περίπτωση που ο πληθωρισμός αποδειχθεί επίμονος, οδηγώντας σε περαιτέρω νομισματική σύσφιγξη. Οι δυσκολίες τις οποίες αντιμετωπίζει η κινεζική οικονομία αποτελούν «βασικό ρίσκο» για

Σύμφωνα με τις νέες εκτιμήσεις θα πέσει το 2024 στο 2,7%, από 3% που αναμένεται για φέτος.

την παγκόσμια οικονομία, τονίζουν οι οικονομολόγοι του οργανισμού.

«Έπειτα από μια ισχυρότερη των προβλέψεων έναρξη του 2023, με τη βοήθεια των χαμηλότερων τιμών της ενέργειας και του ανοίγματος της Κίνας, η παγκόσμια ανάπτυξη αναμένεται να μετριαστεί», αναφέρει ο ΟΟΣΑ. «Οι επιπτώσεις της σύσφιγξης της νομισματικής πολιτικής γίνονται όλο και πιο ορατές, η επιχειρηματική και καταναλωτική εμπιστοσύνη έχει μειωθεί, και η ανάκαμψη της Κίνας έχει υποχωρήσει».

Οι απογοητευτικές προοπτικές για την παγκόσμια οικονομία θα αποτελέσουν μια δοκιμασία για τους κεντρικούς τραπεζίτες, καθώς οι επιπτώσεις από

Ο ΟΟΣΑ προειδοποιεί ότι ακόμη και οι νέες προβλέψεις για την παγκόσμια οικονομία μπορεί να διαψευσθούν εάν οι αυξήσεις των επιτοκίων έχουν σοβαρότερες των αναμενόμενων επιπτώσεις ή στην περίπτωση που ο πληθωρισμός αποδειχθεί επίμονος, οδηγώντας σε περαιτέρω νομισματική σύσφιγξη.

τις αυξήσεις επιτοκίων συνεχίζουν να επηρεάζουν την οικονομική δραστηριότητα, με τους πολιτικούς να φοβούνται ότι «πνίγουν» την ανάπτυξη.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα προχώρησε την περασμένη εβδομάδα στη 10η συνεχόμενη αύξηση των επιτοκίων της, αν και άφησε να φανεί ότι το κόστος δανεισμού ίσως να έχει κορυφωθεί. Η Fed αναμένεται να διατηρήσει τα επιτόκια σταθερά.

Πάντως, ο ΟΟΣΑ τάχθηκε κατά των μειώσεων των επιτοκίων, καθώς ο δομικός πληθωρισμός παραμένει επίμονα υψηλός σε πολλές χώρες, έστω κι αν ο δείκτης τιμών καταναλωτή υποχωρεί. Τα περιθώρια για τυχόν μειώσεις επιτοκίων είναι περιορισμένα και για το 2024, σημειώνει. «Η νομισματική πολιτική χρειάζεται να παραμείνει περιοριστική, έως ότου υπάρχουν ξεκάθαρα σημάδια ότι οι βαθύτερες πληθωριστικές πιέσεις έχουν υποχωρήσει οριστικά», αναφέρει ο ΟΟΣΑ.

Σε ό,τι αφορά τις επιμέρους οικονο-

μίες, ο ΟΟΣΑ υποβάθμισε τις προβλέψεις του για την Ευρωζώνη και πλέον προβλέπει συρρίκνωση 0,2% για την οικονομία της Γερμανίας το 2023 (θα είναι η μοναδική οικονομία του G20, πέραν της Αργεντινής, που θα εμφανίσει αρνητική ανάπτυξη). Η ανάπτυξη των ΗΠΑ αναμένεται ισχυρότερη σε σχέση με τις προβλέψεις του Ιουνίου, στο 1,3% το 2024 από 2,2% το 2023.

Οι υποβαθμίσεις ήταν ιδιαίτερα έντονες στην Κίνα, όπου ο ΟΟΣΑ περιμένει ανάπτυξη χαμηλότερη του 5% το 2024 λόγω της υποτονικής εσωτερικής ζήτησης στην αγορά ακινήτων.

Πάντως, ο ΟΟΣΑ προειδοποιεί τις κυβερνήσεις να μην αυξήσουν τις δαπάνες στην προσπάθειά τους να στηρίξουν την ανάπτυξη. Αντ' αυτού τόνισε ότι τα μέτρα στήριξης θα πρέπει να περιοριστούν, ώστε να δημιουργηθούν δημοσιονομικά μαζιλάρια για την αντιμετώπιση τυχόν μελλοντικών προκλήσεων και να αποφευχθεί ενδεχόμενη αύξηση του πληθωρισμού.

Συρρικνώνεται το ευρωπαϊκό δίκτυο σιδηροδρόμων

Οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις συρρικνώνουν συστηματικά τους σιδηροδρόμους τους, ενώ διοχετεύουν χρήματα για την επέκταση του υπερφορτωμένου, ρυπογόνου οδικού δικτύου τους, διαπιστώνει νέα έκθεση. Το μήκος των αυτοκινητοδρόμων στην Ευρώπη αυξήθηκε κατά 60% από το 1995 έως το 2020, ενώ οι σιδηροδρόμοι συρρικνώθηκαν κατά 6,5%, σύμφωνα με έρευνα από τις γερμανικές δεξαμενές σκέψης Ινστιτούτο του Βούπερταλ και T3 Transportation. Με άλλα λόγια, για κάθε 1 ευρώ που ξοδεύαν οι κυβερνήσεις για την κατασκευή σιδηροδρόμων δαπάνησαν αντιστοίχως 1,6 ευρώ για την κατασκευή δρόμων, σε μια επιλογή καθαρά «πολιτική», όπως τη χαρακτηρίζει η Λόρελντ Λίμουζιν, ακτιβίστρια της Greenpeace που παρήγαγε τη μελέτη. «Βλέπουμε τις συνέπειες

Την ίδια στιγμή, το μήκος των αυτοκινητοδρόμων στην Ευρώπη αυξήθηκε κατά 60% από το 1995 έως το 2020.

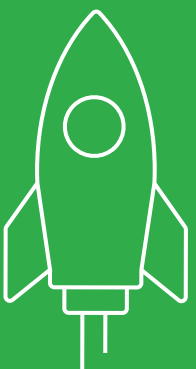
στο κλίμα, αλλά και στους ανθρώπους, που έχουν μείνει χωρίς εναλλακτική λύση πέρα από τα αυτοκίνητα», τονίζει. Η έκθεση διαπίστωσε ότι η Ε.Ε., η Νορβηγία, η Ελβετία και το Ηνωμένο Βασίλειο δαπάνησαν 1,5 τρις. ευρώ μεταξύ 1995 και 2018 για να επεκτείνουν τους δρόμους τους, αλλά μόλις 0,93 τρις. ευρώ για να επεκτείνουν τα σιδηροδρομικά τους δίκτυα. Την τετραετία που ακολούθησε (2018-21), το μέσο χάσμα στις επενδύσεις σε σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές

μειώθηκε από 66% σε 34%. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, μόλις επτά χώρες επένδυσαν περισσότερα στους σιδηροδρόμους παρά στην οδοποιία – η Αυστρία, το Βέλγιο, η Δανία, η Γαλλία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και το Ηνωμένο Βασίλειο–, ενώ οι υπόλοιπες ξόδεψαν περισσότερα σε δρόμους. «Οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες ενθαρρύνουν πραγματικά τη χρήση αυτοκινήτου επενδύοντας δημόσιο χρήμα στην επέκταση των αυτοκινητοδρόμων», εξηγεί ο δρ Τζούλιο Ματιόλι, ερευνητής μεταφορών στο Τεχνικό Πανεπιστήμιο του Ντόρτμουντ, ο οποίος δεν συμμετείχε στη μελέτη. Αυτό, επισημαίνει, πρέπει αποσπασματικά να αλλάξει εάν θέλουμε να μετριάσουμε τις εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου. Η έκθεση διαπίστωσε ότι οι αυτοκινητοδρόμοι αυξήθηκαν πε-

ρισσότερο στην Ιρλανδία, στη Ρουμανία και στην Πολωνία και λιγότερο στη Λιθουανία, στη Λετονία και στο Βέλγιο. Σε 15 από τις 30 χώρες που μελετήθηκαν, το μήκος των αυτοκινητοδρόμων υπερδιπλασιάστηκε σε περίοδο 25 ετών. Την ίδια στιγμή, σύμφωνα με την έκθεση, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις είχαν κλείσει περισσότερους από 2.500 σιδηροδρομικούς σταθμούς από τα μέσα της δεκαετίας του '90, όπως επίσης περίπου 13.717 χλμ. περιφερειακών σιδηροδρομικών γραμμών. Η Ε.Ε. σχεδιάζει να μειώσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά 55% έως το τέλος της δεκαετίας από τα επίπεδα του 1990, αλλά δεν έχει σημειώσει πρόοδο στον τομέα των οδικών μεταφορών της που ήταν υπεύθυνες για τα 3/4 των εκπομπών του κλάδου το 2020.

Περισσότεροι από 2.500 σιδηροδρομικοί σταθμοί και 13.717 χιλιόμετρα σιδηροδρομικών γραμμών έχουν σταματήσει να λειτουργούν από τα μέσα της δεκαετίας του '90.

B-start

Κάνε καλή αρχή με Business Start

Ισχύουν όροι | Cyta Business Call Center 150

Ολοκληρωμένες Λύσεις για νέες επιχειρήσεις
Σταθερή | Ίντερνετ | Υψηλосία Cloud | Κινητή

Δωρεάν εγκατάσταση και πολλά προνόμια

Μέχρι 25% έκπτωση στη μηνιαία συνδρομή για 12 μήνες

Μαζί από την αρχή

Κιου Τζιν, καθηγήτρια Οικονομικών
στο London School of Economics

Η κόντρα ΗΠΑ - Κίνας αυξάνει τις τιμές

Θα πρέπει να συνυπάρξουν στο πλαίσιο
ενός συνεργατικού ανταγωνισμού

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ**

Γεννήθηκε στο Πεκίνο, σπούδασε στις ΗΠΑ και ζει στο Λονδίνο, μελετώντας το παρόν και το μέλλον στις σχέσεις της Δύσης με την Κίνα. Αντιλαμβάνεται γιατί οι δυτικές χώρες δεν κατανοούν το σύστημα αξιών της χώρας της, όπου η πολιτική μεταρρύθμιση εμφανώς απέχει από τον ρυθμό της οικονομικής ανάπτυξης. Όμως θεωρεί ότι ΗΠΑ και Κίνα οφείλουν να συνυπάρξουν, στο πλαίσιο ενός «συνεργατικού ανταγωνισμού», ο οποίος θα αποτρέπει τις «περιττές αυξήσεις των τιμών λόγω της γεωπολιτικής». Είναι εξάλλου πεπεισμένη ότι όσο θα ενισχύεται το βιοτικό επίπεδο, τόσο θα μεταβάλλεται η κοινωνική και πολιτική συνείδηση στην Κίνα, όπου τα πεζοδρόμια στους δρόμους «εναρμονίζουν τη ραγδαία κοινωνική προσαρμογή και πρόοδο». Η Κιου Τζιν, καθηγήτρια Οικονομικών στο London School of Economics, συγγραφέας του βιβλίου «Το νέο βιβλίο στρατηγικής για την Κίνα: Πέρα από τον Σοσιαλισμό και τον Καπιταλισμό», αναλύει στην «Κ» πώς τα φιλελεύθερα οικονομικά δεν συνεπάγονται αναγκαστικά και φιλελεύθερες κοινωνίες. Εξηγεί γιατί η δημογραφική επιδείνωση ίσως δεν είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα της Κίνας και μιλάει για τις διαφορές της νέας γενιάς από τους εργάτες στον εργοστάσιο, «που επέλεγαν τρεις βάρδιες τη νύχτα για να κερδίσουν λίγο περισσότερο εισόδημα».

– Οι σχέσεις ΗΠΑ - Κίνας είναι αν μη τι άλλο κομβικές για τις εξελίξεις στον κόσμο. Κατά τη γνώμη σας, ποies είναι οι βαθύτερες αιτίες του χάσματος ανάμεσα στις δύο υπερδυνάμεις και πώς οι δύο χώρες θα μπορούσαν να συνυπάρξουν με έναν πιο εποικοδομητικό τρόπο; Εκτός κι αν έχουμε με κάποιον έναν ανταγωνισμό που έχει μοναδικό στόχο την πρωτοκαθεδρία στον πλανήτη.

– Το ρήγμα προέρχεται από την εκτό-

«Ο κόσμος θα ήταν ασφαλέστερος εάν συνεχιζόταν ο διάλογος για την καλύτερη κατανόηση της άλλης πλευράς και των προοπτικών της», σημειώνει η Κιου Τζιν.

Είναι σημαντικό να καθοριστούν σωστά τα όρια των τεχνολογιών που αφορούν πραγματικά ζητήματα εθνικής ασφάλειας.

Ξευση μιας μεγάλης χώρας με ένα εντελώς διαφορετικό πολιτικοοικονομικό σύστημα, σύστημα αξιών, ιστορία και ήθος, τα οποία πολλοί στη Δύση δεν κατανοούν πλήρως. Μια χώρα την οποία η ηγετική δύναμη του κόσμου βλέπει σαν αμφισβητία της τεχνολογίας, της στρατιωτικής ικανότητας και του ρόλου της στη διαμόρφωση της παγκόσμιας τάξης. Ουσιαστικά πρόκειται για μια σύγκρουση πολιτισμών αλλά και έναν αγώνα δρόμου για την τεχνολογική υπεροχή. Αλλά ο ανταγωνισμός δεν χρειάζεται απαραίτητα να είναι κακός. Στην πραγματικότητα, το ανταγωνιστικό περιβάλλον, και οι υ-

«Υπάρχει μια αντιπαράθεση για τον περιορισμό των κινεζικών ηλεκτρικών οχημάτων – είναι τώρα και οι πράσινες τεχνολογίες θέμα εθνικής ασφάλειας», αναρωτιέται η Κιου Τζιν, για να συμπληρώσει: «Αυτό είναι ειρωνεία, ειδικά με δεδομένο ότι ο δυτικός κόσμος ευαγγελίζεται την πράσινη μετάβαση και την παγκόσμια συνεργασία. Όσο ευρύτερες είναι οι παράμετροι που ορίζονται για τις τεχνολογίες εθνικής ασφάλειας, τόσο μεγαλύτερος είναι ο αρνητικός αντίκτυπος για τους παγκόσμιους καταναλωτές».

περανταγωνιστικοί άνθρωποι και στις δύο χώρες, είναι ο βασικός λόγος για την επιτυχία τους σε τομείς αιχμής. Είναι αυτό που τροφοδοτεί το κίνητρο και την πρόοδο – η Αμερική γνωρίζει καλύτερα την ιστορία –, τη φρενήρη κούρσα πίσω από τα μικροσίπ, τη γενετική ιατρική, την τεχνητή νοημοσύνη κ.ο.κ. Δεν υπάρχει λόγος η τεχνολογία αιχμής να γίνεται μόνο σε μία χώρα. Οι ΗΠΑ και η Κίνα μπορούν να έχουν «συνεργατικό ανταγωνισμό», που θα ήταν καλό για τον κόσμο. Οι δύο χώρες θα πρέπει να συνυπάρξουν γιατί η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία ήρθε για να μείνει. Ο κόσμος θα ήταν ασφαλέστερος εάν συνεχιζόταν ο διάλογος για την καλύτερη κατανόηση της άλλης πλευράς και των προοπτικών της – ακόμη κι αν τα κράτη δεν μπορούν πάντα να κοιτάζονται κατάματα. Χρειάζεται ανοικτό μυαλό για την παραδοχή ότι ο κόσμος – ακόμη και με διαφορετικές αξίες, πολιτισμό και ιστορία – μπορεί να επιτύχει την ειρηνική συνύπαρξη και συνανάπτυξη. Και ότι σε τελική ανάλυση, οποιαδήποτε χώρα είναι μεγαλύτερη από την εκάστοτε κυβέρνηση της και τους πολιτικούς ηγέτες της. Στην πραγματικότητα, οι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο έχουν περισσότερα κοινά από αυτά που συχνά αναγκάζονται να συνειδητοποιήσουν.

– Μέσα από τη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης γεννήθηκαν προσδοκίες

στη Δύση για μια πιο ανοιχτή και φιλελεύθερη Κίνα. Στην πράξη πώς έχει εξελιχθεί σήμερα η έννοια της μεταρρύθμισης στη χώρα;

– Η χώρα έχει επικεντρωθεί περισσότερο στην οικονομική μεταρρύθμιση παρά στην πολιτική μεταρρύθμιση. Η εμπειρία της Κίνας εγείρει τον ερώτημα εάν τα φιλελεύθερα οικονομικά συνεπάγονται αναγκαστικά φιλελεύθερες κοινωνίες. Ίσως όχι, μέχρι στιγμής. Ωστόσο, η Κίνα εξακολουθεί να είναι μια αναπτυσσόμενη χώρα στον πυρήνα της, με εκατοντάδες εκατομμύρια ανθρώπους να μην έχουν ακόμη μεσοί εισόδημα σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Οι καθημερινές ασχολίες τους εξακολουθούν να είναι συντριπτικά οικονομικές και πραγματιστικές – θα υπάρχει αρκετό φαγητό και θα έχουν τα παιδιά τους ένα καλύτερο μέλλον; Αλλά κάποια στιγμή, όταν η χώρα θα είναι πραγματικά «αρκετά πλούσια», μια όλο και πιο απαιτητική και πολύπλοκη κοινωνία των πολιτών θα θέλει περισσότερα. Σε εκείνο το σημείο τόσο οι καταναλωτές όσο και οι επιχειρηματίες θα θέλουν να συμμετέχουν περισσότερο στην πολιτική διαδικασία, να παίρνουν μέρος σε δυναμικό πολιτικό διάλογο και να έχουν περισσότερο λόγο στην καθοδήγηση της χώρας. Ο χρόνος και ο χώρος είναι δύο πράγματα που το κράτος τονίζει επανειλημμένως. Φαίνεται να αναγνωρίζουν την εξέλιξη και την

προσαρμογή ως ζήτημα επιβίωσης.

– Οι ΗΠΑ, όπως και άλλες δυτικές χώρες, επικαλούνται την παράμετρο της εθνικής ασφάλειας μπροστά στην ανάπτυξη και διεξόδωση της κινεζικής τεχνολογίας. Ποια είναι η γνώμη σας;

– Είναι σημαντικό να καθοριστούν σωστά τα όρια των τεχνολογιών που αφορούν πραγματικά ζητήματα εθνικής ασφάλειας. Διαφορετικά είναι εύκολο να αποφευχθεί κανείς τον ανταγωνισμό με την Κίνα, με το να κρύβεται πίσω από το πέπλο της εθνικής ασφάλειας. Υπάρχει μια αντιπαράθεση για τον περιορισμό των κινεζικών ηλεκτρικών οχημάτων – είναι τώρα και οι πράσινες τεχνολογίες θέμα εθνικής ασφάλειας; Αυτό είναι ειρωνεία, ειδικά με δεδομένο ότι ο δυτικός κόσμος ευαγγελίζεται την παιδεία τους ένα καλύτερο μέλλον; Αλλά κάποια στιγμή, όταν η χώρα θα είναι πραγματικά «αρκετά πλούσια», μια όλο και πιο απαιτητική και πολύπλοκη κοινωνία των πολιτών θα θέλει περισσότερα. Σε εκείνο το σημείο τόσο οι καταναλωτές όσο και οι επιχειρηματίες θα θέλουν να συμμετέχουν περισσότερο στην πολιτική διαδικασία, να παίρνουν μέρος σε δυναμικό πολιτικό διάλογο και να έχουν περισσότερο λόγο στην καθοδήγηση της χώρας. Ο χρόνος και ο χώρος είναι δύο πράγματα που το κράτος τονίζει επανειλημμένως. Φαίνεται να αναγνωρίζουν την εξέλιξη και την

προσεκτικά τι σημαίνουν όλα αυτά για έναν κόσμο όπου πάνω από το 90% των ανθρώπων εξακολουθεί να ζει σε αναπτυσσόμενες χώρες και δεν μπορεί να αντέξει οικονομικά τις περιττές αυξήσεις των τιμών λόγω της γεωπολιτικής.

– Ο πληθωρισμός είναι σήμερα η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζουν οι οικονομίες στη Δύση. Πώς επηρεάζει την εξίσωση του πληθωρισμού ο κινεζικός παράγοντας;

– Η Κίνα βρίσκεται επί του παρόντος σε ένα περιβάλλον αποπληθωρισμού ή χαμηλού πληθωρισμού, το οποίο θα μειώσει μεν τις πιέσεις στο παγκόσμιο κόστος, όμως δεν είναι καλό για τη δική της οικονομία. Οι δυτικές χώρες και η Κίνα ακολούθησαν διαφορετικές πολιτικές ως απάντηση στην πανδημία – οι πρώτες επικεντρώθηκαν στην τόνωση της ζήτησης και η δεύτερη στην προσφορά. Αλλά η πιο σημαντική απειλή είναι η γεωπολιτική και ό,τι αυτή σημαίνει για τις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού και τον παγκόσμιο πληθωρισμό. Διότι η πλειονότητα των εξαγωγών της Κίνας είναι εξαγωγές ανταλλακτικών και εξαρτημάτων – αυτό το βασικό εμπορικό πρότυπο είναι ένας πολύ σημαντικός λόγος για τον οποίο οι εταιρείες παγκοσμίως μπορούν να προμηθεύονται φθηνότερες εισροές και να βελτιώνουν μεγαλύτερη παραγωγικότητα και κερδοφορία.

Η κινεζική οικονομία χρειάζεται περισσότερες πρωτοποριακές ιδέες

– Έχουμε πλέον στην Κίνα επιδείνωση των δημογραφικών προβολών της. Πόσο καταλυτική θα είναι αυτή η εξέλιξη για την οικονομική προοπτική της;

– Δεν ανήκω σε αυτούς που πιστεύουν ότι τα μακροπρόθεσμα δημογραφικά στοιχεία καθορίζουν την οικονομική μοίρα μιας χώρας. Εάν ίσχυε αυτό, τότε οι νεότερες χώρες – για παράδειγμα, της Αφρικής – θα έπρεπε να είναι οι χώρες με τις υψηλότερες δυνατότητες. Σε έναν κόσμο όπου οι τεχνολογίες επαναπροσδιορίζουν ραγδαία τι σημαίνει να εργάζεσαι και ποιος θα εργαζόμαστε, είναι πολύ νωρίς για να συμπεράνουμε ότι η γήρανση στην Κίνα θα αποτελέσει σημαντικό οικονομικό εμπόδιο. Τα δημογραφικά στοιχεία εξελίσσονται παράλληλα με την τεχνολογία και την οικονομική δομή μιας οικονομίας, και υπάρχουν τρόποι προσαρμογής. Τούτου λεχθέντος, η Κίνα εξακολουθεί να έχει περισσότερους millennials απ' ό,τι η Αμερική και η Ευρώπη μαζί. Μιλάμε για

Η δημογραφική επιδείνωση ίσως δεν είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα της Κίνας.

λιγότερο από 1% μείωση της αύξησης του εργατικού δυναμικού μακροπρόθεσμα, και, όμως, πράγματα όπως η τεχνητή νοημοσύνη θα μπορούσαν ενδεχομένως να αυξήσουν την παραγωγικότητα ανά εργαζόμενο σε διψήφια ποσοστά – ή και υψηλότερα – πάνω από την αντιστάθμιση της μακροπρόθεσμης μείωσης των ανθρώπων. Η Κίνα έχει ακόμη πολλούς ανθρώπους. Αυτό που χρειάζεται σε μεγαλύτερη κλίμακα είναι οι πρωτοποριακές ιδέες και το παγκόσμιο ταλέντο.

– Μετά την ιλιγγιώδη ανάπτυξη της κινεζικής οικονομίας τα χρόνια που προηγήθηκαν, υπάρχουν ουσιαστικές κοινωνικές αλλαγές στο εσωτερικό

Οι κοινωνικές αλλαγές είναι τεράστιες. Οι Κινέζοι μετατοπίζονται από τη στάση της «σύντομης, επίθεσης και γρήγορης» ζωής, που έχει αυτοσκοπό την ταχεία επιτυχία, σε μια νέα λογική – είναι εντάξει να παραιτείσαι ή να είσαι πιο χαλαρός.

της; Και αν ναι, έχουν τη δυναμική να πυροδοτήσουν μεταβολές και σε πολιτικό και θεσμικό επίπεδο; Αναφέρομαι εδώ στις προεκτάσεις από την οικοδόμηση της λεγόμενης μεσαίας τάξης στην Κίνα.

– Οι κοινωνικές αλλαγές είναι τεράστιες. Οι Κινέζοι μετατοπίζονται από τη στάση της «σύντομης, επίθεσης και γρήγορης» ζωής, που έχει αυτοσκοπό την ταχεία επιτυχία, σε μια νέα λογική – είναι εντάξει να παραιτείσαι ή να είσαι πιο χαλαρός. Ή από το «φτύνω στον δρόμο» στην ευταξία και την καθαριότητα – ακόμη και τα πεζοδρόμια στην Κίνα εναρμονίζουν τη ραγδαία κοινωνική προσαρμογή και πρόοδο, για να μην αναφέρουμε τη βελτίωση του αέρα και την αυξημένη διατροφική ασφάλεια. Η νέα γενιά τα λέει όλα – δανείζεται και καταναλώνει, απολαμβάνει τον ελεύθερο χρόνο και τα ταξίδια. Δεν έχει πολλά κοινά με τη γενιά των εργατών στο εργοστάσιο που επέλεγαν τρεις βάρδιες τη νύχτα για να κερδίσουν λίγο περισ-

σότερο εισόδημα. Αυτή η πιο χαλαρή στάση, η αυξημένη κοινωνική συνείδηση, η φιλοδοξία με γνώμονα την αξία, θα είναι καλή για την Κίνα και τον κόσμο. Πάντως, η Κίνα δεν έχει φθάσει ακόμη σε ένα σημείο όπου η συντριπτική πλειονότητα των ανθρώπων έχει την πολυτέλεια να σκέφτεται πέρα από την οικονομική και υλική ικανοποίηση. Αυτό το σημείο θα έρθει, αλλά εξαρτάται επίσης από τα σημεία αναφοράς των Κινέζων – αυτό που βλέπουν να συμβαίνει έξω από τη χώρα τους, αυτή τη στιγμή, δεν αποτελεί μεγάλη έμπνευση για εκείνους. Σε αυτή τη φάση δεν υπάρχει μεγάλη όρεξη για ριζικές αλλαγές και, όπως συμβαίνει με όλα τα πράγματα στην Κίνα, τα θέματα είναι πιο πιθανό να προχωρήσουν σταδιακά. Πάντως η νέα γενιά μπορεί να είναι διαφορετική.

* Η Κινέζα οικονομολόγος θα συμμετάσχει στο 11ο Athens Democracy Forum, το οποίο θα διεξαχθεί στην Αθήνα από τις 27 μέχρι τις 29 Σεπτεμβρίου.

Global Transport and Logistics

Υψηλής ποιότητας λύσεις ομαδοποιημένων μεταφορών.
Ανταγωνιστικές τιμές και ταχύτητα.

Σαρώστε αυτόν τον QR κωδικό και μάθετε περισσότερα!

We add value to your business. | gapgroup.com

Θα ξεπεράσει το 1 δισ. το κόστος των αποζημιώσεων

Κατατέθηκε ο συμπληρωματικός προϋπολογισμός ύψους 600 εκατ. ευρώ για την αντιμετώπιση των πρώτων αποζημιώσεων, της κρατικής αρωγής και των αγροτικών αποζημιώσεων, μετά τις πλημμύρες στη Θεσσαλία. Ο αρμόδιος υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Θάνος Πετραλιάς σημείωσε ότι το συνολικό κόστος των αποζημιώσεων θα είναι πολύ υψηλότερο, θα ξεπεράσει το 1 δισ. ευρώ.

Όπως είπε, αυτό θα επιβαρύνει και τα επόμενα έτη, καθώς θα επiskeυάζονται τα κτίρια που υπέστησαν ζημιά και θα αποζημιώνονται από την κρατική αρωγή. «Αυτά τα χρήματα είναι συμπληρωματικά αυτών που απαιτούνται για έργα αποκατάστασης υποδομών που θα

Κατατέθηκε ο συμπληρωματικός προϋπολογισμός ύψους 600 εκατ. ευρώ για την αντιμετώπιση των πρώτων αποζημιώσεων.

χρηματοδοτηθούν κατά κύριο λόγο από συγχρηματοδοτούμενα εργαλεία, όπως το ΕΣΠΑ και το Ταμείο Ανάκαμψης», σημείωσε ο κ. Πετραλιάς. Όπως είναι γνωστό, μετά τη συνάντηση του πρωθυπουργού με την πρόεδρο της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, η Ε.Ε. θα διαθέσει 2,25 δισ. ευρώ για τη Θεσσαλία, εκ των οποίων το 1,5 δισ. ευρώ θα είναι από το ΕΣΠΑ και τα 500 εκατ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης, μετά τις σχετικές αναθεωρήσεις που θα γίνουν. Αυτή την περίοδο είναι σε εξέλιξη οι διαπραγματεύσεις με την Κομισιόν.

Η κυβέρνηση από την πλευρά της έχει δεσμευθεί να διπλασιάσει το 2024 τον προϋπολογισμό της κρατικής αρωγής, από 300 εκατ. ευρώ σε 600 εκατ. ευρώ. Παράλληλα, ο υπουργός Οικονομικών Κωστής Χατζηδάκης έχει τονίσει κατ'επα-

νάληψη ότι δεν θα αλλάξουν οι δημοσιονομικοί στόχοι της χώρας. Αυτοί προβλέπουν, σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας, πρωτογενές πλεόνασμα 0,7% του ΑΕΠ φέτος και 2,1% του ΑΕΠ το 2024.

Από τα 600 εκατ. ευρώ του συμπληρωματικού προϋπολογισμού, τα 450 εκατ. ευρώ αφορούν το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και τα 150 εκατ. ευρώ από τον τακτικό προϋπολογισμό.

Ο κ. Πετραλιάς ανέφερε ότι οι πιστώσεις του συμπληρωματικού προϋπολογισμού χρησιμοποιούνται για μέτρα όπως:

1. Η ενίσχυση μέσω του arogi.gov.gr για πρώτες ανάγκες, ζημιές σε οικοσκευή και απλές επισκευαστικές εργασίες έως 6.600 ευρώ.

2. Η πρώτη αρωγή έναντι στεγαστικών συνδρομής κτιρίων που υπέστησαν βλάβες έως 10.000 ευρώ και εν συνεχεία η στεγαστική συνδρομή ύψους 80% επί του κόστους επισκευής ή ανακατασκευής των κτιρίων.

3. Η επιδότηση ενοικίου ή συγκατοίκησης από 300 έως 500 ευρώ τον μήνα.

4. Η αναστολή συμβάσεων εργασίας με αποζημίωση ειδικού σκοπού προς τους εργαζόμενους των πληγείσων επιχειρήσεων.

5. Η πρώτη αρωγή έναντι κρατικής αρωγής προς πληγείσες επιχειρήσεις ύψους έως 4.000 ευρώ και εν συνεχεία η αποζημίωση 70% της εκτιμηθείσας ζημιάς σε στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης όπως μηχανολογικό εξοπλισμό, πρώτες ύλες, εμπορεύματα.

6. Οι αποζημιώσεις προς πληγείσες αγροτικές εκμεταλλεύσεις που περιλαμβάνουν τόσο αποζημίωση 70% της εκτιμηθείσας ζημιάς σε στοιχεία ενεργητικού της αγροτικής εκμεταλλεύσεως όπως μηχανολογικό εξοπλισμό, έγγειο κεφάλαιο, πρώτες ύλες και εμπορεύματα, όσο και η αποζημίωση της τρέχουσας παραγωγής μέσω του ΕΛΓΑ.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Ένας στους τρεις που αναζητούν δουλειά (305.383 ή 34%) προέρχεται από την πλέον παραγωγική ηλικιακή κατηγορία, 30-44 ετών. Υψηλός, όμως, είναι και ο αριθμός των ανέργων που προέρχονται από την αμέσως επόμενη κατηγορία, 45-54 ετών (213.802 ή 23,8%).

Κάτω από 900.000 οι άνεργοι τον Αύγουστο έπειτα από 12 χρόνια

Σε 897.543 υποχώρησαν οι εγγεγραμμένοι άνεργοι στο μητρώο της ΔΥΠΑ τον Αύγουστο, αριθμός που για πρώτη φορά μετά 12 συναπτά έτη είναι μικρότερος από το «ψυχολογικό όριο» των 900.000 ατόμων. Σύμφωνα με τα στοιχεία του οργανισμού προκύπτει ότι μόνο τον Αύγουστο του 2011 είχε καταγραφεί καλύτερο αποτέλεσμα από το φετινό, με 763.305 εγγεγραμμένους ανέργους. Από το 2012 και έως πέρσοι, κατά τον συγκεκριμένο μήνα, οι άνεργοι της ΔΥΠΑ ήταν σταθερά πάνω από 900.000, ενώ σε δύο περιπτώσεις ξεπέρασαν και το ένα εκατομμύριο, όπως συνέβη το 2013 με 1.004.545 άτομα και ακόμη χειρότερα το 2020 με 1.090.133 άτομα. Όμως την τελευταία διετία διαπιστώνεται αποκλιμάκωση του πλήθους των ανέργων στον οργανισμό, κάτι που άρchiσε να αποτυπώνεται και σε συγκεκριμένα νομμερα.

Ειδικότερα, τον φετινό Αύγουστο διαπιστώθηκε μείωση 47.045 ανέργων (-5%) σε σχέση με τον αντίστοιχο περσιινό μήνα.

Ταυτόχρονα παρέμεινε πολύ υψηλός ο αριθμός των μακροχρόνια ανέργων, οι οποίοι ανήλθαν σε 495.226 άτομα, που αντιστοιχεί στο 55,2% του συνόλου.

Επίσης, τα στοιχεία της ΔΥΠΑ δείχνουν ότι διατηρείται η μεγάλη διαφορά ανάμεσα στις άνεργες γυναίκες (610.348 ή 68%) και στους ανέργους άνδρες (287.195 ή 32%).

Ένας στους τρεις που αναζητούν δουλειά (305.383 ή 34%) προέρχεται από την πλέον παραγωγική ηλικιακή κατηγορία, 30-44 ετών. Υψηλός όμως είναι και ο αριθμός των ανέργων που προέρχονται από την αμέσως επόμενη κατηγορία, 45-54 ετών (213.802 ή 23,8%).

Αντιστοίχως, σχεδόν οι μισοί άνεργοι (400.772 άτομα ή 44,7%) έχουν μορφωτικό επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Όμως υπάρχουν και άλλοι 192.994 (ποσοστό 21,5%) που βρίσκονται χωρίς δουλειά παρά το γεγονός ότι έχουν σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αρα, ο ένας στους πέντε ανέργους της ΔΥΠΑ διαθέτει πτυχίο ΑΕΙ.

Διαπιστώνεται επίσης ότι αυξήθηκαν οι επιδοτούμενοι άνεργοι, φτάνοντας σε 144.420 (ποσοστό 16,09% του συνόλου), από 127.135 τον Ιούλιο. Όμως, υποχώρησαν κατά 18.010 άτομα (-11%) οι άνεργοι που φέτος έλαβαν κάποιες μορφής επιδότηση, αν η σύγκριση γίνει με τους 162.430 επιδοτούμενους του περσινού Αιυγούστου. Από το σύνολο των επιδοτούμενων ανέργων, 113.703 (ποσοστό 78,7%) είναι κοινοί, 1.682 (ποσοστό 1,2%) είναι ικοδόμοι, 7.348 (ποσοστό 5,1%) είναι εποχικοί τουριστικών επαγγελμάτων, 1.145 (ποσοστό 0,8%) είναι εποχικοί λοιποί (αγροτικά), 20.209 (ποσοστό 14,0%) είναι εκπαιδευτικοί και 333 (ποσοστό 0,2%) είναι λοιποί.

Σύμφωνα με τον υπουργό Υποδομών Χρ. Σταϊκούρα, τα έργα υποδομών στη Θεσσαλία πρέπει να γίνουν με βασική κατεύθυνση τη διαχείριση των υδάτων και να στηριχθούν στη μελέτη του ευρύτερου περιβάλλοντος.

Πόροι 3 δισ. για την αποκατάσταση των ζημιών από τον «Daniel»

Χρηματοδότηση από ΕΣΠΑ, Ταμείο Ανάκαμψης και πράσινο ομόλογο

Τον **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

Συνολικοί πόροι που μπορούν να προσεγγίσουν ακόμα και τα 3 δισ. ευρώ μπορούν να κινητοποιηθούν, εφόσον κριθεί απαραίτητο, για την αποκατάσταση των ζημιών στις υποδομές των περιοχών που χτυπήθηκαν περισσότερο από την κακοκαιρία «Daniel», αλλά και τη θωράκιση τους μέσω της υλοποίησης νέων αντιπλημμυρικών έργων. Σύμφωνα με όσα ανέφερε στο πρόσφατο 6ο Συνέδριο Υποδομών και Μεταφορών – ITC 2023, ο υπ. Υποδομών Χρ. Σταϊκούρας, σε πρώτη φάση, με την αναθεώρηση του Εθνικού Σχεδίου Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης, θα συμπεριληφθούν έργα υποδομών ύψους 600 εκατ. ευρώ. «Επίσης, η νέα προγραμματική περίοδος παρέχει επιπλέον 1,5 δισ. ευρώ μέσω του ΕΣΠΑ, ενώ μια ακόμα επιλογή είναι η έκδοση πράσινου ομολόγου. Παράλληλα, υπάρχει και πρόβλεψη για σύναψη δανείου ύψους 750 εκατ. ευρώ, αποκλειστικά για την αποκατάσταση υποδομών από φυσικές καταστροφές, με την προϋπόθεση όμως ότι θα εξαντληθούν οι πόροι από τις υπόλοιπες πηγές», σημείωσε ο κ. Σταϊκούρας.

Σύμφωνα με τον κ. Σταϊκούρα, τα

Μεγάλο «αγκάθι» για να προχωρήσουν τα έργα η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού, λένε οι κατασκευαστικές.

έργα υποδομών στη Θεσσαλία πρέπει να γίνουν με βασική κατεύθυνση τη διαχείριση των υδάτων και να στηριχθούν στη μελέτη του ευρύτερου περιβάλλοντος. Παράλληλα, διαβεβαίωσε ότι δεν πρόκειται να γίνει ανακατανομή πόρων από άλλα έργα, ώστε να δοθεί προτεραιότητα στις πληγείσες περιοχές, καθώς κάτι τέτοιο δεν απαιτείται. Αντιθέτως, θα αξιοποιηθούν τα παραπάνω χρηματοδοτικά εργαλεία, κάτι που σημαίνει ότι θα αυξηθεί συνολικά το κατασκευαστικό αντικείμενο των έργων που υλοποιούνται σήμερα στη χώρα.

Η αλήθεια πάντως είναι ότι οι επικεφαλής των μεγάλων τεχνικών εταιρειών, παρότι ασφαλώς ο κλάδος διανύει νέα περίοδο άνθισης ύστερα από μια κρίση που κράτησε πάνω από μια δεκαετία, δεν

κρύβουν και κάποιους προβληματισμούς για χρόνιες παθολογίες που δεν λύνονται. Η ταχύτητα των κρατικών υπηρεσιών, η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού και οι παρωχημένες τιμές με τις οποίες δημοπρατούνται οι διαγωνισμοί, αποτελούν μερικές από αυτές. Σύμφωνα με τον κ. Ντίνο Μπενρουμπή, αντιπρόεδρο και διευθύνοντα σύμβουλο της ΜΕΤΚΑ ΑΤΕ του ομίλου Μυτιληναίου, στα αρνητικά ζητήματα που καλείται να διαχειριστεί ο κλάδος, περιλαμβάνονται οι περιορισμένοι πόροι σε επίπεδο εργατοτεχνικού κόσμου, οι ανατιμήσεις του κόστους και οι συνθήκες παθολογίες του Δημοσίου που εκτροχιάζουν το χρονοδιάγραμμα των έργων. Στο πλαίσιο αυτό, ο κ. Μπενρουμπής έθεσε ως προϋπόθεση να οριστεί από το υπ. Υποδομών ένα σημείο επαφής με τις επιμέρους υπηρεσίες, π.χ. για τα αρχαιολογικά, τα δασικά, την αδειοδότηση, ώστε να ξεπεραστούν τα προβλήματα. Με τη σειρά του, ο κ. Αλ. Εξάρχου, αντιπρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Intrakat, σημείωσε ότι «αίφνης, μέσα σε ένα-δύο χρόνια μετά τη μεγαλύτερη κρίση στην ιστορία του κλάδου, μας ζητείται να εκτελέσουμε και μάλιστα άμεσα, ένα ιστορικά υψηλό ανεκτέλεστο έργο». Κά-

νουμε ό,τι μπορούμε, αλλά έχουν φύγει πολλοί άνθρωποι στο εξωτερικό. Για να επιστρέψουν, θα πρέπει να δοθούν και φορολογικά κίνητρα, καθώς η Ελλάδα έχει πολύ υψηλότερη φορολόγηση σε σχέση με τις χώρες που ζουν οι άνθρωποι αυτοί σήμερα». Όσον αφορά το ζήτημα των εγγυητικών και την ανεπάρκειά τους, ο κ. Εξάρχου πρότεινε να εξεταστεί μια νομοθετική ρύθμιση, που θα επιτρέψει την έκδοσή τους και από ασφαλιστικές εταιρείες, ενώ θα πρέπει να επιτραπεί και η ταχύτερη απελευθέρωση εγγυητικών σε περιπτώσεις έργων που έχουν ολοκληρωθεί. «Έχουμε στην Intrakat δεσμευμένες εγγυητικές ακόμα και σε έργα του 2004, λόγω υφιστάμενης διαφωνίας με την αναθέτουσα αρχή», ανέφερε χαρακτηριστικά ο κ. Εξάρχου. Ο κ. Κων. Μιτζάλης, διευθύνων σύμβουλος της «Αβαξ» πρόσθεσε ότι για την επιτάχυνση της υλοποίησης των έργων απαιτείται και καλύτερος συντονισμός μεταξύ των συναρμόδιων φορέων, π.χ. δασαρχεία, αρχαιολογία κ.λπ. Παράλληλα, είναι σημαντική και η αναθεώρηση των τιμολογίων που χρησιμοποιεί το υπ. Υποδομών, καθώς δημοπρατούνται διαγωνισμοί με τιμές του 2017.

Εξι προτάσεις στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων από τον Γ. Στουρνάρα

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Με επιτόκιο υψηλότερο κατά 1,5 ποσοστιαία μονάδα δανείζονται οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις σε σύγκριση με τις μεγαλύτερες στην Ελλάδα, σύμφωνα με τον διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννη Στουρνάρα, ο οποίος μίλησε σε συνέδριο της ΓΣΕΒΕΕ για τον ρόλο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην ελληνική οικονομία.

Συγκεκριμένα, ο κεντρικός τραπεζίτης αναφερόμενος στις δυσκολίες χρηματοδότησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων είπε ότι «η διαφορά μεταξύ του μέσου επιτοκίου τραπεζικών δανείων άνω του 1 εκατ. ευρώ, τα οποία τεκμαίρεται ότι κατά κανόνα αφορούν μεγάλες επιχειρήσεις, έναντι του αντίστοιχου επιτοκίου τραπεζικών δανείων κάτω των 250.000 ευρώ τα τελευταία έτη υπερέ-

Οι ΜΜΕ δανείζονται με επιτόκιο υψηλότερο κατά 1,5 ποσοστιαία μονάδα σε σύγκριση με τις μεγαλύτερες στην Ελλάδα.

βαινε τις 150 μονάδες βάσης».

Ο κ. Στουρνάρας διατύπωσε έξι προτάσεις για πολιτικές στήριξης των ΜΜΕ:

1. Για τη διευκόλυνση της πρόσβασης τους στη χρηματοδότηση πρότεινε την αξιοποίηση των εθνικών και ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων για την ενίσχυση της τραπεζικής χρηματοδότησης των ΜΜΕ. Όπως ανέφερε χαρακτηριστικά, την τριετία 2020-2022 το ήμισυ των τραπεζικών δανείων προς ΜΜΕ υποστηρίχθηκε από ευρωπαϊκά ή κρατικά προγράμματα στήριξης, αναλογία πολύ υψηλότερη από την αντίστοιχη για το σύνολο των επιχειρήσεων.

2. Διαφοροποίηση των πηγών χρηματοδότησης, με αξιοποίηση των κεφαλαίων

Παρότι ο κεντρικός τραπεζίτης χαρακτήρισε προβληματικό χαρακτηριστικό την εκτεταμένη παρουσία πολύ μικρών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, είπε ότι σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να αποτελέσει πλεονέκτημα. Για παράδειγμα, αυτό ισχύει σε δραστηριότητες υψηλής τεχνολογίας, όπου η παρουσία πολλών μικρών επιχειρήσεων είναι χρήσιμη.

αγορών, καθώς και μετοχικών σχημάτων venture capital και private equity κ.ά.

3. Αξιοποίηση και καλύτερος συντονισμός των διαθέσιμων ευρωπαϊκών πόρων, όπως τα χαμηλότοκα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης. Το ελάχιστο επιτόκιο για τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις είναι 0,35% έναντι 1% των υπολοίπων. Σε αυτό το πλαίσιο ο κ. Στουρνάρας πρότεινε και τη θεσμοθέτηση εθνικής στρατηγικής για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και την επιχειρηματικότητα.

4. Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, περιορισμός του διοικητικού φόρτου, βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά και εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού. Ο κ. Στουρνάρας επικαλέστηκε

στοιχεία της Κομισιόν, σύμφωνα με τα οποία μια μεγάλη εταιρεία κατά μέσον όρο δαπανάει 1 ευρώ ανά εργαζόμενο για να συμμορφωθεί με το ρυθμιστικό πλαίσιο, ενώ μια μεσαία 4 ευρώ και μια μικρή 10 ευρώ.

5. Διευκόλυνση της πρόσβασης και ψηφιακής μετάβασης, της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της πρόσβασης σε εξειδικευμένο προσωπικό.

6. Καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών, με τη θέσπιση, π.χ., ενός αυστηρότερου πλαισίου που θα περιλαμβάνει καθορισμό ανώτατων ορίων καθυστερήσεων για τις πληρωμές μεταξύ επιχειρήσεων, όπως και για τον δημόσιο τομέα. Παρότι ο κεντρικός τραπεζίτης χαρα-

κτήρισε προβληματικό χαρακτηριστικό την εκτεταμένη παρουσία μονοπρόσωπων και πολύ μικρών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, είπε ότι σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να αποτελέσει πλεονέκτημα.

Για παράδειγμα, αυτό ισχύει σε δραστηριότητες υψηλής τεχνολογίας, όπου η παρουσία πολλών μικρών επιχειρήσεων είναι αναμενόμενη και χρήσιμη, όταν αυτές βρίσκονται σε ένα πρώιμο στάδιο του επιστημονικού και επιχειρηματικού κύκλου. Επίσης, είπε, σε πιο παραδοσιακούς κλάδους, όπως το λιανικό εμπόριο, ο τουρισμός, η εστίαση και η ψυχαγωγία, η παρουσία πολύ μικρών επιχειρήσεων μπορεί να βοηθήσει στην ποιοτική εξειδίκευση.

DHIRAJ MUKHERJEE

Shazam
Entertainment
Co-founder

digital
agenda
CYPRUS SUMMIT

MAIN STAGE

OCTOBER 17, 2023

BOOK TICKET
digitalagency.com

POWERED BY

Bank of Cyprus

SUPPORTERS

OFFICIAL CARRIER

PARTNERS

A PROJECT ENDORSED BY

Μέχρι πριν από μερικούς μήνες πλήρωνες τις πατάτες περί τα 0,83 ευρώ/κιλό, τώρα τις πληρώνεις προς 1,20 ευρώ/κιλό, δηλαδή ακριβότερες κατά... 44,5%!

Συνολικά από την αρχή της χρονιάς μέχρι και τον Αύγουστο, οι τιμές των φρούτων και των λαχανικών ήταν αυξημένες κατά 14,15% και 12,04% αντίστοιχα.

Ακριβά κοστίζουν οι «βόλτες» στις λαϊκές. Το καρπούζι έφτασε να πωλείται προς 1 ευρώ/κιλό, οι ντομάτες προς 2,50 ευρώ/κιλό και τα φασολάκια στα 5 ευρώ/κιλό.

Είδος πολυτελείας... ντομάτες και καρπούζια

Ο χαμηλός ανταγωνισμός, η ψυχολογία των ανατιμήσεων και τα υψηλά ποσοστά κέρδους εκτίναξαν τις τιμές φρούτων, λαχανικών

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Κάποτε, όχι πολύ παλιά, όταν πήγαινες στη λαϊκή αγορά, στους πάγκους με τις πατάτες έβλεπες ταμπέλα «5 ευρώ τα 6 κιλά». Τώρα η ταμπέλα που αντικρίζεις είναι «6 ευρώ τα 5 κιλά». Με άλλα λόγια, ενώ πριν από μερικούς μήνες πλήρωνες τις πατάτες περί τα 0,83 ευρώ/κιλό, τώρα τις πληρώνεις προς 1,20 ευρώ/κιλό, δηλαδή ακριβότερες κατά... 44,5%! Κι αν το πρόβλημα περιοριζόταν στις πατάτες και τα κρεμμύδια, τα οποία σύμφωνα με αρμόδια κυβερνητικά στέλχη δεν πρόκειται να δούμε ποτέ ξανά σε χαμηλές τιμές, λόγω του υψηλού ενεργειακού κόστους για την άρδευση και την αποθήκευση σε ψυκτικούς θαλάμους των εν λόγω προϊόντων, θα λέγαμε ότι το πρόβλημα είναι μεμονωμένο.

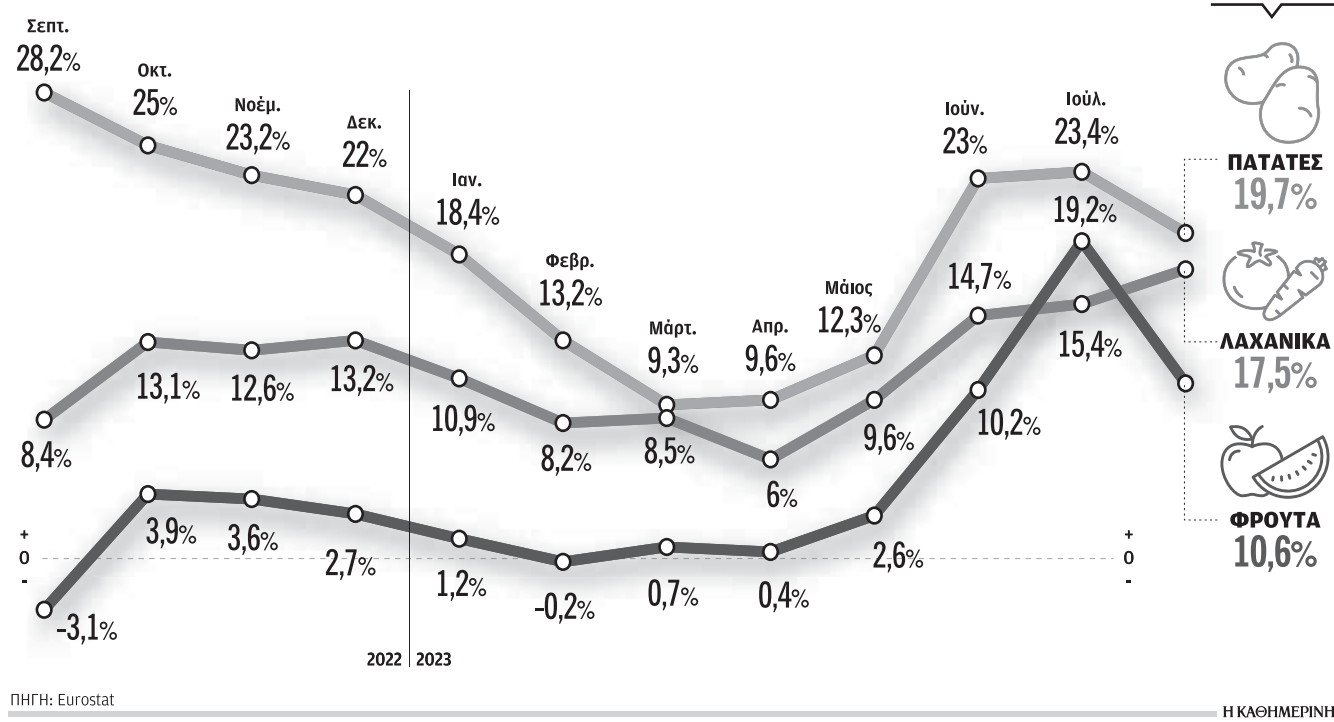
Αυτό όμως που ζήσαμε το φετινό καλοκαίρι, κατάσταση που συνεχίζεται και το φθινόπωρο, είναι να βλέπουμε το καρπούζι να πωλείται προς 1 ευρώ/κιλό, τις ντομάτες προς 2,50 ευρώ/κιλό, τα φασολάκια στα 5 ευρώ/κιλό. Τον Αύγουστο το 2023, μήνας για τον οποίο υπάρχουν τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, οι τιμές των φρούτων στην Ελλάδα ήταν αυξημένες σε σύγκριση με έναν χρόνο πριν κατά 10,7% και των λαχανικών κατά 17,6%, ενώ από την αρχή της χρονιάς μέχρι και τον Αύγουστο οι τιμές είχαν αυξηθεί αντιστοίχως κατά 14,15% και 12,04%. Οι τιμές μάλιστα αυξάνονται φέτος με ταχύτερο ρυθμό σε σύγκριση με πέρυσι, παρά το γεγονός ότι το κόστος παραγωγής έχει μειωθεί σε σύγκριση με το 2022. Φταίει ότι είναι μειωμένη η παραγωγή ντομάτας στην Ισπανία, λόγω των υψηλών θερμοκρα-

Τα καλύτερα, διαλεγμένα ελληνικά σταφύλια πωλούνται φθηνότερα στην Ολλανδία από ό,τι στην Ελλάδα.

σιών, όπως υποστηρίζει το υπουργείο Ανάπτυξης; Φταίει το γεγονός ότι πολύ περισσότερο από κάθε άλλη κατηγορία τροφίμων, στα οπωροκηπευτικά καταγράφεται μη συμμετρική μετακύλιση τιμών στα διάφορα κομμάτια της εφοδιαστικής αλυσίδας; Φταίει ότι ο μεγαλύτερος όγκος των οπωροκηπευτικών διακινείται μέσω των λαϊκών αγορών, όπου όμως τουλάχιστον το 50% των πωλητών είναι στην ουσία έμποροι και όχι παραγωγοί, οι οποίοι αγοράζουν όλοι προϊόντα από τις κεντρικές λαχαναγορές με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τον ανταγωνισμό; Φταίει ότι οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ στην Ελλάδα, σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει στην Ευρώπη, δεν εστιάζουν στο αξιακό κέρδος (δραχμικό, όπως το λέγαμε προ ευρώ), αλλά στη διατήρηση πάσης θυσία του ίδιου ποσοστού κέρδους, ανεξαρτήτως του εάν έχει αυξηθεί το κόστολόγιό τους; Ή μήπως τελικά το ατελείωτο σπινάλ της ακρίβειας, στο οποίο έχουν εγκλωβιστεί τα νοικοκυριά στην Ελλάδα, προκύπτει απλώς επειδή υπάρχει η λεγόμενη ψυχολογία ανατιμήσεων;

Αναμφίβολα η παρατεταμένη ανομβρία και οι υψηλές θερμοκρασίες στη νότια Ευρώπη επηρέασαν την παραγωγή ντομάτας, περιορίζοντας την προσφορά, με συνέπεια τον περασμένο Ιούλιο η τιμή του εν λόγω προϊόντος μεσοσταθμικά στην Ευρώπη να διαμορφωθεί σε

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΙΜΩΝ ΝΩΠΩΝ ΦΡΟΥΤΩΝ, ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΤΑΤΑΣ

ΠΗΓΗ: Eurostat

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2023

ΠΑΤΑΤΕΣ

19,7%

ΛΑΧΑΝΙΚΑ

17,5%

ΦΡΟΥΤΑ

10,6%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

επίπεδα πάνω από τον μέσο όρο πενταετίας. Αν και η Ελλάδα είναι ελλειμματική στις ντομάτες, πραγματοποιεί εξαγωγές, οι οποίες μάλιστα το επτάμηνο Ιανουαρίου - Ιουλίου ήταν αυξημένες κατά 25,1% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2022 (30.849 τόνοι έναντι 24.664 τόνων πέρυσι). Αυτή την περίοδο, βεβαίως, που η τιμή λιανικής της ντομάτας έχει εκτοξευθεί στα ύψη, οι εξαγωγές είναι ελάχιστες, ενώ αντιθέτως έχουν γίνει αρκετές εισαγωγές, κατά

βάση από την Τουρκία, σε τιμή χαμηλότερη από την τιμή χονδρικής της εγχώριας ντομάτας. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Συνδέσμου Ελληνικών Επιχειρήσεων Εξαγωγής, Διακίνησης Φρούτων Λαχανικών και Χυμών Incofruit-Hellas, το διάστημα 1.9-22.9 εισήχθησαν στην Ελλάδα 5.082 τόνοι ντομάτας (οι 4.064 μετά τις 9.9), εκ των οποίων το 66% από την Τουρκία.

«Ο κυριότερος παράγοντας στην Ελλάδα είναι η ψυχολογία των ανατιμή-

σεων και οι πρόσφατες πλημμύρες έχουν επιτείνει αυτή την ψυχολογία», υποστηρίζει μιλώντας στην «Καθημερινή» της Κυριακής ο Ανδρέας Τσαρούχης, ο οποίος ασχολείται με τον κλάδο των οπωροκηπευτικών από το 1982, με πλούσια διαπαιδαγώγηση σε εξαγωγικές εταιρείες. Ο ίδιος επισημαίνει ότι ο ανταγωνισμός δεν λειτουργεί στην ελληνική αγορά ούτε σε επίπεδο παραγωγών ούτε σε επίπεδο αλυσίδων σούπερ μάρκετ. «Τα ελληνικά επιτραπέζια σταφύλια στην

Ολλανδία, σε συσκευασία 500 γρ., τα οποία έχουν περάσει από διαλογητήριο, έτοιμα ώστε να επιλεγούν τα καλύτερα, πωλούνται προς 0,85 ευρώ, αυξημένα περίπου κατά 10% σε σύγκριση με πέρυσι, αύξηση που είναι φυσιολογική. Την ίδια ώρα, όμως, στην Ελλάδα τα χύμα σταφύλια, όπου, βεβαίως, δεν έχει γίνει καμία διαλογή, πωλούνται από 1,70 έως 2,20 ευρώ το κιλό», λέει χαρακτηριστικά. «Οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ στο εξωτερικό προσπαθούν να αυξήσουν τον τζίρο τους και να κερδίσουν μερίδιο αγοράς, ανταγωνιζόμενες στις τιμές. Σε περίπτωση αύξησης του κόστους μπορεί να μειώσουν το μέγεθος του φρούτου –π.χ. σε ακτινίδια και κεράσια– και να μειώσουν την τιμή. Δεν αντεβάζουν τις τιμές», προσθέτει.

«Ο μεγάλος ασθενής είναι οι λαϊκές αγορές», υποστηρίζει από την πλευρά του ο Στέφανος Κομνηνός, πρώην γενικός γραμματέας Επιμετηρίου και ιδρυτικός εταίρος της εταιρείας συμβούλων Nettrino. «Υπάρχει μεν μεγαλύτερη ποιότητα, μεγαλύτερη φρεσκάδα σε κάποια προϊόντα, όμως η λαϊκή αγορά λειτουργεί ανταγωνιστικά και εντός αυτής και σε σύγκριση με τα άλλα κανάλια πώλησης», προσθέτει. Και εξηγεί: «Οι προμηθευτές είναι κυρίως χονδρέμποροι των κεντρικών αγορών και δεν είναι οι ίδιοι παραγωγοί, ενώ σε ό,τι αφορά τη διαμόρφωση των τιμών, επικρατούν συνθήκες εναρμοσμένων πρακτικών». Ως κατακλείδα, ως σημειώνει ότι από το 2014 έως σήμερα έχουν υπάρξει τρεις βασικοί νόμοι για το υπαίθριο εμπόριο, χωρίς σε αυτούς να συγκαταλέγονται οι τροποποιήσεις διατάξεων που έχουν γίνει με άλλους νόμους.

Πάρτι φοροδιαφυγής μέχρι να φτάσουν στο τραπέζι του καταναλωτή

Η μεγαλύτερη μορφή αισχροκέρδειας που παρατηρείται διαχρονικά στον κλάδο των οπωροκηπευτικών –χωρίς βεβαίως να είναι ο μοναδικός– είναι η φοροδιαφυγή. Τα πλαστά, ανακριβή παραστατικά με τα οποία διακινούνται τα οπωροκηπευτικά σε ορισμένα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας και η μη έκδοση αποδείξεων σε μεγάλο βαθμό στις λαϊκές αγορές αποτελούν τα πλέον χαρακτηριστικά παραδείγματα.

Για το μεν πρώτο, το υπουργείο Ανάπτυξης σε συνεργασία με την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) δρομολογεί, σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες, την υποχρέωση έκδοσης ηλεκτρονικών παραστατικών και τον έλεγχο μέσω ειδικής εφαρμογής. Τα παραστατικά θα φέρουν QR code και σε περίπτωση ελέγχου οι ελεγκτές θα «σκανάρουν» το QR code και θα γίνεται αντιπαροβολή των ποσοτήτων που αναγράφονται στο παραστατικό και αυτών που μεταφέρει το φορτηγό με τα νωπά οπωροκηπευτικά.

Για το δε δεύτερο χρειάζεται και προσωπικό, αλλά και βούληση για έλεγχο, με τους παροικούντες την Ιερουσαλήμ

Πλαστά παραστατικά κατά τη διακίνηση οπωροκηπευτικών – Αγνωστες, σε μεγάλο βαθμό, οι αποδείξεις στις λαϊκές αγορές.

να επισημαίνουν ότι διαχρονικά οι κυβερνήσεις λάμβαναν σε μεγάλο βαθμό υπόψη τους το πολιτικό κόστος συγκρούσε με τον κλάδο.

Αξίζει, άλλωστε, να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων για την καταπολέμηση της ακρίβειας που ανακοίνωσε ο υπουργός Ανάπτυξης Κώστας Σκρέκας, ο έλεγχος ειδικά σε ό,τι αφορά τις τιμές των οπωροκηπευτικών επικεντρώνεται στις τιμές λιανικής των μεγάλων αλυσίδων σούπερ μάρκετ. Ειδικότερα, τα σούπερ μάρκετ με ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των 90 εκατ. ευρώ υποχρεούνται να κοινοποιούν στο υπουργείο Ανάπτυξης τις τιμές λιανικής στα βασικότερα φρούτα και λαχανικά. Οι τιμές θα αναρτώνται στον ιστότοπο

Το υπουργείο Ανάπτυξης δρομολογεί την υποχρέωση έκδοσης ηλεκτρονικών παραστατικών και τον έλεγχο μέσω ειδικής εφαρμογής.

e-katanalotis και θα δημοσιοποιούνται από το υπουργείο Ανάπτυξης για την ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με τις επικρατούσες τιμές στα οπωροκηπευτικά. Αναμφίβολα το μέτρο παρέχει ενημέρωση και μια δυνατότητα σύγκρισης, αν και οι προμηθευτές είναι διαφορετικοί στο κάθε κανάλι λιανικής πώλησης. Τα σούπερ μάρκετ έχουν συμφωνίες απευθείας με μεγάλους παραγωγούς και εμπόρους ή ακόμη και με συνεταιρισμούς αγροτών, όπως για παράδειγμα η Lidl Ελλάς, ενώ μεγάλο μέρος των πωλητών στις λαϊκές αγορές, τα οπωροπωλεία και η εστίαση προμηθεύονται νωπά οπωροκηπευτικά κυρίως από τις κεντρικές λαχαναγορές.

Τα άλλα τρία μέτρα που έχει εξαγγείλει ο υπουργός Ανάπτυξης και μένει να δούμε πώς θα εφαρμοστούν –δεδομένου ότι διατυπώνονται αρκετές επιφυλάξεις από προμηθευτές και λιανεμπόρους– είναι τα ακόλουθα:

• Με ειδική σήμανση στα ράφια των σούπερ μάρκετ να αναδεικνύονται τα προϊόντα στα οποία οι προμηθευτές θα προχωρούν σε μείωση κατά τουλάχιστον 5% στην τιμή για χρονικό διάστημα του-

λάχιστον έξι μηνών. Ως τιμή αναφοράς για τον υπολογισμό της μείωσης θα λαμβάνεται η μέση τιμή που ίσχυε το διάστημα πριν από τις 20 Σεπτεμβρίου 2023.

• Τα σούπερ μάρκετ με ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των 90 εκατ. ευρώ υποχρεούνται να κοινοποιούν στο υπουργείο Ανάπτυξης τους τιμοκαταλόγους των προμηθευτών τους και τις μεταβολές αυτών, προκειμένου να εντοπίζονται αμέσως τα προϊόντα στα οποία προωθούνται αυξήσεις και να γίνεται άμεσα έλεγχος για πιθανή παραβίαση του νόμου για την αισχροκέρδεια.

• Μέσω ειδικής εφαρμογής για κινητά τηλέφωνα (app) οι καταναλωτές θα μπορούν να καταγγείλουν φαινόμενα αισχροκέρδειας, παρέχοντας και οπτικό υλικό.

Το θέμα της προσωρινής μείωσης του ΦΠΑ σε βασικά είδη πρώτης ανάγκης, μέτρο που έχουν λάβει η Ισπανία, η Πορτογαλία και η Κύπρος απορρίπτεται από την κυβέρνηση, ενώ βεβαίως δεν τίθεται θέμα επιβολής μείωσης τιμών και στη συνέχεια διατίμησης, μέτρο που εφαρμόζει η Κροατία εδώ και μία εβδομάδα.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΗΣ

Αν άνοιγαν κάποιοι λογαριασμοί..

Η Τράπεζα της Ελλάδος υπολογίζει σε 60 δισ. ευρώ τα εισοδήματα που δεν δηλώνονται κάθε χρόνο. Σ' αυτό το ύψος, 30%-35% του ΑΕΠ, υπολογίζουν την παραοικονομία σχεδόν όλες οι μελέτες που έχουν γίνει τις τελευταίες 10ετίες. Και, σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες εκτιμήσεις, το ύψος της φοροδιαφυγής που προκύπτει από αυτή την παραοικονομία κυμαίνεται στα 8-9 δισ. ευρώ – όσες και οι δαπάνες του προϋπολογισμού για Υγεία και Παιδεία. Αυτά η αθλιότητα, που έχει βαριές οικονομικές και ακόμη βαρύτερες κοινωνικές (διεύρυνση ανισοτήτων κ.λπ.) επιπτώσεις, πρέπει να σταματήσει. Σωστά ο Κωστής Χατζηδόκης έθεσε το θέμα σε υψηλή προτεραιότητα. Πώς, όμως, μπορεί να επιτευχθεί ο στόχος;

Εφόσον δεν αγγίζουν το ιερό δισκοπότηρο, τα κέρδη, η ακρίβεια θα μας βγάζει τη γλώσσα της.

Μεταξύ άλλων: Πρώτον, τα μέτρα να είναι εφαρμόσιμα και αποτελεσματικά, όχι πομφόλυγες: πώς, άραγε, μπορεί να εμποδιστούν οι μεταβιβάσεις ακινήτων με «μαύρο» χρήμα, όταν το ακίνητο πωλείται πάνω από την αντικειμενική αξία του; Δεύτερον, να ενισχυθούν οι φορολογικοί μηχανισμοί στη βάση ενός 5ετούς ή 10ετούς σχεδίου χρηματοδότησης της ψηφιακής υποδομής και ανανέωσης του ανθρώπινου δυναμικού της ΑΑΔΕ

με νεότερους και ειδικευμένους στις νέες τεχνολογίες υπαλλήλους – που θα αμείβονται καλά. Τρίτον, να απλοποιηθεί η φορολογική νομοθεσία, ένας κικεώνας (καθημερινά στην ιστοσελίδα της ΑΑΔΕ αναρτώνται νέες εγκύκλιοι), που αποτελεί φυτώριο διαφθοράς και πεδίο δράσης για καθωσπρέπει εταιρείες, οι οποίες συμβουλευτούν τους κατέχοντες πώς να αποφεύγουν να πληρώνουν τον φόρο που τους αναλογεί. Τέταρτον, να λειτουργήσει ο εξωδικαστικός μηχανισμός επίλυσης διαφορών – αφού σήμερα υπολογίζεται ότι εκκρεμούν στα δικαστήρια περί τις 150.000 φορολογικές υποθέσεις. Δύο ακόμη σκέψεις επί του θέματος:

(α) Η αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής συνδέεται με τη συνολική μεταρρύθμιση

του φορολογικού συστήματος – εν πολλοίς, δε, εξαρτάται από αυτήν. Καμιά μεταρρύθμιση δεν έχει γίνει επί 10ετίες, η τελευταία σοβαρή προσπάθεια ήταν της επιτροπής Γεωργακόπουλου, το 2003 – μια δουλειά που, δυστυχώς, δεν αξιοποιήθηκε. Χρήσιμο θα ήταν, λοιπόν, να συγκροτηθεί μια ομάδα έργου με ορίζοντα 2ετίας, με ικανούς συμβούλους που θα καταρτίσουν νέο φορολογικό σύστημα, χωρίς βιασύνη και τσαπατσουλίες, που θα εφαρμοστεί σταδιακά, αφού προηγηθεί ο αναγκαίος δημοκρατικός διάλογος.

(β) Η αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής απαιτεί πολλά, μεταξύ αυτών κεντρική θέση έχουν το πρακτικό πνεύμα και η αποφασιστικότητα. Παράδειγμα: η ΑΑΔΕ δικαιούται να ανοίγει τους τραπεζικούς

λογαριασμούς των φορολογουμένων. Αν, λοιπόν, θέλει να σταματήσει ο πλουτισμός μέσω φοροδιαφυγής, δεν έχει παρά να ανοίγει και να ερευνά τους λογαριασμούς όποιου πάνεται να φοροδιαφεύγει και των μελών της οικογένειάς του. Για να κοπεί η πλάκα, δεν αρκούν οι καλές προθέσεις. Πρέπει να τεθεί ο δάκτυλος επί τον τύπον των ήλων και να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα. Αυτό κατέχονταν ισχύει για την ακρίβεια.

Καμιά εταιρεία, καμιά πολυεθνική, κανένας χονδρέμπορος δεν θα ξεφύγει, θα είμαστε αμελικοί όταν παραβιάζεται ο νόμος εις βάρος του καταναλωτή, δηλώνει ο αρμόδιος υπουργός Κ. Σκρέκας. Προς απόδειξη, επισείει «το πλαφόν στο περιθώριο κέρδους των επιχειρή-

σεων». Η απόδειξη θα ήταν έγκυρη αν ίσχυε. Αλλά δεν ισχύει. Το πλαφόν ισχύει μόνο για το κέρδος του τελευταίου κρίκου της αλυσίδας, το λιανεμπόριο. Δεν ισχύει εκεί που πραγματικά διαμορφώνονται οι τιμές των τροφίμων ή και άλλων ειδών πρώτης ανάγκης, στο εισαγωγικό εμπόριο, στο χονδρέμπριο και στη μεταποίηση – που έχουν (κακο)μάθει να δουλεύουν με υψηλά ποσοστά κέρδους, τα οποία δεν υπάρχουν πουθενά αλλού στην Ευρώπη. Κι αφού η κυβέρνηση, στο όνομα των επενδύσεων, αρνείται να θέσει πλαφόν στα κέρδη επιμαχικών κλάδων εν καιρώ κρίσης, η ακρίβεια θα συνεχίσει να μας βγάζει τη γλώσσα της. Απλά.

kallitsiskostas@yahoo.com

PURE ICE CUBES

PRESENTS

4TH CYPRUS COCKTAIL FESTIVAL

BY
**Difford's
Guide**

FOR DISCERNING DRINKERS

ONE OF THE 15 BEST COCKTAIL FESTIVALS IN THE WORLD

drinksfeed.com

digital
agenda
CYPRUS SUMMIT

Where the city
mingles with
the summit

17

OCTOBER 2023
TIME: 19:00
NICOSIA MUNICIPALITY
GARDENS

#COCKTAILFESTCY

COCKTAIL
INGREDIENTS BY

αλφάμεγα

CONTACTLESS
PAYMENTS BY

JCC PAYMENT
SYSTEMS

EVENT
SUPPORTER

wizguide

UNDER THE
AUSPICES OF

DEPUTY
MINISTRY OF
TOURISM
REPUBLIC OF CYPRUS

ORGANISER

Νέα στρατηγική προσλήψεων από εργοδότες

Διαφορετικές απαιτήσεις και ξεχωριστά ταλέντα ψάχνουν οι Έλληνες εργοδότες ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα που ανήκουν οι εργαζόμενοι τους, με «γενικό κανόνα» ότι ομαδικότητα, υπευθυνότητα και αξιοπιστία, κριτική σκέψη και ανάλυση, επίλυση προβλημάτων και ανάληψη πρωτοβουλιών βρίσκονται πάντα στην κορυφή των αναζητήσεών τους. Σύμφωνα με την τριμηνιαία έρευνα προθέσεων προσλήψεων, που πραγματοποιεί η Manpower σε 510 Έλληνες εργοδότες, η στρατηγική της πρόσληψης αλλάζει, με στόχο να ξεπεραστεί το εμπόδιο της έλλειψης ταλέντων (8 στους 10 εργοδότες ή 77% δυσκολεύονται να βρουν εξειδικευμένο προσωπικό).

Έτσι, για παράδειγμα, θεωρούν

Προσλαμβάνουν προσωπικούς και μόνιμους υπαλλήλους για να ξεπεράσουν το εμπόδιο της έλλειψης ταλέντων.

εξίσου πιθανό να προσλάβουν προσωρινούς και μόνιμους εργαζόμενους. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την έρευνα, οι εργοδότες αναμένεται να προχωρήσουν τους επόμενους 12 μήνες σε ένα μείγμα μόνιμων, προσωρινών και gig απασχολούμενων (εργάζονται online μέσα από συγκεκριμένες πλατφόρμες) για να καλύψουν τις ανάγκες τους.

Συγκεκριμένα, το 32% των εργοδοτών αναφέρουν ότι πρόκειται να προχωρήσουν σε προσλήψεις τόσο προσωρινών όσο και μόνιμων εργαζομένων. Από την άλλη, το 15% των Ελλήνων εργοδοτών αναφέρει μείωση των προσωρινών και μόνιμων απασχολούμενων, ενώ το 53% δηλώνει ότι δεν θα κάνει καμία αλλαγή. Επιπροσθέτως, το 34% των εργοδοτών αναφέρει αύξηση όσον αφορά τους gig εργαζομένους, το 15% θα προχωρήσει σε μείωση και το 51% δεν θα κάνει καμία αλλαγή.

ΠΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Ενα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι το 55% των εργοδοτών στον κλάδο της Ενέργειας και των Υπηρεσιών Κοινής Ωφελείας αναφέρουν πιο αισιόδοξες προοπτικές για τους προσωρινά απασχολούμενους, ενώ το 44% στον κλάδο της Πληροφορικής αναφέρει αισιόδοξες προθέσεις για τους μόνιμους εργαζομένους.

Σε γενικές γραμμές, τα στοιχεία που αναζητούν περισσότερο οι εργοδότες στους υποψηφίους είναι: ομαδικότητα, υπευθυνότητα και αξιοπιστία, κριτική σκέψη και ανάλυση, επίλυση προβλημάτων και ανάληψη πρωτοβουλιών. Εξετάζουν βέβαια τις ανάγκες του ανθρώπινου δυναμικού τους και εστιάζουν σε διαφορετικά σημεία ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα που ανήκουν οι εργαζόμενοι.

Έτσι, πρόσληψη προτίθεται να κάνει το 36% των εργοδοτών από τη γενιά Z (18-26 ετών), το 28% από τους Millennials (27-42 ετών), το 13% από την Gen X (43-58 ετών) και το 8% από τους Baby Boomers (59-77 ετών). Διακράτηση σκοπεύει να κάνει το 38% των εργοδοτών από τους εργαζομένους της Gen X, το 30% από το προσωπικό που ανήκει στους Baby Boomers και το 28% από όσους ανήκουν στη γενιά των Millennials. Αναβάθμιση και επανεκδίκηση δεξιοτήτων προτίθεται να κάνει το 31% με προτεραιότητα για τους εργαζομένους της Gen Z, το 26% πρωτίτως για το προσωπικό της Gen X, το 24% για τους Millennials και το 15% επιλέγοντας να προηγηθούν οι baby boomers. Οι εργοδότες καθορίζουν τα ιδανικά soft skills για την Gen Z: Το 30% τη συνεργασία και ομαδικότητα, το 28% την ενεργή μάθηση και περιέργεια, το 28% την υπευθυνότητα και αξιοπιστία.

Οι προσωπικές δεξιότητες που αναζητούν οι εργοδότες στους Baby Boomers είναι: Εκπαίδευση και καθοδήγηση (23%), υπευθυνότητα και αξιοπιστία (22%), ηγεσία και κοινωνική επιρροή (21%).

Παράθυρο αναδρομικών αυξήσεων για χιλιάδες εργαζομένους

Ποιοι και υπό ποιες προϋποθέσεις μπορούν να διεκδικήσουν δύο ακόμη τριετίες

Της ΠΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Τη δυνατότητα διεκδίκησης ακόμη και αναδρομικών αυξήσεων –υπό προϋποθέσεις– και παρότι η διάταξη που κατέθηκε στη Βουλή από τον υπουργό Εργασίας Αδωνι Γεωργιάδη ορίζει ρητά πως δεν υπάρχει αναδρομική ισχύ στη διαδικασία επανεργοποίησης των μισθολογικών ωριμάνσεων - τριετιών, αποκτούν χιλιάδες εργαζόμενοι.

Πρόκειται για μια ειδική, αλλά όχι σπάνια, κατηγορία μισθωτών, που κυρίως κατά τη διάρκεια της δημοσιονομικής κρίσης και ενώ οι τριετίες ήταν «παγμένες», έβρισκαν δουλειά και αμείβονταν με τον κατώτατο μισθό, χωρίς να αναγνωρίζεται η προϋπηρεσία που είχαν πριν από τον Φεβρουάριο του 2012.

Αυτοί, από 1ης Ιανουαρίου 2024, βάσει της σχετικής διάταξης, θα πρέπει αφενός

Αφορά όσους βρήκαν δουλειά μέσα στην κρίση με κατώτατο μισθό, χωρίς να τους αναγνωρίζεται η προϋπηρεσία πριν από το 2012.

να λάβουν το σύνολο των προσαυξήσεων που δικαιούνται, ενώ θα αρχίσει να «τρέχει» και ο χρόνος για την επόμενη τριετία, μέχρι να συμπληρώσουν συνολικά τις τρεις, που οδηγούν σωρευτικά σε αύξηση 30%. Αφετέρου, εάν δεν έχει παραγραφεί η αξίωσή τους, δηλαδή δεν έχει περάσει 5ετία από την πρόσληψή τους με κατώτερο μισθό από αυτόν που κανονικά δικαιούνται, θα μπορούν να προσφύγουν στα εργατικά δικαστήρια, διεκδικώντας αναδρομικά «την ώριμη προϋπηρεσία» που είχαν, ήτοι τις τριετίες που είχαν «κλειδώσει» πριν από τις 14 Φεβρουαρίου 2012. Μάλιστα, η αξίωση αυτή αφορά χρόνους εργασίας που έχουν διανυθεί ακόμη και σε διαφορετικούς εργοδότες ή ακόμη και σε τελειώς διαφορετικές ιδιότητες.

Να σημειωθεί ότι η δυνατότητα αυτή δεν προβλέπεται στην τροπολογία για τις τριετίες. Προκύπτει όμως εκ των

Η δυνατότητα των αναδρομικών αυξήσεων δεν προβλέπεται στην τροπολογία για τις τριετίες. Προκύπτει όμως εκ των πραγμάτων, καθώς οι συγκεκριμένοι εργαζόμενοι δικαιούνται τις τριετίες τους, αλλά δεν τις πληρώνονταν.

πραγμάτων, καθώς και όλο το προηγούμενο διάστημα οι εργαζόμενοι δικαιούνταν τις τριετίες τους αλλά δεν τις πληρώνονταν.

Η διάταξη που κατατέθηκε στη Βουλή ορίζει άλλωστε ρητά ότι «ειδικά για την προσαύξηση λόγω προϋπηρεσίας σε όσους εργαζομένους αμείβονταν με τον κατώτατο νομοθετημένο μισθό ή ημερομίσθιο, ως χρόνος προϋπηρεσίας αναγνωρίζεται ο χρόνος εξαρτημένης αναδρομικά «την ώριμη προϋπηρεσία» που είχαν, ήτοι τις τριετίες που είχαν «κλειδώσει» πριν από τις 14 Φεβρουαρίου 2012. Μάλιστα, η αξίωση αυτή αφορά χρόνους εργασίας που έχουν διανυθεί ακόμη και σε διαφορετικούς εργοδότες ή ακόμη και σε τελειώς διαφορετικές ιδιότητες».

Οπως εξηγεί στην «Κ» ο εργατολόγος δικηγόρος Γιάννης Καρούζος, εφόσον οι αξιώσεις δεν έχουν παραγραφεί, ο εργαζόμενος μπορεί να προσφύγει διεκδικώντας τις διαφορές αποδοχών του, ενώ σε κάθε περίπτωση, από 1ης Ιανουαρίου 2024 και μετά, θα πρέπει να λάβει

το σύνολο των ώριμων δικαιωμάτων του. Αλλά και στην περίπτωση που οι αξιώσεις έχουν παραγραφεί και ο εργαζόμενος λαμβάνει τον κατώτατο μισθό χωρίς τριετίες, παρότι είχε κλειδώσει την προϋπηρεσία του πριν από το 2012, όταν θα συμπληρώσει και την επόμενη τριετία θα πρέπει να πληρωθεί το σύνολο των τριετιών και όχι μόνο την τελευταία. Σε αυτή την περίπτωση, βέβαια, ξεκαθαρίζει ο κ. Καρούζος, δεν μπορεί να διεκδικήσει αναδρομικά τις διαφορές αποδοχών, καθώς οι αξιώσεις του έχουν παραγραφεί.

Σύμφωνα με τους ειδικούς της αγοράς εργασίας, οι περιπτώσεις μισθωτών που μπροστά στην πίεση της υψηλής ανεργίας δέχονταν να εργαστούν με αμοιβές κατώτερες από αυτές που δικαιούνταν, είναι πάρα πολλοί. Οι περισσότεροι δε, επισμαίνουν, αμείβονταν με τον κατώτατο και από 1ης Ιανουαρίου 2024 θα

πρέπει να πληρωθούν το σύνολο των ώριμων δικαιωμάτων τους, συνεχίζοντας παράλληλα να χτίζουν την επόμενη τριετία, εάν τη δικαιούνται.

Αλλωστε, και στην ανάλυση συνεπειών της ρύθμισης που κατατέθηκε στη Βουλή, επισημαίνεται ότι στόχος της είναι η ενίσχυση του εισοδήματος των εργαζομένων, ειδικά αυτών που αμείβονταν με τον κατώτατο, αντιμετωπίζοντας έτσι το ζήτημα των επιμονών πληθωριστικών πιέσεων που εξασθενίζουν την αγοραστική τους δύναμη. Προσοχή όμως, τόσο στην τροπολογία όσο και στην έκθεση ξεκαθαρίζεται ότι για το χρονικό διάστημα από 14η.2.2012 έως και 31η.12.2023 καμία αξίωση δεν γεννιέται και δεν οφείλονται αυξήσεις μισθών ή ημερομισθίων, περιλαμβανομένων και εκείνων περί υπηρεσιακών ωριμάνσεων, για εργασία που πραγματοποιήθηκε κατά το συγκεκριμένο διάστημα.

Μείωση φορολογίας στην εργασία, ταχύτερη απονομή δικαιοσύνης, αποτελεσματικότερο κράτος.

Τρεις μεταρρυθμίσεις που φέρνουν νέες επενδύσεις 8-14 δισ.

Σε πρόσθετες επενδύσεις 8-14 δισ. ευρώ έως το 2026 υπολογίζει μελέτη της Alpha Bank ότι θα οδηγήσει η επιτάχυνση μιας σειράς μεταρρυθμίσεων, επιτυγχάνοντας κάλυψη του επενδυτικού κενού κατά 8,5-14,7 εκατοστιαίες μονάδες.

Συγκεκριμένα, η εκτίμηση αφορά τη συνδυαστική εφαρμογή των εξής μεταρρυθμίσεων: 1. Μείωση κατά 0,7%-1,3% ετησίως της φορολογικής επιβάρυνσης της εργασίας. 2. Αύξηση κατά 0,7%-1,3% κάθε χρόνο του ποσοστού επίλυσης δικαστικών υποθέσεων, ως αποτέλεσμα της ψηφιοποίησης των δικαστικών διαδικασιών ή της θέσπισης μηχανισμών εξωδικαστικής επίλυσης. 3. Εμφάνιση αύξηση του δείκτη αποτελεσματικότητας της κυβέρνησης κατά 1 μονάδα.

Οι συγγραφείς της μελέτης (Ε. Αδαμοπούλου, Π. Καπόπουλος και Α. Ρίζος) αναφέρουν ότι το επενδυτικό κενό, δηλαδή η διαβρωση του αποθέματος φυσικού κεφαλαίου της χώρας κατά την περίοδο που οι αποσβέσεις υπερβήσαν τις νέες επενδύσεις, από το 2010 έως το 2021, εκτιμάται περί τα 95 δισ. ευρώ. Σημειώνουν ότι η συμβολή των επενδύσεων στη μεγέθυνση του ΑΕΠ αυξάνεται σταδιακά τα δύο τελευταία χρόνια, ωστόσο παραμένει η χαμηλότερη στην Ε.Ε. (στο 13,7% το 2022) και πολύ χαμηλότερη από

τα προ κρίσης επίπεδα (16,6% το 2010). Οπως επισημαίνουν, η ανάπτυξη της επενδυτικής βαθμίδας μπορεί να συνιστά ορόσημο, αλλά δεν αποτελεί πανάκεια. Είναι σημαντικό στο μέλλον να καταστεί προτεραιότητα η προώθηση μεταρρυθμίσεων για την προσέλκυση επενδύσεων. Οι μελετητές επέλεξαν να εξετάσουν την επίδραση της επιτάχυνσης τριών μεταρρυθμίσεων που καθυστερούν ή βρίσκονται στη φάση του σχεδιασμού. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά την αποτελεσματικότητα της δικαιοσύνης, η σχετική κατάρτη της Κομισιόν δείχνει ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε πολύ χαμηλή θέση. Μάλιστα ο χρόνος που απαιτείται για την επίλυση αστικών και εμπορικών διαφορών σε πρώτο βαθμό επιδεινώθηκε από 330 μέρες το 2014 σε 728 μέρες το 2021. Ομοίως το ποσοστό επίλυσης υποθέσεων επιδεινώθηκε ελαφρώς το 2021 σε 82,4% από 86,2% το 2019.

Η ποιότητα της διακυβέρνησης επίσης υστερεί στην Ελλάδα σε σχέση με την Ε.Ε. σε όλους τους ετήσιους δείκτες, αλλά υπάρχει αντιστροφή της αρνητικής τάσης από το 2017. Η φορολογική επιβάρυνση έχει μειωθεί τα τελευταία χρόνια, ωστόσο το μη μισθολογικό κόστος παραμένει πάνω από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΟΥΡΑ

«Δώρα» και το 2024 στις επιχειρήσεις που επιλέγουν τα ηλεκτρονικά τιμολόγια

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Κίνητρα στις επιχειρήσεις να ξεκινήσουν από τώρα την ηλεκτρονική τιμολόγηση παρέχει το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών πριν αυτή καταστεί υποχρεωτική, η οποία στην καλύτερη περίπτωση δεν αναμένεται πριν από τα μέσα του 2024. Ηδη χιλιάδες επιχειρήσεις κάνουν χρήση των ηλεκτρονικών τιμολογίων απολαμβάνοντας και τα κίνητρα που έχουν θεσμοθετηθεί. Ωστόσο, αυτά εκπνέουν φέτος και σύμφωνα με πληροφορίες αναμένεται να επεκταθούν μέχρι τα τέλη του 2024 για όσες ενταχθούν νωρίτερα στο νέο σύστημα. Στον σχεδιασμό είναι και η ένταξη των πολύ μικρών επιχειρήσεων και επαγγελματιών στην ηλεκτρονική τιμολόγηση.

Οπως αναφέρουν κυβερνητικοί πα-

Ταχύτερες επιστροφές φόρων, παραγραφή φορολογικών υποθέσεων στα τρία έτη και υπεραποσβέσεις για τεχνολογικό εξοπλισμό.

ράγοντες, οι υπηρεσίες του ΥΠΕΘΟ και της ΑΑΔΕ έχουν σχεδόν ολοκληρώσει τον φάκελο που θα αποσταλεί στις Βρυξέλλες για την ηλεκτρονική τιμολόγηση, ζητώντας παρέκκλιση των κανονισμών της Ε.Ε., όπως έχουν ήδη πράξει Ιταλία και Πολωνία.

Παράλληλα, η ΑΑΔΕ έχει ήδη ξεκινήσει να ενημερώνει τις επιχειρήσεις για τα οφέλη της ηλεκτρονικής τιμολόγησης.

Συγκεκριμένα, όσες ενταχθούν πριν από την υποχρεωτική εφαρμογή του μέτρου θα έχουν:

- Ταχύτερες επιστροφές φόρων.
- Παραγραφή φορολογικών υποθέσεων στα τρία χρόνια.
- Υπεραποσβέσεις για τεχνολογικό εξοπλισμό για όλες τις επιχειρήσεις και τους επαγγελματίες που εκδίδουν αποδεικτικά με ηλεκτρονικό τρόπο τα τιμολόγια τους, τα οποία διαβιβάζονται στην ψηφιακή πλατφόρμα myDATA.

Για τις επιχειρήσεις που επιλέγουν την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω παρόχου, και υπό την προϋπόθεση ότι την

Η ηλεκτρονική τιμολόγηση ελαχιστοποιεί τις απάτες με τον ΦΠΑ και καθιστά ανέφικτη την έκδοση εικονικών τιμολογίων, προσφέροντας όλα τα δεδομένα στις φορολογικές αρχές σε πραγματικό χρόνο.

εφαρμόζουν αποκλειστικά για την έκδοση των παραστατικών πωλήσεων κατά τη διάρκεια του φορολογικού έτους, προβλέπονται κατά περίπτωση τα εξής:

- Η προθεσμία εντός της οποίας η φορολογική διοίκηση μπορεί να προβεί σε έκδοση πράξης διοικητικού, εκτιμώμενου ή διορθωτικού προσδιορισμού φόρου περιορίζεται κατά δύο έτη. Αυτό σημαίνει ότι ο χρόνος παραγραφής ανοικτών φορολογικών υποθέσεων περιορίζεται στα τρία χρόνια για τον εκδότη του τιμολογίου, ενώ όφελος έχει και ο λήπτης, για τον οποίο ο χρόνος παραγραφής μειώνεται στα τέσσερα χρόνια.
- Η δαπάνη για την αρχική προμήθεια τεχνικού εξοπλισμού και λογισμικού που απαιτείται για την εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης αποσβένεται πλήρως στο έτος πραγματοποιήσεώς της, προσαυξημένη κατά ποσοστό 100%.
- Η δαπάνη για την παραγωγή, διαβίβαση και ηλεκτρονική αρχειοθέτηση ηλεκτρονικών τιμολογίων για το πρώτο έτος έκδοσης των παραστατικών πώλη-

σης μέσω ηλεκτρονικής τιμολόγησης που αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα προσαυξάνεται κατά ποσοστό 100%.

4. Η προθεσμία σχετικά με τα αιτήματα επιστροφής φόρου, τα οποία αφορούν το φορολογικό έτος ή τα φορολογικά έτη για τα οποία οι εκδότες επιλέγουν και εφαρμόζουν αποκλειστικά την ηλεκτρονική τιμολόγηση, ορίζεται σε 45 ημέρες (από 90 ημέρες).

Οπως προαναφέρθηκε, σήμερα αρκετές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν (μέσω παρόχου) την ηλεκτρονική τιμολόγηση, αλλά προαιρετικά. Με αυτόν τον τρόπο, όπως αναφέρουν στελέχη του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ελαχιστοποιούνται οι απάτες στον ΦΠΑ και τα εικονικά στοιχεία. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση καθιστά ανέφικτη την έκδοση εικονικών τιμολογίων, προσφέροντας όλα τα δεδομένα στις φορολογικές αρχές σε πραγματικό χρόνο. Με απλά λόγια, ηλεκτρονική τιμολόγηση είναι η

ανταλλαγή ψηφιακών παραστατικών μεταξύ δύο ή περισσότερων οντοτήτων που συμμετέχουν σε μια εμπορική συναλλαγή (επιχείρηση, Δημόσιο, φυσικό πρόσωπο). Αυτά τα παραστατικά δεν είναι μόνο τιμολόγια, αλλά μπορεί να περιλαμβάνουν και άλλα «έγγραφα», όπως εντολές αγοράς, χρεωστικά/πιστωτικά σημειώματα, εμβάσματα, όρους πληρωμής κ.λπ.

Για την ηλεκτρονική τιμολόγηση οι επιχειρήσεις θα πρέπει να επιλέξουν πάροχο που επιθυμούν και ήδη 16 έχουν πιστοποιηθεί από την ΑΑΔΕ. Ωστόσο, «πάροχος» θα γίνει και η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων. Η εφαρμογή τίπολογιο παρέχεται δωρεάν από την ΑΑΔΕ για ψηφιακή έκδοση των παραστατικών της επιχείρησης και την ταυτόχρονη διαβίβασή τους στα myDATA, η οποία θα επεκταθεί προκειμένου να μπορούν και οι μικρές επιχειρήσεις να ενταχθούν στην ηλεκτρονική τιμολόγηση για πολύ μικρά έσοδα. Δηλαδή την ηλεκτρονική τιμολόγηση μπορούν να χρησιμοποιήσουν και οι ελεύθεροι επαγγελματίες που εκδίδουν δύο ή τρία παραστατικά.

«Κλειδώνουν» τα myData
Από το 2024 θα εφαρμόζονται καθολικά τα ηλεκτρονικά βιβλία (myDATA). Αυτό που θα επιμεληθεί η ΑΑΔΕ είναι να κλείσουν τα «παράθυρα» για εικονικές δαπάνες. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον σχεδιασμό:

- Τα έσοδα που δηλώνονται από κάθε φορολογούμενο δεν θα μπορούν πλέον να είναι λιγότερα από αυτά που γνωρίζει η ΑΑΔΕ ότι προκύπτουν από την ηλεκτρονική πληροφόρηση (myDATA, ταμειακές - POS).
- Ως τιμολόγια εξόδων που μειώνουν (εκπιπτουν) το φορολογητέο εισόδημα θα μετράνε μόνο όσα έχουν διαβιβαστεί ηλεκτρονικά στα myDATA. Σε αυτά πάντως, όπως διευκρινίζουν από το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, θα υπάρχει τρόπος να προσμετρούνται και δαπάνες που έγιναν με αποδείξεις λιανικής πώλησης ή απλοποιημένα τιμολόγια (αποδείξεις που υπέχουν θέση τιμολογίου), π.χ. από πρατήρια καυσίμων κ.λπ. Σε κάθε περίπτωση και αυτές θα πρέπει να «ανεβαίνουν» στο ηλεκτρονικό σύστημα.

Ενισχυμένες οι πωλήσεις ηλεκτρικών συσκευών στο επτάμηνο του έτους

Με αύξηση της αξίας των πωλήσεων κατά 27% και του όγκου πωλήσεων κατά 8,6% έκλεισε το 2023 στον κλάδο των ηλεκτρικών οικιακών συσκευών, με τα προγράμματα επιδότησης αγοράς κλιματιστικών μηχανημάτων και ψυγείων να οδηγούν σε αγορές και άλλων συσκευών, κυρίως ψυγείων, καθώς αυξήθηκε η επισκεψιμότητα στα καταστήματα. Μάλιστα, η τάση αυτή της αύξησης των λεγόμενων «αυθόρμητων» αγορών ή του cross selling (διασταυρούμενη πώληση ελληνιστί) παρατηρείται με δύο τρόπους στην αγορά: πολλοί πε-

με το επτάμηνο του 2022, ευνοημένη από το πρόγραμμα «Ανακυκλώνω» - Αλλάζω συσκευή», ενώ κατά 46,6% αυξήθηκαν οι πωλήσεις των μεγάλων οικιακών συσκευών, ευνοημένες επίσης από το προαναφερθέν πρόγραμμα, καθώς επιδοτείται και η αγορά ψυγείων. Αύξηση 22,2% κατέγραψε οι πωλήσεις των μικρών οικιακών συσκευών, που συνδέεται και με την αύξηση της επισκευσιμότητας στα καταστήματα του κλάδου, ενώ κατά 10,8% ενισχύθηκε η κατηγορία των ηλεκτρονικών, που περιλαμβάνει τα κινητά τηλέφωνα. Η κατηγορία αυτή αναμένεται να ενισχυθεί περαιτέρω το επόμενο διάστημα λόγω της εισόδου στην αγορά νέων μοντέλων. Αύξησε 8,5% σημείωσαν οι πωλήσεις των ηλεκτρονικών καταναλωτικών προϊόντων (τηλεοράσεις, κονσόλες κ.λπ.), ενώ κατά 7,3% αυξήθηκαν οι πωλήσεις της κατηγορίας των φωτογραφικών μηχανών. Υποχώρηση των πωλήσεων συνεχίζει να καταγράφει η κατηγορία των προϊόντων πληροφορικής (ηλεκτρονικοί υπολογιστές κ.ά.), 17,4% στο διάστημα Ιανουαρίου - Ιουλίου 2023 σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2022, κάτι που σχετίζεται με την πολύ μεγάλη αύξηση που κατέγραψε η κατηγορία αυτή τη διετία 2020-2021 λόγω της τηλεργασίας και της τηλεπαιδείας. Σύμφωνα με αναλύσεις της αγοράς, τον Αύγουστο καταγράφεται μείωση στην αγορά κλιματιστικών μηχανημάτων και των ψυγείων της τάξης του 30%-35%. Τούτο σχετίζεται με το γεγονός ότι πέφτει ετήσια ξεκινούσε τον Αύγουστο η ενεργοποίηση των επιδοτήσεων, ενώ το διάστημα Ιανουαρίου - Ιουλίου 2022 δεν είχε ξεκινήσει το πρόγραμμα.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Κανένα περιθώριο για περαιτέρω παροχές δεν αφήνει το οικονομικό επιτελείο, καθώς όχι μόνο δεν θέλει να θέσει σε κίνδυνο τον στόχο για πρωτογενές πλεόνασμα 0,7% του ΑΕΠ φέτος, αλλά ανησυχεί και για ενδεχόμενη διευρυνση της έκτασης των ζημιών του «Daniel» ή ακόμη και για νέες ζημιές ενόψει «Elias».

Στο σχετικό σχόλιο, με το οποίο συνδύευσεν χθες την ανακοίνωση για τα οριστικά στοιχεία εκτέλεσης του Προϋπολογισμού, το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών σημείωνε ότι ο προϋπολογισμός «ενδέχεται να επηρεαστεί δυσμενώς τους επόμενους μήνες από τις οικονομικές συνέπειες της καταιγίδας “Daniel”».

Όπως εξηγήσαν στο υπουργείο, αυτή η επίσταση των φαινομένων πλέον και τη νέα κακοκαιρία «Elias».

Με αυτά τα δεδομένα καταρτίζεται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και το προσχέδιο του προϋπολογισμού του 2024, το οποίο, σύμφωνα με πηγές, θα κινείται κι αυτό ακριβώς εντός των

πλαισίων του προγράμματος σταθερότητας, δηλαδή θα προβλέπει πρωτογενές πλεόνασμα 2,1% του ΑΕΠ.

Αλλάστε, την ερχόμενη εβδομάδα θα πραγματοποιηθούν και οι διαπραγματεύσεις με τους εκπροσώπους των θεσμών στο πλαίσιο της 3ης μεταπρογραμματικής αξιολόγησης και ενόψει της κατάρθεσης του σχεδίου προϋπολογισμού (draft budgetary plan) στις Βρυξέλλες στις 15 Οκτωβρίου. Οι συζητήσεις θα γίνουν σε επίπεδο τεχνικών κλιμακίου –όχι υπουργών– και η σχετική έκθεση των θεσμών θα υποβληθεί στο Eurogroup του Νοεμβρίου. Σύμφωνα με τα στοιχεία εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού, τα φορολογικά έσοδα ανήλθαν σε 39,38 δισ. στο οκτάμηνο Ιανουαρίου-Αυγούστου, αυξημένα κατά 3,34 δισ. ή 9,2% έναντι του στόχου που έχει περιληφθεί στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού 2023. Ο ΦΠΑ και οι φόροι εισοδήματος είναι οι κύριοι τροφодότες αυτής της υπεραπόδοσης. Συγκεκριμένα, όπως ανακοίνωσε το ΥΠΕΘΡ:

Τα φορολογικά έσοδα στο 8μηνο Ιανουαρίου - Αυγούστου ανήλθαν σε 39,838 δις., αυξημένα κατά 3,344 δις. ή 9,2% έναντι του στόχου.

- Τα έσοδα από ΦΠΑ ανήλθαν σε 15,488 δις., αυξημένα έναντι του στόχου κατά 805 εκατ.

- Τα έσοδα των ΕΦΚ ανήλθαν σε 4,594 δισ., μειωμένα έναντι του στόχου κατά 60 εκατ. ευρώ.

- Τα έσοδα των φόρων ακίνητης περιουσίας ανήλθαν σε 1,938 δις., αυξημένα έναντι του στόχου κατά 10 εκατ.

- Τα έσοδα των φόρων εισοδήματος ανήλθαν σε 12,853 δις., αυξημένα έναντι του στόχου κατά

1,710 $\delta_{1\sigma}$.

Η υπεραπόδοση δεν «ανήκει»
Εξ ολοκλήρου στη φετινή χρονιά.
Τιμή στα αυξήσεις των εσόδων,
470 εκατ., αφορά την παράτασση
στη προεξοφία πληρωμών των
τελών κυκλοφορίας μέχρι το τέλος
Φεβρουαρίου 2023, ενώ θα εξα εκτι-
μείται ότι το ποσό αυτό θα εισπρα-
τύνται κατά τον μήνα Δεκέμβριο
2022. Το υπόλοιπο ποσό των υπε-
ρεκτάλεστων προέρχεται από την
καλύτερη απόδοση των φόρων

εσοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων του προηγούμενου έτους, που εισπράχθηκαν εν δόσει μέχρι και το τέλος Φεβρουαρίου 2023, καθώς και από την καλύτερη απόδοση στην είσπραξη των φερων τρέχοντος έτους. Επιπλέον, σύμφωνα με το σχόλιο του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών: (α) έχει ήδη ψηφιστεί συμπληρωματικός προϋπολογισμός 700 εκατ. για επιπλέον δαπάνες του τρέχοντος έτους (market pass, youth pass, δαπάνες υγείας, κόστος αυτοδιοικητικών εκλογών κ.λπ.), (β) δίνονται άμεσα τουλάχιστον 600 εκατ. για τις πρώτες αποζημιώσεις και (γ) με βάση τα μέτρα της ΔΕΘ θα δαπανηθούν επιπλέον περίπου 400 εκατ. (ενίσχυση συνταξιούχων που δεν θα λάβουν προσωπική διαφορά, market pass για τις πληγείσες περιοχές κ.λπ.). Αν συνηυολογιστούν όλα τα παραπάνω δεν προκύπτει δημοσιονομικός χώρος παρά μόνο περίπου 100 εκατ., που μπορεί να εξανεμισθούν τους επόμενους μήνες, αν οι δαπάνες για τις φυσικές καταστροφές ξεπεράσουν τις αρχικές εκτιμήσεις.

Αύξηση εισαγωγών ρεύματος μείωσε τη χονδρεμπορική τιμή

Τα 97,39 ευρώ/MWh υποχώρησε η μέση τιμή στη χονδρεμπορική αγορά την εβδομάδα 18-24 Σεπτεμβρίου, παρότι την αύξηση της ζήτησης κατά 5,5%. Καθοδικές πίεσεις στη χονδρεμπορική τιμή άσκησαν οι εισαγωγές οι οποίες αυξήθηκαν κατά 76% σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη εβδομάδα, αφού η συνεισφορά των φθινών ΑΠΕ στο εβδομαδιαίο μέγιστο καυσίμου περιορίστηκε στο 38%, καταγράφοντας χαμηλό 7 εβδομάδων. Οι υδροηλεκτρικές μοιράζοντες καλύψαν το 9% της ζήτησης, ενδέχοντας στο σύστημα 76 GWh (-5,5% σε σχέση με την προηγούμενη εβδομάδα). Οι μονάδες φυσικού αερίου είχαν εβδομαδιαία παραγωγή 363 GWh, καλύπτοντας το 42% της ζήτησης, ενώ η λιγνιτική παραγωγή

με 72 GWh συμμετείχε στο εβδομαδιαίο μείγμα με ποσοστό 8%.

Σε σύγκριση με την προηγούμενη εβδομάδα παρατηρήθηκε αύξηση στο μερίδιό του λιγνίτη (ήταν στο 7%), του φυσικού αερίου (ήταν στο 41%) και των καθαρών εισαγωγών (ήκαν αυξητικό συνεισφορά στο μείγμα καυσίμων της προηγούμενης εβδομάδας), καταγράφηκε πτώση στο μερίδιο του ΑΠΕ (ήταν στο 44%), ενώ το μερίδιο του μεγάλων υδροηλεκτρικών παρέμεινε αμετάβλητο. Το σύστημα της Ελλάδας είχε εξαγωγικό χαρακτήρα την προηγούμενη εβδομάδα, με τις καθαρές εισαγωγές να ανέρχονται στις 32.263 MWh. Όσον αφορά τη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας, αυτή κορυφώθηκε στις 136.399 MWh την περ-

σήμεν Παροσκειύ (22.9), με το χαμυλό ε-
βδομάδας να καταγράφεται τη Δευτέρα
(18.9) στις 126,648 MWh και με τη συνολική
ζήτηση όλων τών εβδομάδας να φτάνει τις
918,997 MWh1, πιο ψηλά κατά 5,55% σε
σύγκριση με την προηγούμενη εβδομάδα
που ανήλθε στις 870,687 MWh. Το μέσο
φορτίο συστήματος ανήλθε στα 5,470 MW,
με ελάχιστο και μέγιστο φορτίο συστήματος
για την προηγούμενη εβδομάδα 3,916 MW
και 6,844 MW αντίστοιχα.

Αναφορικά με την τιμή φυσικού αερίου στον ολλανδικό κόμβο TTF, αυτή κυμάνθηκε μεταξύ 34,7 ευρώ/MWh και 40,3 ευρώ/MWh την περασμένη εβδομάδα. Τις τελευταίες ημέρες τις περασμένες εβδομάδας καταγράφηκε αύξηση στην τιμή του ολλανδικού

ΤΤF, ξεπερνώντας μάλιστα την περσινή. Παράσχει τα 40 ευρώ/MWh. Η συσκευή κερμisen εξέλιξη σημειώθηκε παρότι στην Αυστραλία βρέθηκε λύση σχετικά με τις απειλές στις μονάδες υδροπληνιπns τns Cheynton και παρά το γεγονός ότι οι αποθηκες φυσικού αερίου στην Ευρώπη είναι σχεδόν πλήρεις. Καθώς η Ευρώπη διανύει πλέον τις τελευταίες ημερές πριν από την έναρξη της χειμερινής περιόδου τον Οκτώβριο, οι εκτιμήσεις των περσιότερων αναλυτών κάνουν λόγο για έναν χειμώνα πιο ήμερο από πέρσι. Ως εκ τούτου, η αγορά προσεχφεί μια τιμή στα 50 ευρώ/MWh για τον Ιανουάριο, με βάση το σχετικό προθεσμιακό συμβόλαιο του ΤΤF και στα 51 ευρώ/MWh για τον Φεβρουάριο.

Rialto

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
προτείνει

23

www.rialto.com.cy

7 - 13 ΣΑΒ - ΠΑΡ 20:30

Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου (18+) K

Ενα πανόραμα από ταινίες μυθοπλασίας, animation, πειραματικών πρότζεκτ και ντοκιμαντέρ, που αναδεικνύει τον πολυδιάστατο χαρακτήρα της τοπικής και διεθνούς κινηματογραφικής κοινότητας. Το ISFFC οργανώνεται για 13η συνεχή χρονιά, σε καλλιτεχνική διεύθυνση των Ιωάννη Μυλωνά και Αλεξίας Ροϊδερ. Παράλληλες δράσεις, εκπαιδευτικά εργαστήρια και προβολές πλαισιώνουν και φέτος το Φεστιβάλ, το οποίο αποτελεί ετήσιο θεσμό του Υπουργείου Πολιτισμού (Τμήμα Νεότερου και Σύγχρονου Πολιτισμού) και συνδιοργανώνεται με το Θέατρο Ριάλτο. Με ελληνικούς και αγγλικούς υπότιτλους. Είσοδος ελεύθερη (απαραίτητη η εξασφάλιση θέσεων).

19 ΠΕΜ 20:30 (75')

Vakia / Βάκια Σταύρου M

Η Βάκια Σταύρου, κοσμοπολίτισσα και κοσμογιορισμένη, παρουσιάζει τη νέα της διακογραφική δουλειά που φέρει ως τίτλο μόνο το όνομά της: Vakia. Ενα κράμα από τραγούδια που αποτέλεσαν κατά καιρούς τον κύριο κορμό των συναυλιών της. Τραγούδια που αγάπησε, αλλά και τραγούδια που συνέθεσε ως τραγουδοποιός, υπογράφοντας και τους στίχους. Με οδηγό τη φωνή της και συνοδοιπόρους τον Σωκράτη Λεπτό και τον Στέλιο Πίττα. €15 / 10

20 ΠΑΡ 20:30 (75')

Η Μάνα του I Θέατρο Αντίλογος E

Ενα έργο-ντοκουμέντο του Μιχάλη Παπαδόπουλου, σε σκηνοθεσία της Αλεξίας Παπαλαζάρου. Η σκηνοθέτις ξετυλίγει την ιστορία των αδελφών της Κυριάκου και Σωτήρη, την απώλειά τους, τη δολοφονία του αδελφού της, «Δίπλα» της η μητέρα της Αγοθονίκη, που περιγράφει μέσα από το πένθος της την Κύπρο όπως την έζησε από την Αγγλοκρατία μέχρι και την Τουρκική Εισβολή. Επί σκηνής: Αλεξία Παπαλαζάρου, Χριστίνα Χριστοφία, Ηλιάνα Κάκκουρα και Μυροίνη Χριστοδούλου. €15 / 12

21 ΣΑΒ 20:30 (120')

Σ' ευχαριστώ Λουκιανέ M

Μια πολύχρωμη παρέα μουσικών ακολουθεί τα ίχνη του μοναχικού καουμποϊ των Αθηνών, του αντισημιτικού και πολυμήχανου Λουκιανού Κηλαηδόνη! Με φρέσκιες εκτελέσεις των πάντα επικαιρών τραγουδιών από τον ομώνυμο δίσκο που κυκλοφόρησε, το Σ' ευχαριστώ Λουκιανέ, η παρέα κάνει ένα αφιέρωμα στον πρωτεργάτη των πρώτων μας πάρτυ, αλλά και τον εμπνευστή των πιο τρελών μας σχεδιών! Συμμετέχουν οι: Πάνος Μουζουράκης, Μανώλης Φάμελλος, Μαρία Κηλαηδόνη και Χρήστος Παπαδόπουλος. Μουσικοί: Στέφανος Δανιηλίδης, Μάνος Λούτας, Βαγγέλης Τσιμπλάκης. €25 / 20

22 ΚΥΡ 10:30, 12:00 (90')

Περιπατώ I Μαρία Βαρνακίδου, Κωνσταντίνα Ανδρέου

Ο ηχητικός διαδραστικός περίπατος για την Πλατεία Ηρώων διευρύνεται,γκαλαχώντας και το αγγλόφωνο κοινό. Ενα ταξίδι στον χρόνο, ένα αποτύπωμα μνήμης, μια εμπειρία ηχητικών και οπτικών εικόνων, στο πλαίσιο του Προγράμματος του Συνεργαζόμενου Καλλιτέχνη του Θεάτρου Ριάλτο και του Limassol Art Walks. Είσοδος ελεύθερη (απαραίτητη η εξασφάλιση θέσεων).

25 ΤΕΤ 20:30 (75') ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ

Αλμπέρ Καμύ: Ο λογοτέχνης, ο φιλόσοφος, ο άνθρωπος A

Με ευκαιρία τη συμπλήρωση εκατό δέκα χρόνων από τη γέννηση του σπουδαίου συγγραφέα και φιλοσόφου Αλμπέρ Καμύ, το Βιβλιότροπο διοργανώνει αφιέρωμα στο οποίο θα μιλήσουν η κριτικός λογοτεχνίας Τίνα Μανδηλαρά και η συγγραφέας Νάσια Διονυσίου. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης θα παρουσιαστεί η δράση Ο ερωτικός Καμύ όπου οι ηθοποιοί Βαρνάβας Κυριαζής και Βασιλική Κυπριώου θα δραματοποιήσουν αποσπάσματα από την αλληλογραφία του Καμύ με τη Μαρία Κασαρές. Είσοδος ελεύθερη (απαραίτητη η εξασφάλιση θέσεων).

26 - 28 ΠΕΜ - ΣΑΒ 20:30

The Animattikon Project K

Το διεθνές φεστιβάλ κινουμένων σχεδίων επιστρέφει για την έκτη του διοργάνωση και προτείνει μια πλούσια επιλογή ταινιών animation μικρού μήκους από 18 χώρες, από όλο το φάσμα της διεθνούς ανεξάρτητης σκηνής. Στο πλαίσιο του φεστιβάλ διοργανώνονται διαλέξεις, εργαστήρια και εκθέσεις. Διοργάνωση: Κέντρο Τεχνών Κίρμνος, σε συνεργασία με το Θέατρο Ριάλτο και το Τμήμα Πολυμέσων και Γραφικών Τεχνών του ΤΕΠΑΚ. Με αγγλικούς υπότιτλους. €5 (Είσοδος ελεύθερη σε μητέρες και φοιτητές).

29 ΚΥΡ 20:30 (50') ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ

Βιομαγεία I FlashArt 2023 E

Τι θα γινόταν αν κάποιος μας έδινε την ευκαιρία να γυρίσουμε τον χρόνο και να τα αλλάξουμε όλα; Ο Γιαν, κάνει ένα «ταξίδι» στη συνάντησή που είχε με μια κοπέλα. Η συνάντησή αυτή κράτησε μόνο δύο λεπτά. Τι θα γινόταν αν ξαναζούσε αυτά τα δύο λεπτά δίνοντας σημασία στις λεπτομέρειες; Μια παράσταση με χιούμορ, παιχνίδι και... Μαγεία! Σκηνοθεσία: Ελένη Αναστασίου. Παιζουν: Αντρέας Κουτούφας, Μάριαν Κυπριανού. Μουσικός Επί Σκηνής / ΈλαΒασίλης: Ανδρέας Μιχαλόπουλος. €12 / 10

31 ΤΡΙ 20:30 (75')

Ο «δικός» μου Ennio Morricone Στάυρος Λάντακας Quartet M

Ο καταξιωμένος Κύπριος πιανίστας και συνθέτης Στάυρος Λάντακας ανοίγει ένα παράθυρο στο μουσικό σύμπαν του Ennio Morricone. Παρουσιάζει τις αξεχάστες μελωδίες του που έχουν «ντύσει» εμβληματικές ταινίες όπως Λολίτα, Σινεμά ο Παράδεισος, Κάποτε στην Άγρια Δύση, Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος και άλλες, μέσα από ευρηματικές ενορχηστρώσεις και εμπνευσμένες εκτελέσεις από χαρισματικούς σολίστες. Συμμετέχουν: Στάυρος Λάντακας, Ανδρέας Πολυζωγόπουλος, Μιχάλης Καλκάνης, Μιχάλης Καπνιλίδης. €15 / 10

Design: Niki & Dimitris, www.dimitris.com

Μικρά κέρδη και περιορισμένος τζίρος στο Χρηματιστήριο

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με κέρδη 0,31% και διαμορφώθηκε στις 1.219,57 μονάδες

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΛΙΑΝ**

Με ισχυρή μεταβλητότητα, μικρά κέρδη και περιορισμένο τζίρο κινήθηκε το Χρηματιστήριο Αθηνών, με τον Γενικό Δείκτη να κινείται στα όρια των 1.220 μονάδων. Οι ενδοσυνεδριακές πιέσεις δεν έλειψαν, ωστόσο η υπεραπόδοση επιλεγμένων blue chips καθώς και η συνέχεια για δεύτερη ημέρα των θετικών αποδόσεων στις τραπεζικές μετοχές, στήριξαν το θετικό πρόσημο της αγοράς, κόντρα στο γενικότερα αρνητικό κλίμα που επικράτησε στις ευρωπαϊκές αγορές. Εγχώριοι αναλυτές εκτιμούν πως η νευρικότητα στο Χ.Α. πιθανότατα να συνεχιστεί, με το κλίμα στο εξωτερικό να μην είναι ιδιαίτερα υποστηρικτικό στην παρούσα φάση.

Η προοπτική να διατηρηθούν για μεγάλο χρονικό διάστημα τα επιτόκια στα πολύ ψηλά επίπεδα όπου βρίσκονται σήμερα, σε συνδυασμό με ενδεχόμενη επιμονή του πληθωρισμού και τη γενικότερη οικονομική αβεβαιότητα, επιβαρύνει τη διάθεση ανάλυψης ρίσκου των επενδυτών στις αγορές της Ευρώπης και όχι μόνο.

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με κέρδη 0,31% στις 1.219,57 μονάδες, ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 75,7 εκατ. ευρώ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης έκλεισε με άνοδο 0,16% στις 2.979,86 μονάδες, ενώ στο +1,32% ολοκλήρωσε τις συναλλαγές ο δείκτης της μεσαίας κεφαλαιοποίησης, στις 1.977,07 μονάδες. Στα μη τραπεζικά blue chips, με κέρδη 3,99% και 3,27% ξεχώρισαν οι Ελλάκτωρ και ΔΕΗ, αντίστοιχα, ενώ ακολούθησαν με άνοδο άνω του 2% οι HELLENiQ ENERGY και Σαράντνς. Παράλληλα, με κέρδη που ξεπέρασαν το 1% έκλεισαν οι Titan και Cenergy. Στον αντίποδα, με πτώση άνω του 2,43% έκλεισε η Jumpo, ενώ απώλειες άνω του 1% σημείωσαν οι ΕΥΔΑΠ, ΤΕΡΝΑ Ενέργειακή και Quest.

Ο τραπεζικός δείκτης ενισχύθηκε

Εγχώριοι αναλυτές εκτιμούν πως η νευρικότητα στο Χ.Α. πιθανότατα να συνεχιστεί, με το κλίμα στο εξωτερικό να μην είναι ιδιαίτερα υποστηρικτικό στην παρούσα φάση.

Οι τραπεζικές μετοχές στήριξαν την αγορά κόντρα στο γενικότερα αρνητικό κλίμα που επικράτησε στην Ευρώπη.

κατά 0,48% στις 963,01 μονάδες, με την Τράπεζα Πειραιώς να καταγράφει άνοδο 1,9%, την Alpha Bank να κλείνει στο +1,13%, ενώ χωρίς μεταβολή έκλεισε η Eurobank και με απώλειες 0,33% έκλεισε η Εθνική Τράπεζα.

Τα θετικά νέα δεδομένα για την ελληνική οικονομία, όπως είναι οι αναβαθμίσεις από τους οίκους, δεν έχουν αλλάξει την επενδυτική ψυχολογία, με τους αγοραστές να διατηρούν στάση αναμονής, σχολιάζει ο Δημήτρης Τζάνας σύμβουλος Διοίκησης Κύκλος ΑΧΕΠΙΕΥ. Ως αποτέλεσμα, οι προγραμματισμένες πωλήσεις με στόχο το κλειδίωμα των κερδών που συνεχίζουν να εκδηλώνονται, οδήγησαν τις προηγούμενες ημέρες σε παρατεταμένες ρευστοποιήσεις τραπεζικών και άλλων δεικτοβαρών τίτλων. Με δεδομένη την περιδίνηση της ευρωπαϊκής αλλά και της παγκόσμιας οι-

κονομίας, η αποεπένδυση των διεθνών funds από το Χ.Α. με το επενδυτικό προφίλ των γρήγορων κινήσεων που τα χαρακτηρίζει, δεν πρέπει να μας εκπλήσσει, αλλά ούτε και να μας ανησυχεί, επισημαίνει ο αναλυτής. Η αλλαγή φρουράς και η έλευση νέων funds με επενδυτική στρατηγική μακράς πνοής σύντομα θα δρομολογηθούν ως αποτέλεσμα της απόκτησης της επενδυτικής βαθμίδας και από τους άλλους επενδυτικούς οίκους (S&P στις 20/10, Fitch 1/12) με το ελληνικό Χρηματιστήριο να βάζει υποψηφιότητα για επάνοδο στις ανεπιτυγμένες αγορές το 2024.

Παραμένει αρνητικό το κλίμα στην Ευρώπη

Πιέσεις και σήμερα στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια καθώς οι επενδυτές ανησυχούν για τα επιτόκια, τα οποία όπως όλα δείχνουν θα παραμείνουν σε υψηλά επίπεδα για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Stoxx Europe 600 υποχώρησε 0,6% και έκλεισε στις 447,70 μονάδες. Ο γερμανικός DAX σημείωσε πτώση 1% στις 15.255,87 μονάδες, ο γαλλικός CAC 40 υποχώρησε σε ποσοστό 0,7% στις 7.074,02 μονάδες, ενώ ο βρετανικός FTSE 100 έκλεισε με οριακά κέρδη 0,02% στις 7.625,72 μονάδες. Στην περιφέρεια, ο ιταλικός FTSE MIB έχασε 1%, ενώ ο ισπανικός IBEX 35 σημείωσε μικρές απώλειες 0,2%.

Η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Κριστίν Λαγκάρντ, σε ομιλία της τη Δευτέρα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επανέλαβε ότι τα «επιτόκια της ΕΚΤ έχουν διαμορφωθεί σε επίπεδα τα οποία, αν διατηρηθούν για επαρκώς μακρό χρονικό διάστημα, θα έχουν σημαντική συμβολή στην έγκαιρη επαναφορά του πληθωρισμού στον στόχο μας», σε άλλη μία ένδειξη ότι η κεντρική τράπεζα είναι προετοιμασμένη να κρατήσει τα επιτόκια της στα ιστορικά υψηλά που τα έχει οδηγήσει για μεγάλη χρονική περίοδο.

Οι επιπτώσεις της περιοριστικής νομισματικής πολιτικής στην οικονομία γίνονται ολοένα και περισσότερο αισθητές, με την ανάπτυξη να επιβραδύνει σε ολόκληρη

τη Ζώνη του Ευρώ. Οι τελευταίες εκτιμήσεις των εμπειρογνομόνων της ΕΚΤ προβλέπουν ουσιαστικά στασιμότητα για την Ευρωζώνη, τοποθετώντας την ανάπτυξη στο 0,7% μόλις το 2023. Στην απέναντι πλευρά του Ατλαντικού, ο διευθύνων σύμβουλος της JP Morgan, Τζιμί Ντάιμον, προειδοποίησε ότι η Fed μπορεί να αυξήσει τα επιτόκια στο 7%. Ο Ντάιμον τόνισε ότι τα επιτόκια μπορεί να χρειαστεί να αυξηθούν περαιτέρω για την καταπολέμηση του πληθωρισμού, πρόσθεσε ότι η διαφορά μεταξύ 5% και 7% θα είναι πιο επώδυνη για την οικο-

Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Stoxx Europe 600 υποχώρησε 0,6% και έκλεισε στις 447,70 μονάδες.

νομία από ό,τι η μετάβαση από το 3% στο 5%. Στα εμπορεύματα, το αργό πετρέλαιο υποχωρεί 0,35% στα 89,3 δολάρια το βαρέλι, ενώ ο χρυσός καταγράφει απώλειες 0,67%, στα 1.924 δολάρια ανά ουγγιά. Στην αγορά συναλλάγματος, το δολάριο σημειώνει οριακή άνοδο έναντι του ευρώ. Η ισοτιμία με το ευρωπαϊκό νόμισμα διαμορφώνεται στο επίπεδο του 1,059 δολ./ευρώ.

Η επικεφαλής της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ, άφησε να εννοηθεί ότι τα επιτόκια θα παραμείνουν σε υψηλά επίπεδα για μεγάλο χρονικό διάστημα.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη				VERIZON COMMS				33.01				-0.4524				PERSIMMON				1104,19				-1.0326				DT TELEKOM N				19,996				-0.199				Tokyo/Τόκιο				Paris/Παρίσι																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
(Σε δολάρια)				WALT DISNEY CO				79,7991				-1.2726				PEARSON				868,4				0.231				E.ON SE NA				11,405				-0.1				Εταιρείες				Χθες				(Σε γιέν)				Εταιρείες				Χθες				(Σε ευρ)																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
Μετ.%				WELLS FARGO &				40,6009				-2.3077				RIO TINTO				5054				-0.61				FRESenius MEDI				41,57				-0.43				ΑΙΝΟΜΟΤΟ				5823				-1.24				ACCOR				32,13				-0.4																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
3M COMPANY				93,925				-0.9125								ROLLS-ROYCE HL				219,7				-0.045				FRESenius SE				30,11				-0.15				ASAHI GROUP HL				5749				-0.14				AIR LIQUIDE				159,10				-0.7																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
ALCOA CORP				25,678				-3.5749								SAINSBURY JI				261,7				-2.858				HEIDELBERG MAT				72,26				-0.12				ASTELLAS PHARM				2138				-0.86				ALSTOM				22,39				-1.7																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ			
ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ			ΤΙΜΕΣ SPOT
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0605	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	5,2721
ΠΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	157,87	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,4318
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,7517
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	24,411	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,2942
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4575	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	16427,15
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,87020	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	4,0511
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	388,88	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	88,2995
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,6093	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1430,12
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9700	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	18,4816
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,6540	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΪΣΙΑΣ	4,9737
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9675	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,7782
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	145,10	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	60,456
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	11,4400	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,4500
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	28,9190	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	38,549
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,6539	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	20,1387
ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ: Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατούσων συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.			
ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ			
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2023			
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ			1,0805
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ			0,8565
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ			7,4531
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ			11,9061
ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ			
ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)			
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	410,45	494,62	
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	410,45	494,62	
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	410,45	490,18	

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.219,57	1.215,80	3,77	0,31%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.979,86	2.975,16	4,70	0,16%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	8.080,71	8.092,29	-11,58	-0,14%
FTSE/Χ.Α.ΥΠΗΛΗΧΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.661,24	3.655,23	6,01	0,16%
ATHEX SELECT PLUS	4.174,66	4.135,07	39,59	0,96%
ATHEX SELECT	6.037,65	6.080,42	-42,77	-0,70%
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	5.299,84	5.331,05	-31,21	-0,59%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.977,07	1.951,32	25,75	1,32%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	3.704,30	3.723,98	-19,68	-0,53%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	709,63	708,13	1,50	0,21%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	2.204,76	2.197,95	6,81	0,31%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	963,01	958,38	4,63	0,48%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	3.993,62	3.994,06	-0,44	-0,01%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.167,41	1.171,12	-3,71	-0,32%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	8.035,73	8.032,66	3,07	0,04%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	1.240,09	1.258,68	-18,59	-1,48%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	14.371,70	14.702,25	-330,55	-2,25%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	9.661,87	9.636,32	25,55	0,27%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.981,51	7.985,84	-4,33	-0,05%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	4.334,55	4.314,10	20,45	0,47%
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	5.396,44	5.380,10	16,34	0,30%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.886,05	2.879,54	6,51	0,23%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.759,52	2.700,34	59,18	2,19%
FTSE/Χ.Α. ΘΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	3.771,25	3.796,07	-24,82	-0,65%
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	430,70	432,14	-1,44	-0,33%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	5.308,11	5.215,10	93,01	1,78%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΕΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	23.313.975,95
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	16.318.265,28
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	6.847.997,22
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	5.629.183,20
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	5.050.741,14
ΣΤΑΘΕΡΗ ΘΛΕΦΩΝΙΑ	2.887.725,86
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	2.042.411,74
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	1.909.250,34
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.262.124,56
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	1.254.892,52
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.223.575,66
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	971.744,04
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	792.117,38
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	641.271,54
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	592.339,96
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΧΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	558.106,45
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	532.213,55
ΥΔΡΕΥΣΗ	313.467,17
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ Α.Ε.Ε.Α.Π.	302.274,96
ΜΗ ΣΙΑΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	301.288,57
ΒΑΣΙΚΑ ΧΗΜΙΚΑ	279.542,80
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	224.174,15
ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ	195.715,55
ΔΙΑΚΕΙΡΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	183.037,27
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	181.138,13
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΑΓΡΑΓΜ. ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	178.590,00
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	164.175,99

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
EPSILON NET (ΚΟ)	9,220	12,44%	ΒΙΟΚΑΡΠΙΕΤ (ΚΟ)	2,320	-15,94%
ΑΛΟΥΜΥΛ (ΚΟ)	2,330	8,37%	A.S. COMPANY (ΚΟ)	2,310	-3,75%
ΕΛΤΟΝ (ΚΟ)	2,070	4,55%	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	2,330	-2,51%
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	2,215	3,99%	ΕΝΤΕΡΣΟΦΤ (ΚΟ)	5,500	-2,48%
ΟΛΠ (ΚΟ)	22,300	3,72%	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ (ΚΟ)	3,960	-2,46%
ΔΕΗ (ΚΟ)	9,800	3,27%	JUMBO (ΚΟ)	25,700	-2,43%
HELLENIC ENERGY Holdings (ΚΟ)	7,500	2,60%	UNIBIOS (ΚΟ)	0,958	-2,24%
SARANTHS ΓΡ. (ΚΟ)	7,250	2,55%	ΙΛΥΔΑ (ΚΟ)	1,320	-2,22%
AUSTRIACARD HOLDINGS AG (ΚΑ)	6,100	2,52%	MEDICON ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	3,350	-2,05%
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2,145	2,39%	ΡΕΒΟΪΛ (ΚΟ)	1,895	-1,81%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΔΕΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	15.291.954,51
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	7.862.961,89
JUMBO (ΚΟ)	6.847.997,22
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	5.447.305,48
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	5.186.003,94
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜ. (ΚΟ)	4.787.658,41
ΔΕΗ (ΚΟ)	4.688.763,74
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	3.349.211,12
ΟΤΕ (ΚΟ)	2.887.725,86
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	2.042.411,74
ALPHA ETF FTSE ATHEX LARGE CAP	0,65%
IDEAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,60%
ΕΛΤΟΝ (ΚΟ)	0,52%
ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ)	0,42%
ΑΛΟΥΜΥΛ (ΚΟ)	0,27%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0,26%
ΒΙΟΚΑΡΠΙΕΤ (ΚΟ)	0,25%
ΜΙΠΛΕ ΚΕΔΡΟΣ ΑΕΕΑΠ (ΚΟ)	0,23%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,22%
ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	0,20%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	201	757	3.987
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	6	35	1.413
FTSE/Χ.Α. Large Cap	186	632	2.469
MSCI GREECE REBASED	9	90	105
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.039	17.405	400.131
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	23	169	18.244
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	21	65	5.600
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	207	10.771	166.478
AUTOHELLAS (ΚΟ)	1	4	96
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	1	1	1.215
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	1	2	537
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	10	17	5.192
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	10	24	493
ΕΛΒΑΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	12	33	2.151
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	53	1.064	33.116
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	16	62	2.182
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	1	5	514
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	12	24	6.225
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	9	31	7.067
HELLENIC ENERGY (ΚΟ)	4	8	1.491
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	13	46	4.639
INTRAKAT (ΚΟ)	22	147	5.520
JUMBO (ΚΟ)	9	31	446
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	3	4	5.217
MIG (ΚΟ)	0	0	57
MOTOR ΟΪΛ (ΚΟ)	6	28	1.277
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	60	148	3.419
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	81	580	17.324
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	14	131	2.904
ΟΤΕ (ΚΟ)	17	66	7.468
ΟΛΠ (ΚΟ)	0	0	214
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	184	2.803	58.523
ΔΕΗ (ΚΟ)	181	868	21.502
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2	8	90
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	35	152	15.484
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	0	0	624
ΥΠΟΛΙΣΟ SA/NV (ΚΑ)	31	113	4.822
Δικαιώματα σε Δείκτες	28	141	1.343
FTSE/Χ.Α. Large Cap	28	141	1.343
Δικαιώματα σε Μετοχές	2	10	734
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	0
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	141
ΟΤΕ (ΚΟ)	2	10	65
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	11
ΔΕΗ (ΚΟ)	0	0	517
Συνολική Δραστηριότητα	1.270	18.313	406.195

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

	Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ (ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	5,3	0
CENER (CENERGY HOLDINGS SA)	6,73	1,82
ΤΙΤΣ (ΤΙΤΑΝ)	17	1,8
ΕΕΕ (COCA COLA HBC)	25,75	0,27
ΟΤΕ (ΟΤΕ)	13,49	-0,66
ΑΡΑΓΓ (AEGEAN AIRLINES)	10,98	-0,9
ΤΕΝΕΡΓ (ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	14,9	-1,19
ΣΑΡ (ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	7,25	2,55
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	2,215	3,99
ΓΕΚΤΕΡΝΑ (ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	13,14	-0,76
ΜΥΤΙΛ (ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	35,62	-0,17
ΛΑΜΔΑ (LAMDA DEVELOPMENT)	5,89	-0,17
ΕΛΧΑ (ΕΛΒΑΧΑΛΚΟΡ)	1,762	-0,9
ΑΛΦΑ (ALPHA BANK)	1,34	1,13
ΜΠΕΛΑ (JUMBO)	25,7	-2,43
ΕΤΕ (ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	5,59	0
ΠΕΙΡ (ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	2,896	1,9
ΕΥΡΩΒ (EUROBANK)	1,53	-0,33
ΕΛΠΕ (ΕΛΠΕ)	7,5	2,6
ΚΟΥΕΣ (QUEST)	5,77	-1,54
ΟΤΟΕΛ (AUTOHELLAS)	13,18	-0,45
ΕΥΔΑΠ (ΕΥΔΑΠ)	5,74	-1,03
ΟΠΑΠ (ΟΠΑΠ)	15,98	0,38
ΜΟΗ (MOTOR OIL)	24	-0,33
ΔΕΗ (ΔΕΗ)	9,8	3,27

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 26 Σεπτεμβρίου 2023

ΟΝΟΜΑ		ΚΑΤΟΤΑΤΗ	ΑΝΟΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	2.2500	2.2500	2.2500	0.9760	"9,300"	2.2500	2.2600	2.2500	0.00
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	3.0000	3.0500	3.0209	-2.2650	"64,332"	3.0100	3.0500	3.0500	-0.97
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.6700	0.6900	0.6786	-0.0160	"4,836"	0.6700	0.6900	0.6900	0.00
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0870		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0735	0.0755	0.0753	0.1360	830	0.0735	0.0750	0.0735	0.68
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	2.9000	2.9000	2.9000	9.4720	200	2.8000	2.9000	2.9000	3.57
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD						1.6600	1.7000		
ΚΟΖΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0550	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ	0.0140	0.0140	0.0140	-0.1500	"1,279"	0.0140	0.0170	0.0140	-9.68
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0200		
ΓΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.0000	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)						0.0570	0.0660		
ΚΕΛΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0050		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0025	0.0035		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0265		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΡΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD (Σ)						0.0000	0.2700		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ "Η ΠΡΟΔΟΣΕ" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ - "						1.2000	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0205	0.0220		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0805	0.0000		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	0.0585	0.0585	0.0585	0.1890	"5,000"	0.0520	0.0590	0.0585	2.63
ΛΟΣΣ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.8200	0.8700		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)	3.8400	3.9400	3.8630	4.6640	"2,000"	3.7800	3.8800	3.9000	1.56
ΤΟΚΗ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0590	0.0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0600		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0195		
ΑΒΚΑ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						1.0000	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.6400	0.6500	0.6431	-0.6890	"7,000"	0.6400	0.6500	0.6500	0.00
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.3600	0.3740		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ						3.1000	3.1600		
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΩΑΝ	CHRIS IOANNOU PUBLIC LTD (Σ)	0.0395	0.0395	0.0395	0.0250	"20,000"	0.0360	0.0395	0.0395	0.00
ΚΕΟ	KEO PLC						1.6000	1.6200		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ						0.2120	0.2240		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0.8950	0.9350		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.2960	0.3120		
Τεχνολογία										
ΝΕΤΙΝ	NET INFO PLC						0.0000	1.0800		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΑ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0.0925	0.1100		
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.3020	0.3020	0.3020	-1.8000	"4,000"	0.3040	0.3460	0.3020	-5.63
ΠΑΝΑ	ΠΑΝΔΟΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ	0.0760	0.0760	0.0760	-0.2460	"1,000"	0.0790	0.0840	0.0760	-1.94
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (Σ)	0.0950	0.1040	0.0990	0.4000	"3,000"	0.0860	0.1050	0.1000	5.26
Ενέργεια										
ΑΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.1300	1.1400	1.1302	-0.0660	"2,862"	1.1200	1.1300	1.1300	0.00
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΙΕΠ	"ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΙΣΕΠ	"ΙΣΚΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΚΑΕΠ	"ΚΑΡΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.2300		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0005	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	"ERMES DEPARTMENT STORES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΧΑΣΣ	"Ch. Charilaou Group Plc (ΑΝ, Σ)"						0.0020	0.0000		
ΤΟΕΠ	"ΤΟΣΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0315		
ΝΤΟΔ	"DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD (ΑΝ)						0.0000	0.0000		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	"CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΛΛΗΟ24	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ουόλογο)						0.0000	0.0000		
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1						90.0000	107.9900		
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2						94.2000	96.0000		

Ταλέντα που ψάχνουν μια χαραμάδα προς το όνειρο

Στην αρχή ο πρωτεύων στόχος ήταν να πάρουν τα παιδιά εμπειρίες, στην πορεία στραφήκαμε στα αποτελέσματα, λέει στην «Κ» ο Γ. Βονόρτας

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΟΝΤΟΥ

Τα 20 λεπτά που έπαιξε ο 20χρονος Ζίνι με τη φανέλα της ΑΕΚ κατά τον Ολυμπιακό ήταν αρκετά για να στρέψουν όλα τα βλέμματα πάνω του και να ξεκινήσει μια συζήτηση για τις προοπτικές που δίνουν σε νεαρούς και ταλαντούχους ποδοσφαιριστές οι ομάδες Β΄ των τεσσάρων «μεγάλων» του ελληνικού ποδοσφαίρου, με τη συμμετοχή τους στο παρακμαϊκό και υποβαθμισμένο πρωτάθλημα της Σούπερ Λιγκ 2.

Το εγχείρημα ξεκίνησε την περίοδο 2021-22 στα πρότυπα του ισπανικού μοντέλου, με απαραίτητη προσαρμογή στα δικά μας καλούπια και δύο χρόνια αργότερα, στο ξεκίνημα της 3ης σεζόν, τα κέρδη δεν είναι τα αναμενόμενα. Αν ήταν, δεν θα γινόταν θέμα η εμφάνιση του νεαρού από την Ανγκόλα με την πρώτη ομάδα της ΑΕΚ σε ένα ντέρμπι: ο Ζίνι συζητήθηκε γιατί είναι η εξαίρεση σε έναν κανόνα που θέλει τους παίκτες των ομάδων Β΄ να μένουν στάσιμοι στην παρακάτω κατηγορία. Και αν μερικοί βρουν τον δρόμο για τα πιο ψηλά πατώματα, περνάνε συνήθως από χαραμάδες και όχι από ανοικτές πόρτες.

Οι ομάδες Β΄ της Σούπερ Λιγκ 2 έχουν παίκτες που κάποια στιγμή μπορούν να περάσουν το ποτάμι και να μπουν στο ρόστερ του «μεγάλου αδελφού», όχι περιστασιακά, για κάποια σκόρπια παιχνίδια στη διάρκεια της περιόδου, αλλά για να γίνουν «εργαλεία» στα χέρια του προπονητή. Η αλήθεια είναι ότι μέχρι τώρα ελάχιστοι ποδοσφαιριστές πέρασαν το κατώφλι και έμειναν χωρίς να γυρίσουν πίσω, έστω και σε έναν πιο δεύτερο ρόλο. Περιπτώσεις σαν του Ντόν, π.χ., ο οποίος κέρδισε πέρσι χώρο και χρόνο στον Ολυμπιακό, είναι δυσεύρετες και αποτελούν παράδειγμα για τους άλλους παίκτες που μοιράζονται τα ίδια όνειρα. Το περιβάλλον και η νοοτροπία μας δεν ευνοούν τέτοιες υπερβάσεις, υπάρχουν όμως ταλέντα στις ομάδες Β΄ που αν

στηρικτούν, μπορούν να δικαιώσουν τις προσδοκίες.

Με το νέο πρωτάθλημα της ΣΛ2 να έχει μόλις ξεκινήσει, είναι πρόωρο να μιλήσει κανείς για ταλέντα που βρίσκονται στα σπάργανα και ετοιμάζονται να μας συστηθούν. Με βάση, όμως, την περυσινή εικόνα και τα όσα έχουν φανεί μέχρι στιγμής, ταλέντα όπως οι Ζίνι, Γεμπόα, Γκολφίνος, Ραντόνια της ΑΕΚ, οι Μπιλάλ, Φρόκου, Σιδεράς του Παναθηναϊκού, οι Τζήμας, Δαρελάς, Κόττας, Ταλιχμανίδης του ΠΑΟΚ και οι Σαπουντζής, Μπαγκαλιάνης, Αποστολόπουλος, Μουζακίτης, Κωστόλας του Ολυμπιακού, μοιάζουν στοιχεία που μπορεί να κερδηθούν εάν πάρουν ευκαιρίες και εμπιστοσύνη. Υπάρχουν και άλλοι, βέβαια, που έχουν καλή πρώτη ύλη, γι' αυτό άλλωστε επιλέχθηκαν να δοκιμαστούν σε αυτό το επίπεδο.

Ο Γιάννης Βονόρτας είναι από τους πρώτους που έζησαν από την αρχή αυτή την προσπάθεια προσαρμογής του περιήφνου ι-σπανικού μοντέλου στις δικές μας απαιτήσεις. Στην πρώτη χρονιά του εγχειρήματος, ανέλαβε να κτίσει από το πουθενά και με ελάχιστα εφόδια τον Παναθηναϊκό Β΄, σε μια προσπάθεια να φτιαχτεί ένα αξιόμαχο σύνολο χωρίς χρόνο, προεργασία και τις απαραίτητες υποδομές. Έχοντας ο ίδιος σημαντική καριέρα στους «πράσινους», προερχόμενος ο ίδιος, μάλιστα, από τις ακαδημίες τους, ξέρε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ταλαντούχοι ποδοσφαιριστές για να βρουν χώρο στις πρώτες ομάδες των «μεγάλων» συλλόγων, γι' αυτό και η τοποθέτησή του έχει ιδιαίτερη σημασία.

«Τρεις κατηγορίες»

«Η ιδέα είναι καλή. Ο στόχος ήταν να μαζευτούν παίκτες με μια αξιολογία προοπτική και να δοκιμαστούν σε ένα πιο υψηλό επίπεδο, στον προθάλαμο της πρώτης ομάδας. Οι παίκτες αυτοί είναι κατά βάση χωρισμένοι σε τρεις κατηγορίες. Είναι όσοι ξε-

χωρίζουν από τα τμήματα υποδομής και φτάνουν κοντά στην ενηλικίωση, είναι παίκτες, συνήθως ξένοι, που αποκτήθηκαν σε νεαρή ηλικία ως επένδυση για το μέλλον, είναι και κάποιοι ποδοσφαιριστές που πέρασαν από την πρώτη ομάδα αλλά είτε δεν βρήκαν χώρο για να σταθεροποιηθούν εκεί, είτε είχαν δοθεί δανεικοί, είτε χρειάζονταν παιχνίδια σε πιο χαμηλό επίπεδο για να επιστρέψουν έπειτα από μια περιπέτεια τραυματισμού.

Το εγχείρημα ήταν βιαστικό και χωρίς καλή οργάνωση, τουλάχιστον με βάση τα όσα βίωσα

εγώ στον Παναθηναϊκό Β΄. Το ρόστερ δημιουργήθηκε εκ του μηδενός, δεν υπήρχε σταθερό γήπεδο για προπόνηση, ούτε και έδρα για τα παιχνίδια· αναγκαζόμασταν να παίζουμε στην Ελευσίνα. Παίκτες έρχονταν από άλλες ομάδες ξαφνικά, άλλοι με διαφορετική νοοτροπία και φιλοσοφία, άλλοι με ένα βλέμμα γεμάτο υπερψία.

Ένα σοβαρό πρόβλημα στη λειτουργία των ομάδων Β΄ είναι ότι δεν υπάρχει κοινή γραμμή στον τρόπο δουλειάς και στην ποδοσφαιρική φιλοσοφία που πρέπει να χαρακτηρίζει κάθε κλαμπ. Άλλο

πρόβλημα είναι η σύνδεση της προσπάθειας με το αποτέλεσμα. Στη δική μου περίπτωση, ενώ στην αρχή ο πρωτεύων στόχος ήταν να πάρουν τα παιδιά εμπειρίες, στην πορεία στραφήκαμε στα αποτελέσματα. Είναι σαφές ότι υπάρχει μια σύγκρουση ως προς τον ρόλο των ομάδων Β΄ και αυτό είναι λογικό. Η φανέλα τους είναι βαριά και οι ήττες ξενίζουν. Σημαντική επιρροή στις ομάδες Β΄ έχει και το περιήφνο «περιβάλλον». Κάποιοι δεν ήξεραν τον ρόλο τους, έψαχναν περισσότερο μια σύνδεση με την πρώτη ομάδα. Όλοι ξαφνικά άρχισαν να δίνουν

μεγάλη σημασία στο αποτέλεσμα. Όχι μόνο στον Παναθηναϊκό, σε όλες τις ομάδες Β΄. Ο Ιμπαγόσα απομακρύνθηκε από τον Ολυμπιακό γιατί δεν κέρδιζε, δημιουργήθηκε σε όλους μια αταίριαστη πίεση.

Πρόβλημα είναι και η θέση των ομάδων Β΄ σε ένα ανταγωνιστικό πρωτάθλημα, όπου κάποιοι παλεύουν για την άνοδο και κάποιοι άλλοι για να αποφύγουν τον υποβιβασμό. Επειδή τα δύο πρώτα χρόνια υπήρχε ασυλία και δεν έπεφταν κατηγορία, ο τρόπος που προσεγγίζαν τα παιχνίδια γεννούσε συζητήσεις, ανάλογα με το αποτέλεσμα, όποιο κι αν ήταν αυτό. Το καλό είναι ότι στην τελευταία έρευνα για τους χειραγωγούμενους αγώνες δεν βρέθηκαν μπλεγμένες οι ομάδες Β΄ και αυτό απομάκρυνε τις δεύτερες σκέψεις. Τώρα που τελειώνει η ασυλία και θα υπάρχει κίνδυνος υποβιβασμού, θα αλλάξει και η προσέγγιση.

Οι φίλαθλοι

Προβληματική είναι και η ανταπόκριση του κόσμου. Δεν αγκάλιασε το εγχείρημα, δεν έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον. Εμείς παίζαμε μπροστά σε 300 με 500 άτομα και λέγαμε ότι αυτό γινόταν επειδή πηγαίναμε στην Ελευσίνα. Η ίδια εικόνα υπάρχει όμως και στις άλλες ομάδες Β΄. Ίσως είναι θέμα νοοτροπίας, ίσως οι οπαδοί να αγαπούν μόνο τον πρωταθλητισμό και πρωταθλητισμό οι ομάδες Β΄ δεν επιτρέπεται να κάνουν...».

«Μόλις 8% των νέων γίνονται επαγγελματίες»

Περιθώρια για παρεμβάσεις που μπορούν να αλλάξουν την εικόνα και να αξιοποιηθούν σε μεγαλύτερο βαθμό το νέο μοντέλο, υπάρχουν, σύμφωνα με τον Γιάννη Βονόρτα. «Παρά τα προβλήματα, οι ομάδες Β΄ είναι επαγγελματικές και προσφέρουν ευκαιρίες», λέει χαρακτηριστικά και εξηγεί πως «είναι πιο εξελιγμένο μοντέλο από τις Κ-19 που λειτουργούν σαν "χρυσό κλουβί" και δεν βοηθούν

τα παιδιά να βελτιωθούν σημαντικά. Για να ωριμάσουν, θέλουν τρία χρόνια εμπειρίας κοντά σε άντρες και όχι να παίζουν μόνο μεταξύ τους. Μια διέξοδος θα ήταν να μετέχουν σε ερασιτεχνικά πρωταθλήματα, μια άλλη να προπονούνται και να συγχρωτίζονται με τους άντρες της πρώτης ομάδας. Αυτή την προοπτική, την προσφέρουν τώρα οι ομάδες Β΄».

«Τα χρήματα είναι απαραίτητα, φυσικά. Στον Παναθηναϊκό Β΄ είχαμε 700.000 ευρώ μπάτζετ, ενώ τώρα είναι πολύ μεγαλύτερο», προσθέτει. «Οι συνθήκες για πιο αποτελεσματική παραγωγική διαδικασία είναι πλέον καλύτερες και στις 4 ομάδες. Πρέπει, όμως, να φτάσει η τεχνογνωσία μας στο επίπεδο όσων Ευρωπαίων εφαρμόζουν ανάλογο μοντέλο και να γίνεται πιο σοβαρή επιλογή παικτών, ειδικά των ξένων».

Ως εκπαιδευτής της ΕΠΟ, διαπιστώνω ότι σε πιο χαμηλό επίπεδο οι προπονητές παίρνουν ρίσκο με τα νέα παιδιά, κυρίως τα ελληνόπουλα, ιδίως όταν στηρίζονται από τη διοίκηση και τον κόσμο. Με χαρά είδαμε να ορίζεται στις μικρότερες κατηγορίες αναγκαστικός αριθμός νεαρών και Ελλήνων παικτών».

Πόσοι νεαροί ποδοσφαιριστές, ωστόσο, θα δουν το όνειρό τους να πραγματοποιείται; «Απ' όσα παιδιά εκπαιδεύονται, μόλις 8% θα γίνουν επαγγελματίες και όσο περνάει ο καιρός, αυτό το ποσοστό θα μικραίνει», σημειώνει ο Γ. Βονόρτας και επισφαιρίζει ότι «πρέπει να δοθεί διέξοδος στα νέα παιδιά ώστε να παίζουν σε μεγαλύτερες ομάδες, με καλύτερες αμοιβές. Το χαμηλό βιοτικό επίπεδο μιας χώρας στρέφει πολλά παιδιά στο ποδόσφαιρο. Όταν όμως ανεβαίνει, προσφέρει και άλλες εναλλακτικές για επαγγελματική αποκατάσταση και πρέπει να βρούμε τρόπο να κρατήσουμε τα παιδιά, να μην απογοητεύονται και φεύγουν από τον χώρο. Οι ομάδες Β΄ είναι ένας προθάλαμος για το πιο υψηλό επίπεδο κι αν αξιοποιηθούν καλύτερα, το κέρδος θα είναι μεγάλο».

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΑΝΚΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΘΕΑΤΡΟ
ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
4-5-6-7-8
ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ
ΘΕΑΤΡΟ
ΛΕΜΕΣΟΥ
10-11-12
ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Ελένη Πάντου

ΣΥΝΟΔΕΥΟΥΝ ΜΕΛΩΔΙΚΑ
STRING DEMONS

ΤΟ
PARTY!

ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ Ανέστης Αζις

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ: **Electroline**
έξω στο αύριο

ΧΟΡΗΓΟΙ: **cablenet**

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: **LOVE 100.7 FM**
98.1 & 105.7

ΧΟΡΗΓΟΙ: **ALAMBRA**

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ: **Parax**

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ: **Tickethour**
.com.cy

ΦΑΡΜΑ **LEAD**
PROPHARMACY
CARE PRODUCTS

αλφάμεγα

ΟΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΤΗΣ
ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΜΕ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΤΗΣ **UNICARS**

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: **LOVE 100.7 FM**
98.1 & 105.7

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: **Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**
ΚΥΠΡΟΥ

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ: **Tickethour**
.com.cy

ΠΑΡΟΧΟΡΕΣ **7777 7040**
ΚΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ: **SKY express**

Κάν’ το όπως η Σουηδία στη μάχη κατά τσιγάρου

Με τη στρατηγική που έχει ακολουθήσει η χώρα, το ποσοστό των καπνιστών έχει πέσει μέσα σε 15 χρόνια από το 15% στο 5,6%

Της **ΛΙΝΑΣ ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ**

Σχεδόν 170.000 θάνατοι θα μπορούσαν να έχουν αποτραπεί στην Ελλάδα από το 2000 έως το 2019 εάν η χώρα μας είχε ακολουθήσει το παράδειγμα της Σουηδίας στην καταπολέμηση του καπνίσματος. Αυτό προκύπτει από την έκθεση Saving Lives Like Sweden (Σώζοντας ζωές σαν τη Σουηδία) που υπογράφουν κορυφαίοι ειδικοί στη μείωση της βλάβης από το κάπνισμα από όλο τον κόσμο.

Έχουν περάσει δεκαετίες από την έναρξη των προγραμμάτων μείωσης του καπνίσματος, αλλά 1,3 δισ. άνθρωποι παραμένουν καπνιστές. Ο καπνός σκοτώνει σχεδόν τους μισούς από τους χρήστες του, 8 εκατ. άνθρωποι πεθαίνουν κάθε χρόνο σε όλο τον κόσμο από ασθένειες που έχουν σχέση με το κάπνισμα –24.407 στην Ελλάδα–, ενώ χάνονται συνολικά περισσότερα από 200 εκατ. χρόνια ζωής.

Ο στόχος

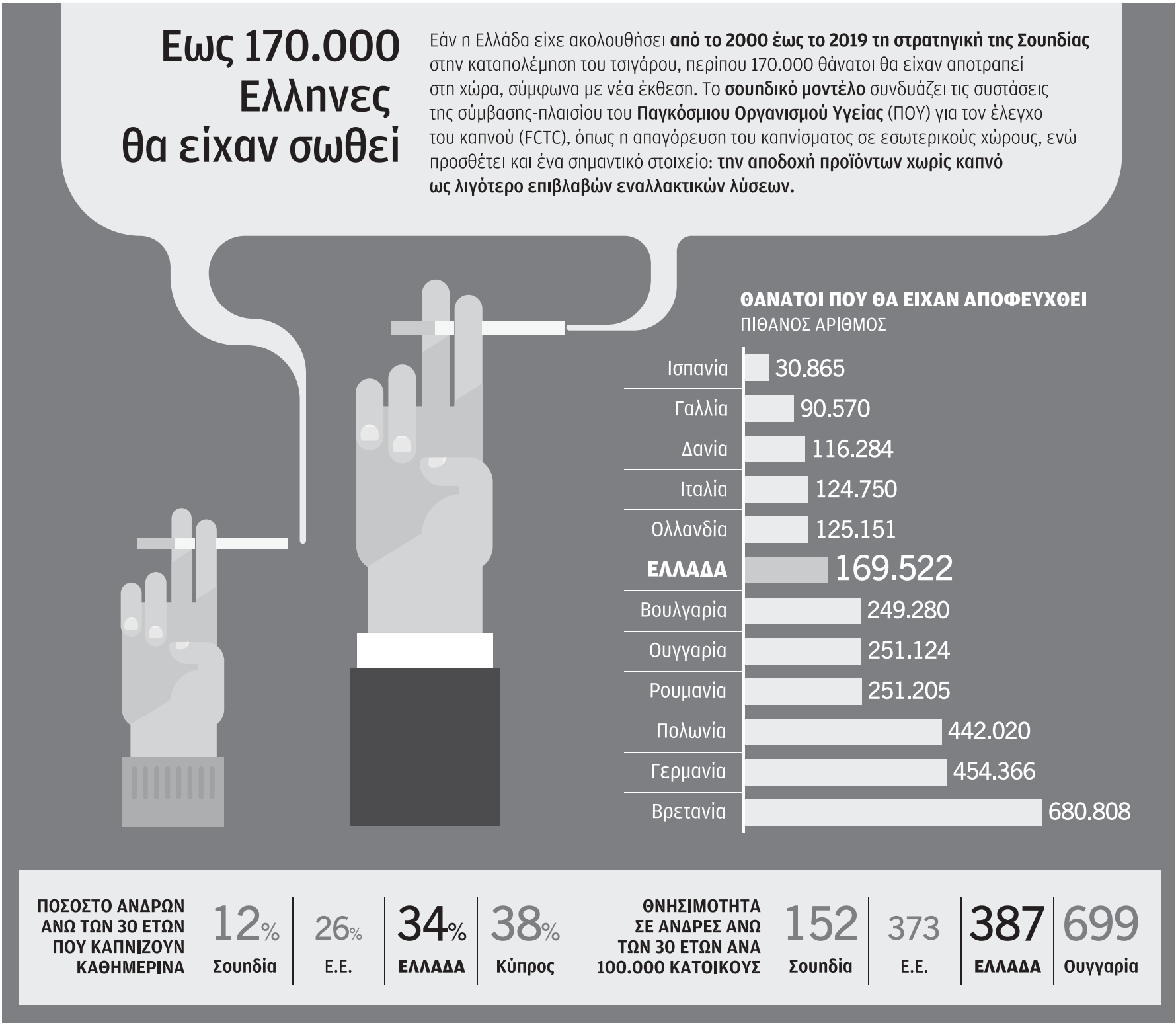
Παγκοσμίως, ο στόχος είναι ο επιπολασμός του καπνίσματος να πέσει κάτω από το 5% έως το 2040. Η Σουηδία τα έχει καταφέρει ήδη, 17 χρόνια νωρίτερα.

Απαγορεύοντας το κάπνισμα, χωρίς να μεν αλλά, παντού. Στη χώρα το κάπνισμα απαγορεύεται σε μπαρ και εστιατόρια από το 2005 και από τον 1η Ιουλίου 2019 απαγορεύθηκε και στις παιδικές χαρές, στους σταθμούς του τρένου και στους εξωτερικούς χώρους των εστιατορίων και των μπαρ. Η αντικαπνιστική πολιτική όμως δεν έμεινε εκεί.

Η Σουηδία έκανε ταυτόχρονα ευρέως διαθέσιμες, προσιτές (και αποδεκτές) εναλλακτικές στο κάπνισμα

Σύμφωνα με την έκθεση Saving Lives Like Sweden, εάν η Ευρωπαϊκή Ένωση είχε τους ίδιους δείκτες με τη Σουηδία από το 2000 έως το 2019, 2,9 εκατ. θάνατοι θα είχαν πιθανότητα αποτραπεί.

λύσεις, όπως τα ηλεκτρονικά τσιγάρα, προϊόντα υγρού καπνού snus (δεν είναι νόμιμα σε όλες τις χώρες, καθώς θεωρούνται και αυτά επιβλαβή για την υγεία), σακουλάκια καπνού για το στόμα κ.ά., με αποτέλεσμα το ποσοστό των καπνιστών στη χώρα να

πέσει μέσα σε 15 χρόνια από το 15% στο 5,6%. Σήμερα είναι σχεδόν πέντε φορές χαμηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (23%).

Στην Ελλάδα, όπου οι Αρχές ποτέ δεν κατάφεραν να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τον αντικαπνιστικό νόμο,

το 42% του πληθυσμού εξακολουθεί να καπνίζει (46% άνδρες και 38% γυναίκες).

Ηλεκτρονικό τσιγάρο έχει δοκιμάσει το 17% του πληθυσμού, αλλά συστηματική χρήση κάνει το 2%, συσκευές θέρμανσης καπνού έχει δοκιμάσει το

9%, αλλά συστηματική χρήση κάνει το 2%, ενώ μπενδικό είναι το ποσοστό όσων έχουν δοκιμάσει προϊόντα για το στόμα.

Το κάπνισμα είναι η βασική αποτρέψιμη αιτία θανάτου παγκοσμίως, η οποία μάλιστα προκαλεί δυσανάλογα

μεγαλύτερη βλάβη στους φτωχότερους και πιο ευάλωτους πληθυσμούς. Το 80% των καπνιστών, σύμφωνα με την έκθεση, ζει σε χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος. Η Σουηδία έχει τους χαμηλότερους δείκτες θνησιμότητας και νοσηρότητας σε σχέση με

το κάπνισμα σε όλη την Ευρώπη. Η συχνότητα εμφάνισης καρκίνου στη χώρα είναι 41% χαμηλότερη από τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Σουηδία έχει 39,6% χαμηλότερο δείκτη θνησιμότητας σε όλες τις ασθένειες που έχουν σχέση με το κάπνισμα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε., ενώ καταγράφει τον χαμηλότερο αριθμό θανάτων που σχετίζονται με τον καρκίνο του πνεύμονα.

Σύμφωνα με την έκθεση, η οποία πραγματοποιήθηκε από την οργάνωση Health Diplomats, έναν διεθνή οργανισμό που στοχεύει στην ενίσχυση της πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας, της καινοτομίας και της χρήσης πολιτικών μείωσης βλάβης και στη συρρίκνωση των αρνητικών επιπτώσεων του αλκοόλ, του τσιγάρου, των τροφίμων και των ναρκωτικών, εάν η Ε.Ε. είχε τους ίδιους δείκτες με τη Σουηδία από το 2000 έως το 2019, 2,9 εκατ. θάνατοι θα είχαν πιθανότητα αποτραπεί. Η έρευνα που αναλύει δεδομένα από 12 ευρωπαϊκές χώρες δείχνει ότι οι περισσότερες ζωές θα είχαν σωθεί στο Ηνωμένο Βασίλειο (680.000).

Προς την ίδια κατεύθυνση

Στο διεθνές ντιμπέιτ, ανάμεσα σε όσους υποστηρίζουν τις πιο «καθαρές» λύσεις προς κοινωνίες χωρίς νικοτίνη και κατά προϊόντων που επιβαρύνουν έστω και λιγότερο την υγεία, και τους ρεαλιστές που προτάσσουν τη μείωση των νοσημάτων που έχουν σχέση με το κάπνισμα, η Σουηδία έχει πάρει σαφή θέση. Η διάθεση πάντως είναι προς την ίδια κατεύθυνση. Όλοι –και οι Αρχές και οι πολίτες– θέλουν το ίδιο πράγμα, να κόψουν το κάπνισμα. Εκεί βρεθεί ότι επτά στους δέκα ενήλικους που καπνίζουν θέλουν να το

Στην Ελλάδα, όπου οι Αρχές ποτέ δεν κατάφεραν να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τον αντικαπνιστικό νόμο, το 42% του πληθυσμού εξακολουθεί να καπνίζει (46% άνδρες και 38% γυναίκες).

κόψουν, ενώ τα τρία τέταρτα μετανιώνουν που ξεκίνησαν το κάπνισμα. Από το 44% όμως που επιχειρεί να το κόψει, μόνο το 4%-7% τα καταφέρνει.

Ο μέσος αριθμός προσπαθειών κοψίματος του καπνίσματος πριν από την επιτυχία είναι... 30.

Εμφυλη βία και βιασμοί στην Ιταλία

Σειρά εγκλημάτων φέρνει στο φως το πρόβλημα σε περιοχές του Νότου

Της **ΓΚΑΪΑ ΠΙΑΝΙΤΖΑΝΙ**

Σπασμένα γυαλιά περιστοιχίζουν την εγκαταλειμμένη ποίνα μαζί με διαλυμένα παγκάκια, σπασμένα πλακάκια και ένα μονό βρώμικο στρώμα. Άνδρες της τοπικής αστυνομίας αναγνώρισαν τον τόπο ως ένα από τα σημεία όπου βιάστηκαν επανειλημμένως δύο νεαρά κορίτσια από μια ομάδα συνομηλικών, όλοι τους κάτοικοι της ιταλικής πόλης Καϊβάνο, έξω από τη Νάπολη. Αν και οι βιασμοί των δύο κοριτσιών, ξαδέλφων 10 και 12 ετών, σημειώθηκαν πριν από αρκετούς μήνες, συγκέντρωσαν τα φώτα της δημοσιότητας την περασμένη εβδομάδα, οπότε μεταδό-

17χρονος, οι οποίοι θεωρούνται ύποπτοι για τον βιασμό μιας 19χρονης στο Παλέρμο. Πριν από αυτό υπήρξαν περιστατικά γυναικών που μαχαϊρώθηκαν, πυροβολήθηκαν ή δηλητηριάστηκαν από συντρόφους τους ή ανθράπους από τον στενό τους κύκλο. Οι υποθέσεις προκάλεσαν συζητήσεις στην Ιταλία για τις παραμελημένες περιοχές της, τις σεξιστικές απόψεις έναντι των γυναικών και τον ρόλο των σόσιαλ μίντια που αναπαράγουν και ανατροφοδοτούν τέτοιες στάσεις. Παράλληλα αποκάλυψαν βαθιές διαφωνίες για την ανθεκτικότητα του φαινομένου της έμφυλης βίας και τον τρόπο αντιμετώπισής του.

Την περασμένη εβδομάδα η πρωθυπουργός Τζόρτζια Μελόνι επισκέφθηκε το Καϊβάνο, μια εργατική πόλη με 37.800 κατοίκους, όπου οι τοξικοεξαρτημένοι κάνουν χρήση δημοσίως στο φως της μέρας. Η πρώτη γυναίκα πρωθυπουργός της χώρας παρέβλεψε το ζήτημα της βίας των γυναικών και επέμεινε στο θέμα του νόμου και της τάξης, αποκαλώντας τα εγκλήματα «βάρβαρα». «Αυτή η περιοχή θα καθαρίσει και σύντομα θα δείτε τα αποτελέσματα της παρουσίας μας εδώ», διακήρυξε αναφερόμενη στο πρόβλημα της ανομίας και των ναρκωτικών. Υποσχέθηκε να ανοίξει ξανά το αθλητικό κέντρο, να οικοδομήσει μια βιβλιοθήκη multimedia και να στείλει περισσότερους εκπαιδευτικούς στα σχολεία του Καϊβάνο. «Δεν μπορεί να υπάρχουν

Τοιχογραφία σε πολυκατοικία με κοινωνικές κατοικίες στο Καϊβάνο, έξω από τη Νάπολη, όπου ζουν τα δύο ανήλικα κορίτσια που βιάστηκαν από συμμορία. Και άλλα αποτρόπαια εγκλήματα συνέβησαν το καλοκαίρι στην περιοχή, ενώ τα σόσιαλ μίντια λειτουργούν ενισχυτικά, ως μεγάφωνο.

ζώνες όπου δεν λειτουργεί το κράτος στην Ιταλία», είπε μιλώντας στην αυλή ενός σχολείου. «Και το λέω αυτό στα πολλά Καϊβάνο της Ιταλίας».

Μία μέρα πριν από την επίσκεψη, δεκάδες αστυνομικοί περιπολούσαν σε γωνίες δρόμων και πάρκα με ψηλά χόρτα. Τοπικοί αξιωματικοί δεσμεύθηκαν πως θα στείλουν ενισχύσεις μετά τα πρόσφατα περιστατικά. «Δεν χρειαζόμαστε περισσότερους αστυνομικούς», λέει ο ηλικιωμένος κάτοικος Αντόνιο, ο οποίος αρνήθηκε να πει το επίθετό του φοβούμενος εξοστρακισμό από τη γειτονιά. «Χρειαζόμαστε

περισσότερες ώρες στο σχολείο, περισσότερους κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους να βοηθήσουν τα παιδιά των οποίων οι οικογένειες αδυνατούν να τα φροντίσουν».

Οι ανήλικες ξαδέλφες

Οι νεαρές ξαδέλφες μεγάλωσαν σε κοινωνικές κατοικίες στη Νάπολη από προβληματικούς γονείς. Ένα δικαστήριο αποφάσισε να αναθέσει την ανατροφή τους σε ανάδοxes οικογένειες. Η υπόθεση ερευνάται και ακόμη δεν έχουν απαγγελθεί κατηγορίες. «Τώρα τα κορίτσια είναι ασφαλή σε αποτε-

λεσματικές δομές, πρέπει να σκεφτούμε όλα τα άλλα παιδιά που ζουν εδώ», επισημαίνει ο Μπρούνο Μάτσα, πρόεδρος της οργάνωσης «Μια παιδική ηλικία να ζήσεις», που έχει αναλάβει απογευματινές εξωσχολικές δραστηριότητες για παιδιά στη συγκεκριμένη γειτονιά. «Δεν μπορούμε να μεταφέρουμε όλα τα παιδιά, πρέπει να ξεκινήσουμε εδώ και τώρα».

Υπέρμαχοι των δικαιωμάτων των γυναικών λένε ότι η έμφυλη βία δεν είναι απαραίτητο πως αυξάνεται, αλλά συγκεντρώνει μεγαλύτερη προσοχή το καλοκαίρι, όταν μειώνονται οι υ-

πόλοιπες ειδήσεις. Οι ειδικοί εκτιμούν ότι οι αριθμοί στην Ιταλία (27% των γυναικών λένε ότι έχουν βιώσει βία) είναι αντίστοιχοι με εκείνους άλλων ευρωπαϊκών χωρών. «Υπάρχουν υποθέσεις που προκαλούν αίσθηση, αλλά δυστυχώς δεν είναι κάτι καινούργιο. Είναι ένα πολιτισμικό φαινόμενο βαθιά ριζωμένο σε μια πατριαρχική κοινωνία εδώ και δεκαετίες», τονίζει η Αντονέλα Βέλτρι, πρόεδρος του Δικτύου Γυναικών κατά της Βίας. «Απλώς τώρα παίρνει μια νέα, ακόμη πιο φρικιαστική τροπή, με τα σόσιαλ μίντια να λειτουργούν ως μεγάφωνο».

ANALYSEH / EUROBANK*

Αργούν οι μειώσεις επιτοκίων από τη Fed

Η αρμόδια επιτροπή για τη χάραξη της νομισματικής πολιτικής της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed) αποφάσισε τη διατήρηση του βασικού παρεμβατικού επιτοκίου στο εύρος διακύμανσης του 5,25%-5,50% στη διήμερη συνεδρίαση νομισματικής πολιτικής που ολοκληρώθηκε την περασμένη Τετάρτη, όπως άλλωστε αναμενόταν, καθώς δεν έχει ακόμα εκτιμηθεί η συνολική επίπτωση της σημαντικής σύσφιγξης της νομισματικής πολιτικής στην πραγματική οικονομία.

Εντούτοις, η επιτροπή διατήρησε «επιθετικό» ύφος αναφορικά με την πορεία των επιτοκίων, όπως αυτό αποτυπώθηκε στην επίσημη ανακοίνωσή της και στις αναθεωρημένες προβλέψεις της, αφήνοντας ανοικτό το ενδεχόμενο για ακόμα υψηλότερα επιτόκια.

Η μέση εκτίμηση για τον πραγματικό ρυθμό μεγέθυνσης του 2023 υπερδιπλασιάστηκε στο 2,1% από 1,0% που προβλέπονταν τον Ιούνιο, με τον επικεφαλής Τζερόμ Πάουελ να αναφέρει στη συνέντευξη Τύπου ότι παράγοντες που ενδεχομένως έχουν συμβάλει στην ανθεκτικότητα της οικονομίας από τη σημαντική αύξηση των επιτοκίων περιλαμβάνουν το υψηλό ποσοστό των στεγαστικών δανείων με σταθερό επιτόκιο και την «ισχυρή οικονομική κατάσταση» των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, ενώ δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο το επιτόκιο μακροχρόνιας ισορροπίας να είναι υψηλότερο από το εκτιμώμενο (το οποίο η ίδια η Fed ορίζει, σύμφωνα τις τελευταίες προβλέψεις της, στην περιοχή του 2,5%-3,3%).

Για το 2024, η μέση πρόβλεψη για τον πραγματικό ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης επίσης αναθεωρήθηκε υψηλότερα, στο 1,5% από 1,1%, για το 2025 διατηρήθηκε στο 1,8%, ενώ για το 2026 (πρόβλεψη που δημοσιεύεται για πρώτη φορά) εκτιμάται επίσης στο 1,8%, ποσοστό που αντιστοιχεί στον εκτιμώμενο δυναμικό ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας.

Το ενδεχόμενο υψηλότερων επιτοκίων και διατήρησης περιοριστικής νομισματικής πολιτικής για μεγαλύτερο από το μέχρι πρότινος προβλεπόμενο χρονικό διάστημα αποτυπώθηκε και στις νέες προβλέψεις για την πορεία των επιτοκίων. Χαρακτηριστικά, η επιτροπή συνεχίζει να προβλέπει μία ακόμα αύξηση κατά 25 μ.β. σε μία από τις δύο συνεδριάσεις που απομένουν μέχρι το τέλος του έτους, ενδεχόμενο το οποίο η προθεσμιακή αγορά τιμολογεί πλέον με πιθανότητα περίπου 50%, επηρεασμένη επίσης από τη σημαντική πρόσφατη αύξηση στις τιμές ενέργειας.

Για το 2024, προβλέπεται συνολική μείωση κατά 50 μ.β. έναντι 100 μ.β. τον Ιούνιο, με την προθεσμιακή αγορά να εκτιμά πλέον ότι η Fed δεν θα ξεκινήσει τον κύκλο χαλάρωσης της νομισματικής πολιτικής της πριν από τον Σεπτέμβριο.

* Eurobank Research

Σταθεροποιητικές τάσεις την Τρίτη στο Χρηματιστήριο

Σταθεροποιητικές τάσεις επικράτησαν την Τρίτη στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτης παρουσίασε οριακά κέρδη σε ποσοστό 0,10%, κλείνοντας στις 132,46 μονάδες. Άνοδο 0,11% παρουσίασε ο Δείκτης FTSE/CySE 20, κλείνοντας στις 80,30 μονάδες.

Ο Γενικός Δείκτης παρουσίασε οριακά κέρδη σε ποσοστό 0,10%, κλείνοντας στις 132,46 μονάδες.

της Salamis Tours με €7.726 (άνοδος 1,56% – τιμή κλεισίματος €1,56), της Κυπριακής Εταιρείας Τσιμέντων με €4.501 (χωρίς μεταβολή – τιμή κλεισίματος €0,65) και της Δήμητρα Επενδυτική με €3.281 (χωρίς μεταβολή – τιμή κλεισίματος €0,69). Από τις μετοχές που έτχκαν διαπραγματεύσεις, πέντε κινήθηκαν ανοδικά, τέσσερις καθοδικά και πέντε παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών περιορίστηκε σε 73.

Στεγαστικά δάνεια από μη τραπεζικά ιδρύματα

Ανοίγει ο δρόμος για χορηγήσεις από εταιρείες πιστώσεων

της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Μέρος από το έλλειμμα χρηματοδότησης στη στεγαστική πίστη, που υπολογίζεται ότι φθάνει τα 6 δισ. ευρώ τον χρόνο, αναμένεται με πρωτοβουλία του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας. Πρόκειται για εταιρείες που χρηματοδοτούνται κυρίως από funds, αλλά και από άλλους φορείς, όπως ασφαλιστικές εταιρείες, με στόχο τον δανεισμό ιδιωτών για καταναλωτικά και στεγαστικά δάνεια, αλλά

Παρόμοια μοντέλα υπάρχουν σε όλες τις ευρωπαϊκές αγορές και είναι ιδιαίτερα διαδεδομένα σε Ιρλανδία και Ολλανδία.

και των επιχειρήσεων – είτε πρόκειται για αναχρηματοδότηση είτε για νέο δανεισμό.

Το βασικό χαρακτηριστικό των εταιρειών πιστώσεων είναι το γεγονός ότι επειδή δεν βασίζονται σε καταθέσεις πελατών, διαθέτουν μεγαλύτερη ευελιξία στα κριτήρια χορήγησης και τις δυνατότητες τιμολόγησης ανά-

λογα με τον κίνδυνο του πελάτη. Η ευελιξία αυτή δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη χαμηλότερα επιτόκια. Αυτό εξαρτάται από την κατηγορία στην οποία δραστηριοποιείται και εξειδικεύεται μια εταιρεία πιστώσεων και φυσικά του προφίλ που έχει ο πελάτης και του πιστωτικού κινδύνου που συνεπάγεται η δανειοδότησή του. Περιπτώσεις πελατών που βαρύνονταν στο παρελθόν ή εξακολουθούν να βαρύνονται με κόκκινα δάνεια ή που θεωρούνται υψηλού ρίσκου μπορεί να χρηματοδοτηθούν με υψηλότερο επιτόκιο από το μέσο επιτόκιο δανεισμού μιας τράπεζας, ενώ άλλες κατηγορίες μπορεί να επιβαρυνθούν με το ίδιο ή και χαμηλότερο επιτόκιο. Το όφελος είναι ότι οι κατηγορίες αυτές μπορούν να αναχρηματοδοτηθούν προκειμένου να αποπληρώσουν το δάνειο που τους βαρύνει ή να δανειστούν εκ νέου για να καλύψουν νέες ανάγκες. Σε κάθε περίπτωση η δραστηριοποίηση των εταιρειών πιστώσεων θα δώσει περισσότερες δυνατότητες για πελάτες που είναι αποκλεισμένοι από τον τραπεζικό δανεισμό είτε λόγω κακού ιστορικού είτε λόγω ανεπαρκών οικονομικών στοιχείων. Επιπλέον, σύμφωνα με εκτιμήσεις, θα ανοίξει τον ανταγωνισμό στα στεγαστικά δάνεια, εμπλουτίζοντας την αγορά με νέα προϊόντα και πιο ευέλικτα χαρακτηριστικά, πέραν των τοκοχρεολυτικών δανείων.

Αποπληρωμή με έκπτωση υφιστάμενων κόκκινων δανείων

Το άνοιγμα της αγοράς σε νέους πιστωτές μπορεί να αξιοποιηθεί για την αναχρηματοδότηση υφιστάμενων κόκκινων στεγαστικών δανείων και στη χώρα μας προωθείται ήδη σε επίπεδο συζητήσεων από τράπεζες, σε συνεργασία με τα funds που έχουν αγοράσει προβληματικά δάνεια και τις εταιρείες που διαχειρίζονται αυτά τα δάνεια.

Το μοντέλο βασίζεται στην αναχρηματοδότηση της οφειλής ύστερα από συμφωνία για ένα μεγαλύτερο «κούρεμα» του δανείου και γι' αυτό ονομάζεται «αποπληρωμή με έκπτωση» (Discount pay off - DPO). Η πρακτική αυτή επιτρέπει σε κάποιον που χρωστάει σε μια τράπεζα π.χ. 100.000 ευρώ, αλλά η αξία του ακινήτου του είναι 80.000 ευρώ να πάρει από έναν άλλο φορέα δάνειο 50.000-55.000 και να αποπληρώσει με σημαντικό κούρεμα την οφειλή του στο fund στο οποίο ανήκει το δάνειό του. Προϋπόθεση είναι, μεταξύ άλλων, να διαθεθεί και ένα μέρος ως προκαταβολή – στο παράδειγμα μπορεί να είναι 10.000 ευρώ – και έτσι να μειώσει το σύνολο της οφειλής του κατά 35.000 ευρώ.

Ηδη σχετικές συζητήσεις με τη Fortress διεξάγει η Εθνική Τράπεζα με στόχο τη δημιουργία

ενός joint venture, που θα κάνει αναχρηματοδοτήσεις κατόπιν συμφωνίας με την doValue, που αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους διαχειριστές δανείων, ενώ σε συζητήσεις, σύμφωνα με πληροφορίες, είναι και η Intpm – επίσης μεταξύ των μεγαλύτερων διαχειριστών δανείων.

Εκτός από το στεγαστικό δάνεια, ευρύ είναι το πεδίο δραστηριότητας που υπάρχει για μη τραπε-

Πώς θα είναι δυνατή η αναχρηματοδότηση της οφειλής.

ζευκικές πιστώσεις και στα επιχειρηματικά δάνεια, δυνατότητα που θα δοθεί επίσης μέσα από το νομοσχέδιο που προωθεί το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και το οποίο αναμένεται να τεθεί σε διαβούλευση στα τέλη περικού του μήνα.

Πρόκειται για αναχρηματοδοτήσεις κυρίως κόκκινων δανείων που έχουν μεταβιβαστεί σε funds και τη διαχείριση των οποίων έχουν αναλάβει οι servicers, αλλά και χρηματοδοτήσεις υγιών επιχειρήσεων που βρίσκονται σε αρχικό στάδιο ανάπτυξης και δεν

Στην Ελλάδα, οι εταιρείες παροχής πιστώσεων μέχρι σήμερα μπορούν να χορηγούν δάνεια μόνο για καταναλωτικούς σκοπούς και η διεύρυνση του πεδίου δραστηριότητάς τους, μέσα από τη δυνατότητα να χορηγούν και στεγαστικά δάνεια, εκτιμάται ότι θα εντείνει τον ανταγωνισμό.

Τα μοντέλα των εταιρειών πιστώσεων ποικίλλουν ανάλογα με τη χώρα και την κατηγορία των πελατών στις οποίες εξειδικεύονται. Στην Ιρλανδία, π.χ., που θεωρείται μια ανεπτυγμένη αγορά, το μοντέλο είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο σε όλες τις κατηγορίες πελατών (ιδιώτες και επιχειρήσεις) και ενισχύθηκε στο πλαίσιο των μεγάλων πωλήσεων δανείων στις οποίες προχώρησαν οι ιρλανδικές τράπεζες, όπως δηλαδή συνέβη και στη χώρα μας.

Εξίσου διαδεδομένο είναι και στις νέες δανειοδοτήσεις –όχι των κόκκινων δανείων–, τομέας στον οποίο οι εταιρείες πιστώσεων έχουν αυξήσει το μερίδιό τους από το 3% το 2018 στο 13% το 2021. Παρόμοια μοντέλα υπάρχουν σε όλες τις ευρωπαϊκές αγορές και μεταξύ αυτών ξεχωρίζει το παράδειγμα της Ολλανδίας, όπου οι μη τραπεζικοί οργανισμοί παρέχουν σχετικά μεγάλο μερίδιο αυτών των δανείων, ενώ ενεργό ρόλο στην ενυπόθηκη δανειοδότηση έχουν οι ασφαλιστικές εταιρείες.

Στη χώρα μας οι εταιρείες παροχής πιστώσεων μέχρι σήμερα μπορούν να χορηγούν δάνεια μό-

νο για καταναλωτικούς σκοπούς και η διεύρυνση του πεδίου δραστηριότητάς τους, μέσα από τη δυνατότητα να χορηγούν και στεγαστικά δάνεια, εκτιμάται ότι θα εντείνει τον ανταγωνισμό και θα «ανοίξει» την αγορά της στεγαστικής πίστης, που αποτελεί τον μεγάλο ασθενή της προηγούμενης οικονομικής κρίσης.

Τα στεγαστικά δάνεια έχουν συρρικνωθεί στα 28,8 δισ. ευρώ από 74 δισ. ευρώ το 2009, μετά τις μαζικές πωλήσεις δανείων στις οποίες προχώρησαν οι τράπεζες την τελευταία 5ετία και τις υψηλές αποπληρωμές δανείων που παρατηρούνται το τελευταίο διάστημα.

Εκτός από τις πωλήσεις, η αγορά της στεγαστικής πίστης χαρακτηρίζεται από ασθενή ανάπτυξη, καθώς οι νέες χορηγήσεις δανείων το 2022 ανήλθαν σε 1,1 δισ. ευρώ, ποσό που σύμφωνα με όλες τις μελέτες υπολείπεται κατά πολύ της δυναμικής ζήτησης που ρόλο στην ενυπόθηκη δανειοδότηση έχουν οι ασφαλιστικές εταιρείες.

Εκτός από τις εταιρείες παροχής πιστώσεων μέχρι σήμερα μπορούν να χορηγούν δάνεια μό-

το επίπεδο αυτό αποτέλεσε υπερβολή της περιόδου πριν από την κρίση, η αγορά χαρακτηρίζεται από έλλειμμα χρηματοδότησης, που σύμφωνα με πρόσφατες μελέτες υπολογίζεται σε 6 δισ. ευρώ τον χρόνο.

Οι αιτίες για την περιορισμένη ζήτηση για νέα στεγαστικά δάνεια αποδίδονται στην άνοδο των επιτοκίων, αλλά και στα αυστηρά κριτήρια που εφαρμόζουν πλέον οι τράπεζες για τη χρηματοδότηση της αγοράς ενός ακινήτου και τα οποία λειτουργούν αποτρεπτικά για μερίδα νέων δανειοληπτών. Ένα από αυτά είναι η υποχρέωση ο δανειολήπτης να διαθέτει ένα σημαντικό τμήμα της αξίας αγοράς, που ξεκινάει από 40% και φθάνει έως και 20% με τη μορφή ιδίων κεφαλαίων. Αποτρεπτικός παράγοντας, σύμφωνα με ειδικούς στην αγορά των στεγαστικών δανείων, είναι το ίδιο το προϊόν, που έχει περιορισμένες ευελιξίες, όπως π.χ. η δυνατότητα να αποπληρώσεις ένα τμήμα της οφειλής στο τέλος της διάρκειας του δανείου, με τη μορφή balloon payment, μια μορφή εξόφλησης που είναι διαδεδομένη στο εξωτερικό.

είχαν μόνο τα funds που είχαν αγοράσει τα τιτλοποιημένα δάνεια των τραπεζών.

Παρά το γεγονός ότι η σχετική δυνατότητα είχε θεσμοθετηθεί ήδη με τον νόμο που επέτρεψε τη δραστηριοποίηση στην ελληνική αγορά των εταιρειών διαχείρισης, δεν έχει αξιοποιηθεί, με συνέπεια η αποτελεσματική διαχείριση αυτών των δανείων και η αναδιοργάνωση επιχειρήσεων που θα μπορούσαν να διασωθούν να αποτελεί ζητούμενο.

Πλέον την αναχρηματοδότηση έτσι ώστε να εξοφληθεί η οφειλή στο fund θα μπορεί να κάνει ένας τρίτος επενδυτής, που θα χορηγήσει νέο δάνειο, τμήμα του οποίου μπορεί να κατευθυνθεί για την εξόφληση ή την αναδιάρθρωση μέρους της οφειλής και ένα τμήμα να δοθεί με τη μορφή κεφαλαίου κίνησης για τη συνέχιση της δραστηριότητας της επιχείρησης.

Η εμπλοκή μη τραπεζικών φορέων στην αναχρηματοδότηση υγιών ή και προβληματικών επιχειρήσεων αποτελεί διαδεδομένη πρακτική στο εξωτερικό, τόσο στις ΗΠΑ όσο και στην Ευρώπη, με ποσοστά που σε ορισμένες περιπτώσεις υπερβαίνουν τα δάνεια που χορηγούν οι παραδοσιακοί πιστωτικοί φορείς.

Deloitte.

2023 Global Human Capital Trends

© 2023 Deloitte Limited

Στελέχη από κορυφαίους οργανισμούς αναλύουν τις νέες βασικές αρχές για έναν κόσμο χωρίς όρια.

